

WEST-VLAANDEREN WERKT

West-Vlaanderen in 1992:

ekonomisch overzicht

jaarverslag GOM-West-Vlaanderen

publikaties WES

WES

WES

West-Vlaanderen Werkt

Tweemaandelijke uitgave
Verschijnt niet in juli en augustus

2.1993

Nummer 155 - 35e Jaargang

**Westvlaams
Ekonomisch
Studiebureau vzw**
Baron Ruzettelaan 33
8310 Brugge-Assebroek
Telefoon: 050/35.84.42
Telefax: 050/36.31.86
Postrekening: 000-0125243-16
BTW: 408.382.668

Abonnement 1993:
450 fr. (BTW en port
inbegrepen)
Postrekening:
000-0125243-16
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Ontwerp lay-out
Johan Mahieu, Brugge
Drukkerij
Groeninghe, Kortrijk
Foto kaft
Jered Publishing, Ieper

55 Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen

56 Evolutie van de economische sectoren

67 Werkloosheid en grensarbeid

73 Zeehavenverkeer en luchtvaart

77 Huisvesting, ruimtelijke ordening en infrastructuur

83 Jaarverslag GOM-West-Vlaanderen 1992

103 Subsidiërende bedrijven

104 Bijlage. Evolutie van de totale bevolking en het aantal private gezinnen

106 Publikaties WES 1992

Bij naamvermelding verschijnt de bijdrage onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Beschermkomitee

Baron P. van Outryve
d'Ydewalle,
Ere-gouverneur,
Ere-voorzitter WES
De heren H. Smislaert (†),
P. Monballyu en
H. De fauw (†),
Ere-voorzitters
Raad van Beheer WES
Prof. Dr. O. Vanneste,
Gouverneur,
Voorzitter WES
De heren G. Defreyne,
J. Durnez, G. Naeyaert,
F. Peuteman,
Mevrouw M.C. Van der
Stichele-De Jaegere,
de heer W. Vens
Leden van de
Bestendige Deputatie

Redaktiekomitee

De heren L. Bockstaele,
A. Calus, P. Claerhout
G. Declercq,
P. Delafontaine,
P. Kerckaert,
P. Meurrens, J. Pattyn,
J. Theys,
C. Van den Avenne,
N. Vanhove

Redaktiesekretaris

B. De Proost

**Redaktiesekretariaat en
publiciteitsvoorwaarden**
WES, Baron Ruzettelaan 33,
8310 Brugge-Assebroek

Verantwoordelijke uitgever
N. Vanhove,
Krakkestraat 3,
8200 St.-Andries (Brugge)

SIEMENS

De bescherming van de ozonlaag vergt initiatieven

De ozonlaag, die ons tegen schadelijke zonnestralen beschermt, wordt aangetast door chloorfluorkoolwaterstofverbindingen (C.F.K.-'s). Daarom zoekt Siemens naar wisseloplossingen ter vervanging van deze CFK zowel in het fabricageproces als in de produkten zelf. Zo wordt bijvoorbeeld voor het reinigen van elektrische schakelingen een nieuw niet toxisch oplosmiddel getest. Het wordt voor 95 % gedistilleerd uit schillen van citrusvruchten.

Dit is slechts één van de vele voorbeelden van de manier waarop Siemens zoekt naar nieuwe oplossingen, die verenigbaar zijn met de bescherming van ons leefmilieu.

Milieuzorg is trouwens een van de basisbeginselen van de ondernemingsfilosofie van Siemens.

Vanaf het allereerste stadium van de ontwikkeling tot en met de recyclage, is het uitgangspunt van deze milieubewuste benadering een geïntegreerd concept.

Tevens bieden wij een brede waaier van produkten en systemen bestemd voor de bescherming van het milieu.

De Siemens Groep in België

- Omzet: 49 miljard BEF
- Personeel: 7.000
- Uitgaven R & D: 3,6 miljard BEF.

Belangrijkste vennootschappen:

Siemens n.v.
Siemens Nixdorf Information Systems n.v.
ATEA n.v.
ADB n.v.
OSRAM n.v.

Siemens.
Innovatie
is onze troef.

BEVOLKINGSEVOLUTIE IN WEST-VLAANDEREN

De GOM-West-Vlaanderen houdt elk jaar een enquête bij de gemeentebesturen betreffende het bevolkingsaantal en het bevolkingsverloop. Deze gegevens dienen als voorlopig te worden beschouwd. Er zijn soms afwijkingen met de cijfers van het Rijksregister, die later worden gepubliceerd.

Volgens de voorlopige gegevens bedroeg de bevolking in West-Vlaanderen op 1 januari 1993 1.116.075 inwoners. Dit stemt overeen met een aangroei van ongeveer 4.700 personen ten opzichte van 1 januari 1992. Vorig jaar bedroeg de aangroei 5.029 personen.

De totale groei van de bevolking was in absolute cijfers het grootst in het arrondissement Brugge (1.182), gevolgd door de arrondissementen Oostende (958) en Kortrijk (713). Het arrondisse-

ment Veurne kende een aangroei van 695 personen wat ten opzichte van de bevolking relatief groot is.

Er waren in West-Vlaanderen 13.757 geboorten en 11.304 sterften in 1992. Het natuurlijk akkres bedroeg dus 2.453 personen, aldus de voorlopige cijfers. In 1991 was dit nog 2.932 personen. Het grootste natuurlijk akkres werd genoteerd in de arrondissementen Kortrijk (676) en Brugge (605). In het arrondissement Oostende (-25) waren er meer sterften dan geboorten.

Het totale migratiesaldo over 1992 beliep volgens voorlopige cijfers 2.217 personen in West-Vlaanderen. Daarmee lag het nog hoger dan in 1991 (2.097). Dit is het hoogste vestigingsoverschot dat in de naoorlogse periode werd bereikt in West-Vlaanderen. Het inwijkingsover-

schot blijft opvallend hoog in de kustarrondissementen Oostende (983), Brugge (577) en Veurne (553). Slechts in de arrondissementen Ieper en Tielt was er een licht uitwijkingsoverschot.

De bevolking van West-Vlaanderen groeide in 1993 aan met 4.700 personen. Dit bracht het bevolkingsaantal van de provincie op 1.116.075 inwoners.

Tabel 1
Komponenten van de bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen gedurende 1991 en 1992 (voorlopige cijfers)

Arrondissement	Geboorten		Sterften		Natuurlijk akkres		Migratiesaldi		Totale groei	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992	1991	1992	1991	1992
Brugge	3.219	3.264	2.651	2.659	568	605	543	577	1.111	1.182
Diksmuide	624	604	490	471	134	133	- 38	38	172	171
Ieper	1.441	1.338	1.101	1.045	340	293	-367	- 29	- 27	264
Kortrijk	3.578	3.479	2.523	2.803	1.055	676	- 58	37	997	713
Oostende	1.649	1.542	1.584	1.567	65	- 25	1.154	983	1.219	958
Roeselare	1.696	1.700	1.256	1.328	440	372	132	66	572	438
Tielt	1.084	1.095	808	838	276	257	62	- 8	338	249
Veurne	655	735	601	593	54	142	593	553	647	695
West-Vlaanderen	13.946	13.757	11.014	11.304	2.932	2.453	2.097	2.217	5.029	4.670

Bron: Enquête GOM-West-Vlaanderen bij de gemeentebesturen.

EVOLUTIE VAN DE EKONOMISCHE SEKTOREN

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen

Dank zij de gegevens van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid kan een inzicht in het verloop van de bezoldigde werkgelegenheid worden verkregen.

Tabel 1 toont dat op 30 juni 1991 de jaarlijkse aangroei van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen slechts 633 personen of 0,2% bedroeg, zodat er sprake was van een stagnatie. Ook het Vlaamse Gewest (+0,7%) en het Rijk (+0,3%) haalden lage groeicijfers, doch presteerden iets beter dan West-Vlaanderen. Het jaar voordien bedroeg de aangroei in West-Vlaanderen nog 8.095 bezoldigden of 2,4%.

De grootste procentuele toename werd genoteerd in de arrondissementen Diksmuide (+2,1%) en Tielt (+2,0%). In de overige arrondissementen stagneerde de groei.

In 1991 bedroeg de jaarlijkse aangroei van de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen slechts 0,2 procent. Alleen de arrondissementen Diksmuide en Tielt scoorden beter met een toename van respectievelijk 2,1 procent en 2,0 procent.

Tabel 2 geeft een uitsplitsing van het aantal bezoldigden naar de sectoren industrie en energie, bouw en handel en diensten. Zodoende wordt duidelijk dat er in de industrie en energie een verlies was van 1.434 bezoldigden (-1,3%), terwijl in de bouw en in de handel en diensten nog sprake was van een groei van respectievelijk 430 (+1,9%) en 1.566 (+0,8%) bezoldigden. Ook in het Vlaamse Gewest en in het Rijk geldt deze evolutie.

Twee arrondissementen, Veurne en Tielt, kenden een toename van het aantal bezoldigden in de industrie en ener-

gie (respectievelijk +5,2% en +2,0%). De overige arrondissementen hadden af te rekenen met een afname in deze sectoren. Het arrondissement Oostende kende een vrij grote toename van het aantal bezoldigden werkzaam in de bouw (+13,0%). In de arrondissementen Veurne en Oostende was er een geringe daling (minder dan één procent) van het aantal bezoldigden in de handel en diensten.

De industrialiseringsgraad wordt hier gedefinieerd als het aandeel van de bezoldigden in de industrie en energie in het aantal mannen van 20 tot en met 64 jaar en het aantal vrouwen van 20 tot en met 59 jaar¹. Op deze manier verkrijgt men een beeld van de industriële ontwikkeling in een gebied. West-Vlaanderen kent de hoogste industrialiseringsgraad (17,7) van alle provincies. In een rangschikking van alle Belgische arrondissementen bezetten de arrondissementen Tielt (27,9), Kortrijk (25,3) en Roeselare (24,6) de eerste drie plaatsen. De Westhoek (12,0) en vooral het arrondissement Oostende (5,4) scoren relatief laag.

¹ Het aantal bezoldigden zijn RSZ-gegevens op 30 juni 1991; de gegevens in verband met het aantal mannen (20-64 jaar) en het aantal vrouwen (20-59 jaar) zijn afkomstig van de Volkstelling van 1 maart 1991.

Tabel 1
Evolutie van het aantal bezoldigden, 30 juni 1990 - 30 juni 1991

Arrondissement	1990	1991	Aangroei	Procentuele evolutie
Brugge	86.152	86.164	+ 12	0,0
Diksmuide	9.490	9.685	+ 195	+2,1
Ieper	26.327	26.419	+ 92	+0,3
Kortrijk	101.064	101.221	+ 157	+0,2
Oostende	35.371	35.337	- 34	-0,1
Roeselare	47.270	46.950	- 320	-0,7
Tielt	25.143	25.634	+ 491	+2,0
Veurne	14.730	14.770	+ 40	+0,3
West-Vlaanderen	345.547	346.180	+ 633	+0,2
Westhoek	50.547	50.874	+ 327	+0,6
Vlaams Gewest	1.743.365	1.755.401	+12.036	+0,7
Het Rijk	3.144.031	3.152.194	+ 8.163	+0,3

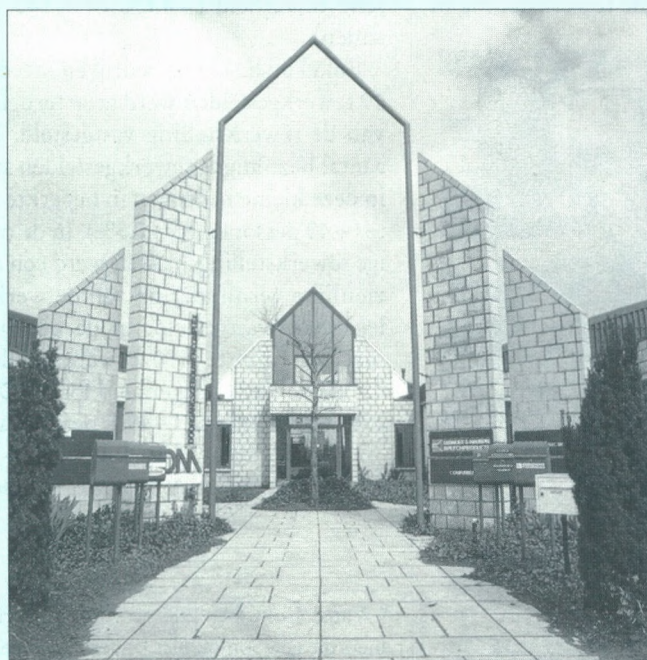
Tabel 2
 Evolutie van het aantal bezoldigden naar sektor, 30 juni 1990 - 30 juni 1991 (a)

Arrondissement	Industrie en energie		Bouw		Handel en diensten		Totaal (b)	
	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	%	Abs. c.	%
Brugge	- 849	96,0	+ 225	104,8	+ 601	101,0	+ 12	100,0
Diksmuide	- 9	99,7	- 24	98,0	+ 203	103,7	+ 195	102,1
Ieper	- 39	99,5	+ 2	100,1	+ 126	100,8	+ 92	100,3
Kortrijk	- 245	99,4	- 34	99,5	+ 423	100,8	+ 157	100,2
Oostende	- 46	98,9	+ 246	113,0	- 201	99,3	- 34	99,9
Roeselare	- 647	96,8	+ 1	100,0	+ 302	101,3	- 320	99,3
Tielt	+ 271	102,0	- 17	99,2	+ 212	102,3	+ 491	102,0
Veurne	+ 130	105,2	+ 31	103,4	- 100	99,1	+ 40	100,3
West-Vlaanderen	-1.434	98,7	+ 430	101,9	+ 1.566	100,8	+ 633	100,2
Westhoek	+ 82	100,6	+ 9	100,2	+ 229	100,7	+ 327	100,6
Vlaams Gewest	-6.698	98,7	+3.134	102,8	+15.265	101,4	+12.036	100,7
Het Rijk	-13.245	98,3	+5.173	102,8	+16.081	100,7	+ 8.163	100,3

(a) Vanaf 1 oktober 1987 uitgebreid tot de werknemers die gewoonlijk niet langer dan twee uur per dag presteren.

(b) Inclusief de primaire sektor (landbouw en visserij).

POLYVALENTE bedrijfs- en kantoorruimten te huur Diksmuide - Ieper - Poperinge - Veurne

**optimaal gelegen
 bedrijfsvriendelijk milieu**

voor meer inlichtingen,
 contacteer :

GOM
 WEST-VLAANDEREN

Baron Ruzettelaan 33,
 8310 Assebroek-Brugge
 tel. 050 / 35 81 31
 fax 050 / 36 31 86

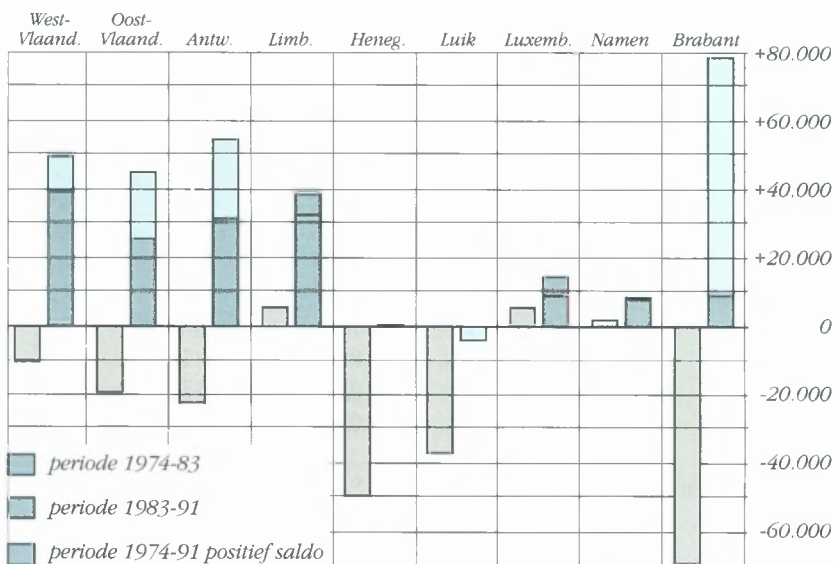
Beschouwd over de periode 1974-91 blijkt dat de bezoldigde werkgelegenheid in West-Vlaanderen gestegen is met 15,4%². Dit ligt iets boven de toename in het Vlaamse Gewest (+14,1%) en duidelijk boven de groei in het Rijk (+4,6%). Opvallend is de achteruitgang van het aantal bezoldigd tewerkgestelden in de industrie over de beschouwde periode. Deze was evenwel minder sterk in West-Vlaanderen (-20,5%) dan in het Vlaamse Gewest (-24,8%) of het Rijk (-34,7%). De achteruitgang van de bezoldigde werkgelegenheid in de industrie tijdens de periode 1974-91 werd ruimschoots gecompenseerd door een aangroei van de werkgelegenheid in de dienstensektor. In West-Vlaanderen bedroeg de toename van de bezoldigde werkgelegenheid in de handel en diensten 60,2%, hetgeen beter is dan in het Vlaamse Gewest (+56,3%) of het Rijk (+37,8%).

Enquête over de industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen 1992

In afwachting van de publikatie van de RSZ-gegevens en teneinde tijdig op de hoogte te zijn van de evolutie van de industriële tewerkstelling (periode 31 december 1991 - 31 december 1992) organiseerde de GOM-West-Vlaanderen opnieuw een enquête bij de Westvlaamse industriële bedrijven met een tewerkstelling van 5 of meer personen.

De respons bedroeg 890 bedrijven die eind 1991 een tewerkstelling vertegenwoordigden van circa 83.400 personen,

Evolutie van de bezoldigde werkgelegenheid, per provincie, 1974 - 91

Bron : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid. Gekorrigeerd voor de opname van personen die gewoonlijk niet langer dan 2 uur per dag werken

zijnde 79,6% van de bezoldigde tewerkstelling in de Westvlaamse industriële bedrijven met 5 of meer tewerkgestelden en 76,4% van de totale bezoldigde industriële tewerkstelling in West-Vlaanderen. De enquêteresultaten werden geëxtrapoleerd (op de totale populatie van industriële bedrijven van 5 of meer tewerkgestelden) naar grootteklasse en sektor. Er diende tevens rekening te worden gehouden met het verlies aan arbeidsplaatsen ten gevolge van de sluiting van een aantal ondernemingen in 1992.

De resultaten van de enquête tonen aan dat de bezoldigde tewerkstelling in

de Westvlaamse industriële bedrijven (met ten minste 5 werknemers) in 1992 fors is gedaald met circa 2.900 personen of met 2,8%. Deze inkrimping van de tewerkstelling deed zich in alle sectoren voor (van -1,2% in de voedingssector tot -6,3% in de konfektienuijverheid) en was vooral het gevolg van de afname van het aantal tewerkgestelden in de metaalsektor (-1.130 personen of -3,2%), de textiel(-490 personen of -2,2%) en de konfektienuijverheid (-440 personen of -6,3%). Een aanzienlijke procentuele teruggang van de tewerkstelling werd tevens vastgesteld in de keramische nijverheid (-4,6% of -140 personen).

Enkel bij de kleine bedrijven met 5 tot 19 tewerkgestelden werd geen terugloop van de tewerkstelling vastgesteld. Het aantal bezoldigde tewerkgestelden steeg in deze kleine bedrijven in beperkte mate (+40 personen of +0,3%). In de overige tewerkstellingsklassen werd een aanzienlijke vermindering van de werkgelegenheid vastgesteld. In de bedrijven met ten minste 100 tewerkgestelden daalde de werkgelegenheid fors (100 tot 199 werknemers: -490 personen of -3,3%, 200 tot 499 werknemers: -710 of -3,7%, 500 tot 999 werknemers:

Barco Micro Electronics

² Vanaf 1 oktober 1987 worden de werknemers die gewoonlijk niet langer dan twee uur per dag presteren opgenomen in de statistieken. Dit bemoeilijkt een vergelijking over de tijd.

-500 werknemers of -5,1%, 1.000 en meer werknemers: -590 werknemers of -3,2%). De afname van de werkgelegenheid in de tewerkstellingsklasse '20 tot en met 49 tewerkgestelden' was iets kleiner (-430 personen), maar was in relatieve termen toch belangrijk (-3,0%). Een beperkte terugname van het aantal tewerkgestelden werd genoteerd bij de bedrijven met 50 tot en met 99 tewerkgestelden (-200 personen of -1,3%).

Expansiewetgeving

De gegevens inzake de resultaten van de expansiewetgeving van 1992 kunnen, wat betreft de grote ondernemingen, moeilijk worden vergeleken met de voorgaande jaren omwille van een aantal wijzigingen in de toepassingsmodaliteiten. Zo werd de toepassing van de algemene wet van 17 juli 1959 grotendeels gestopt vanaf 1 augustus 1991. De cijfers vermeld in dit overzicht hebben bijgevolg vooral betrekking op dossiers die werden ingediend voor deze datum en zijn dus minimaal vergeleken met de gegevens van de voorgaande jaren.

De toepassing van de wetgeving voor de grote bedrijven, namelijk de wet van 17 juli 1959 en de wet van 30 december 1970, resulteerde voor 1992 in een goedgekeurd investeringsbedrag van 3,2 miljard fr., dit wil zeggen 12,4% van het resultaat voor heel Vlaanderen. In 1991 bedroeg het investeringsbedrag voor West-Vlaanderen 27,6 miljard fr. of 18,9% van het totaal voor Vlaanderen. De beloofde tewerkstellingsaan groei bedroeg in 1992 476 eenheden of 17,7% van het Vlaamse totaal ten aanzien van 3.274 eenheden of 21,6% van het totaal in Vlaanderen.

Indien men abstraktie maakt van de resultaten van de wet van 17 juli 1959 (de zogenaamde 'algemene' wet) en zich dus beperkt tot de resultaten van de wet van 30 december 1970 (de zogenaamde 'regionale wet' die voor West-Vlaanderen enkel van toepassing is in de Westhoek) is het resultaat als volgt: in 1992 een investeringsbedrag van 2,1 miljard fr. voor een bijkomende tewerkstelling van 232 eenheden. De vergelijkbare cijfers in 1991 beliepen 3,2 miljard fr. met een bijkomende tewerkstelling van 314 personen.

In het kader van dezelfde wetten totaliseerde West-Vlaanderen in 1992 een bedrag van 624 miljoen fr. inzake buitenlandse investeringen of 5% van het totaal in Vlaanderen. De bijkomende

cijfers inzake tewerkstelling bedragen 82 arbeidsplaatsen of 7,1% van het totaal.

De gegevens inzake de wet van 4 augustus 1978 (de zogenaamde KMO-wet) kunnen wel worden vergeleken met deze van het voorgaande jaar. Voor West-Vlaanderen wijst deze vergelijking op een flinke stijging van het investeringsbedrag, namelijk van 12,5 miljard fr. in 1991 tot 18,4 miljard fr. in 1992 (een stijging met bijna 50%). Daarmee staat West-Vlaanderen opnieuw eerste in de rangorde van de Vlaamse provincies met een aandeel van 31,1%. De voorziene bijkomende tewerkstelling steeg van 1.839 in 1991 tot 2.389 arbeidsplaatsen in 1992 of met 30%. Hier bereikt West-Vlaanderen 25,3% van het Vlaamse aandeel. De Westvlaamse dossiers blijken dus heel wat minder arbeidsintensief te zijn dan het Vlaams gemiddelde (7,7 miljoen fr. per arbeidsplaats ten aanzien van 6,3 miljoen fr. voor gans Vlaanderen).

De KMO's uit de Westhoek bereikten in 1992 een goedgekeurd investeringsbedrag van 3,1 miljard fr., een stijging met 29% ten aanzien van 1991. Toch daalt het aandeel van de Westhoek in West-Vlaanderen van 19,5% in 1991 tot 17,0% in 1992. De beloofde bijkomende tewerkstelling bedroeg in 1992 356 arbeidsplaatsen, een stijging met 15,6% ten aanzien van 1991.

Oscar voor de export 1992

Muvantex, gevestigd te Deerlijk, is een weverij van jacquardmeubelfluweelstoffen. Het bedrijf kreeg een Oscar in de sektor 'Verbruiksgoederen' omwille van een steeds belangrijker exportpolitiek. Door deelneming aan internationale vakbeurzen te Brussel (Decosit), Frank-

furt (Heimtex) en Leipzig en door zich zeer flexibel op te stellen ten aanzien van specifieke wensen van de cliënteel slaagt het bedrijf er in steeds stijgende exportcijfers te boeken. De zeer verzorgde kollektie volgens eigen ontwerp en het gebruik van de nieuwste technologieën in de produktie zijn hierbij belangrijke troeven.

Zelfstandigen

Op 30 juni 1991 waren er 71.759 personen met een zelfstandige activiteit als hoofdberoep. Vergeleken met het jaar voordien was er een toename van 1.508 personen of +2,1%. De provincie West-Vlaanderen volgt daarmee ongeveer de evolutie van het Vlaamse Gewest (+2,2%) en doet het iets beter dan het Rijk (+1,8%). Het aandeel van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest (24,0%) en in het Rijk (14,4%) blijft relatief hoog.

Onderstaande tabel geeft de evolutie weer van het aantal zelfstandigen als hoofdberoep sinds het jaar 1982.

Het jaar 1982 vormde ongeveer een dieptepunt in de periode na 1970 wat betreft het aantal personen die een zelfstandige activiteit als hoofdberoep uitoefenen. Nadien was er sprake van een heropleving van zelfstandige activiteiten. Sinds 1982 is het aantal zelfstandigen in West-Vlaanderen aangegroeid met 11,1%. Voor geheel Vlaanderen bedroeg de groei 9,0% en het Rijk noteerde een aangroei van 9,4% over deze periode.

Tabel 4 toont dat de toename over de periode 30 juni 1990 - 30 juni 1991 van het aantal zelfstandigen als hoofdberoep het grootst was in de tertiaire sektor (+1.272). De secundaire sektor

Tabel 3

Evolutie van het aantal zelfstandigen als hoofdberoep sinds 1982 in West-Vlaanderen, het Vlaamse Gewest en het Rijk

Jaar	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk
1982	64.585	291.099	497.394
1983	64.972	293.677	498.527
1984	65.317	294.680	500.373
1985	65.937	295.206	502.918
1986	66.460	294.727	506.130
1987	67.274	298.006	512.252
1988	67.924	299.752	517.786
1989	69.340	306.086	527.592
1990	70.251	310.605	534.616
1991	71.759	317.379	544.035

Tabel 4
 Evolutie van het aantal personen onder toepassing van het sociaal statuut der zelfstandigen.
 West-Vlaanderen, 30 juni 1990 - 30 juni 1991

	Aktiviteit als hoofdberoep						Helpers					
	Mannen		Vrouwen		Totaal		Mannen		Vrouwen		Totaal	
	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991	1990	1991
Land- en tuinbouw	7.486	7.376	1.714	1.773	9.200	9.149	7.929	7.811	334	291	8.263	8.102
Visserij	243	235	54	56	297	291	15	12	—	—	15	12
Primaire sektor	7.729	7.611	1.768	1.829	9.497	9.440	7.944	7.823	334	291	8.278	8.114
Voedingsnijverheid	2.472	2.444	349	384	2.821	2.828	954	941	105	110	1.059	1.051
Textiel en kleding	753	731	555	561	1.308	1.292	347	339	65	62	412	401
Hout en meubels	1.161	1.190	38	41	1.199	1.231	441	430	12	11	453	441
Metaalnijverheid	1.121	1.126	35	32	1.156	1.158	324	321	7	7	331	328
Kunst- en precisienijverheid	964	974	111	125	1.075	1.099	160	160	21	19	181	179
Bouwnijverheid	4.129	4.230	96	99	4.225	4.329	1.152	1.147	26	25	1.178	1.172
Andere industrie	650	658	140	139	790	797	182	178	23	23	205	201
Bestuurders v. vennootschappen (a)	2.340	2.416	614	671	2.954	3.087	—	—	—	—	0	0
Secundaire sektor (a)	13.590	13.769	1.938	2.052	15.528	15.821	3.560	3.516	259	257	3.819	3.773
Vervoer	889	854	70	79	959	933	268	265	17	15	285	280
Handel, tussenhandel	8.989	9.045	6.103	6.345	15.092	15.390	2.531	2.443	687	667	3.218	3.110
Banken, verzekeringen	984	1.013	906	910	1.890	1.923	102	103	32	34	134	137
Horeca, logementen	2.221	2.297	2.075	2.075	4.372	339	326	155	165	494	491	
Vermakelijkheden, foorkramers	952	925	851	839	1.803	1.764	138	135	50	53	188	188
Geneesheren, tandartsen, apothekers, veeartsen, paramedici	3.596	3.625	1.273	1.387	4.869	5.012	68	68	35	32	103	100
Andere vrije beroepen	2.771	2.839	801	837	3.572	3.676	148	152	68	69	216	221
Andere diensten	4.528	4.659	3.825	3.919	8.353	8.578	718	717	141	145	859	862
Bestuurders van vennootschappen	3.043	3.354	1.349	1.496	4.392	4.850	—	—	—	—	0	0
Tertiaire sektor	27.973	28.611	17.253	17.887	45.226	46.498	4.312	4.209	1.185	1.180	5.497	5.389
Totaal West-Vlaanderen	49.292	49.991	20.959	21.768	70.251	71.759	15.816	15.548	1.778	1.728	17.594	17.276
Vlaanderen	217.133	220.701	93.472	96.678	310.605	317.379	—	47.789	—	6.124	0	53.913
Het Rijk	373.362	378.428	161.254	165.607	534.616	544.035	67.685	65.912	8.471	609.947	76.156	675.859

(a) Inclusief bestuurders van vennootschappen in de sector vervoer.

Bron: Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ).

kende een aangroei van 293 zelfstandigen (als hoofdberoep) en de primaire sektor had af te rekenen met een vermindering van 57 zelfstandigen.

De groei van het aantal personen die een zelfstandige activiteit als hoofdberoep uitoefenen was het grootst bij de bestuurders van vennootschappen (+8,0%) en bij de vrije beroepen (+2,9%). Vooral de activiteiten vervoer (-2,7%) en vermakelijkheden en foorkramers (-2,2%) trokken relatief minder zelfstandigen aan.

Het aantal helpers in West-Vlaanderen nam op 30 juni 1991 met 1,8% af ten opzichte van vorig jaar en bedraagt nu 17.276 personen. Op 30 juni 1991 waren er 17.276 helpers actief in West-Vlaanderen. Ook het Vlaamse Gewest en het Rijk kenden een daling. Het grootste aantal helpers in West-Vlaanderen werkt in de primaire sektor (8.114). De secundaire en de tertiaire sektor stellen elk respectievelijk 3.773 en 5.389 helpers tewerk.

Op 30 juni 1991 waren er 9.554 personen in West-Vlaanderen die een zelfstandige activiteit als bijberoep uitoefenden. Dit betekende een toename van 5,5% ten opzichte van vorig jaar. In het Vlaamse Gewest en in het Rijk bedroeg de groei van deze categorie zelfstandigen ongeveer 3%. De tertiaire sektor omvat 73,0% van het aantal zelfstandigen als bijberoep in West-Vlaanderen.

Land en tuinbouw

Voor de bespreking van de Westvlaamse land- en tuinbouwsector wordt onder meer gebruik gemaakt van de jaarlijkse land- en tuinbouwstellingen door het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS). De meest recente beschikbare gegevens dateren van 15 mei 1991.

West-Vlaanderen telde in 1991 16.456 land- en tuinbouwbedrijven. Dit stemt overeen met een daling van 513 bedrijven (-3,0%) ten opzichte van 1990. In Vlaanderen (-3,6%) en het Rijk als geheel (-3,4%) werd in relatieve termen een grotere afname waargenomen. In West-Vlaanderen, Vlaanderen en het Rijk is de waargenomen procentuele daling in de periode 1990-91 groter dan in de periode 1989-90 (West-Vlaanderen: -1,9%, Vlaanderen: -2,6%, het Rijk: -2,5%).

De dalende trend van de tewerkstelling in de land- en tuinbouw zette zich in 1991 verder. Het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw is in 1991 gedaald met 388 personen (-2,7%) ten opzichte van 1990. In vergelijking met Vlaanderen (-3,6%) en het Rijk (-3,4%) kende West-Vlaanderen een kleinere daling. De daling van het aantal Westvlaamse mannelijke bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw is in de periode 1990-91 (zowel absoluut als procentueel) groter dan de daling vastgesteld in de periode 1989-90 (-224 personen, -1,5%).

In West-Vlaanderen is de afname van het aantal mannelijke bestendig tewerkgestelden vooral het gevolg van het kleiner aantal mannelijke bedrijfshoofden (-310 personen, -2,6%) (zie volgende tabel).

In 1991 bedroeg de totale oppervlakte cultuurgrond in West-Vlaanderen 208.413 ha. Dit stemt overeen met een vermindering met 455 ha ten opzichte van 1990. Dit is duidelijk minder dan de gemiddelde daling vastgesteld in de periode 1970-80 (-1.374 ha per jaar) en in de periode 1980-90 (-690 ha per jaar).

De oppervlakte cultuurgrond beteeld door beroepslandbouwers en -tuinbouwers bedroeg in 1991 193.481 ha en is ten opzichte van 1990 gedaald met 1.473 ha (1989-90: -367 ha, 1988-89: -1.337 ha). In relatieve termen is dit een daling met 0,8%, wat iets lager is dan de daling vastgesteld in Vlaanderen (-0,9%) en het Rijk (-0,9%). Door dit minimaal verschil is het aandeel van West-Vlaanderen in Vlaanderen (35,9%) en in het Rijk (15,7%) in 1991 dan ook op hetzelfde niveau gebleven als in 1990.

In 1991 werd het Westvlaamse teelpatroon vooral beïnvloed door de afname (ten opzichte van 1990) van de teelt van graangewassen (-2.312 ha), nijverheidsgewassen (-1.804 ha), en in mindere mate van aardappelen (-670 ha). In de periode 1989-90 kende de aardappelteelt nog een forse toename (+2.760 ha) (zie tabel 6).

De oppervlakte bestemd voor de teelt van groenvoedergewassen (+2.920 ha)

nam nog in belangrijkere mate toe dan in de periode 1989-90 (+884 ha). De groenteteelt in open lucht kende tevens een groei qua beteelde oppervlakte (+832 ha), waardoor de daling in de periode 1989-90 (-972 ha) evenwel niet volledig werd gekompenseerd. Wat deze teelt betreft, had West-Vlaanderen een aandeel in Vlaanderen van 62,3% (1990: 61,0%) en blijft inzake groenteteelt in open lucht de belangrijkste provincie in België.

De stijging van het teeltareaal voor groenteteelt in open lucht is vooral het gevolg van de toegenomen oppervlakte bestemd voor bloemkolen voor de inmaaknijverheid (+184 ha), groen geogste erwten voor de inmaaknijverheid (+160 ha), prei (+160 ha), groen geogste stamslabonen voor de inmaaknijverheid (+149 ha), spruitkolen voor de inmaaknijverheid (+115 ha) en spinazie voor de inmaaknijverheid (+109 ha). Een belangrijke afname van de teeltoppervlakte werd vastgesteld bij de schorseneren voor de inmaaknijverheid (-303 ha) en de tuinwortelen voor de inmaaknijverheid (-123 ha).

De oppervlakte bestemd voor groenten die industrieel worden verwerkt, nam 66,2% (1990: 68,1%) in van het totale teeltareaal voor groenteteelt in open lucht.

De groei van de oppervlakte bestemd voor sierteelt zet zich verder. In 1991 bedroeg het teeltareaal voor sierteelt 578,9 ha, wat een stijging betekent met 1,8% ten opzichte van 1990. Tijdens de periode 1989-90 (+6,7%) en de periode 1988-89 (+5,1%) was de procentuele groei evenwel aanzienlijk groter. Het aandeel van West-Vlaanderen in het sierteeltareaal van Vlaanderen was in 1991 (13,1%) iets lager dan in 1990 (13,3%). Ook het aandeel in het Rijk is in beperkte mate gedaald (van 11,5% in 1990 tot 11,4% in 1991).

In de rangschikking van de negen Belgische provincies blijft West-Vlaanderen op de derde plaats (na Oost-Vlaanderen en Antwerpen). Binnen West-Vlaanderen neemt het arrondissement Brugge 42,3% in van het totale Westvlaamse sierteeltareaal (Tielt 17,5%, Kortrijk 11,8%, Ieper 10,9% en Roeselare 10,5%).

Van het totale Westvlaamse sierteeltareaal was 87,6% (of 506,9 ha) bestemd voor teelt in open lucht voor verkoop en 12,4% (of 72,0 ha) voor teelten onder serres en ramen (in glas of plastic).

Een beeld van de toekomstige evolutie van de Westvlaamse tuinbouwsector kan worden gevormd door een analyse

Tabel 5

Bestendig tewerkgestelden in de land- en tuinbouw, 15 mei 1990 - 15 mei 1991

	West-Vlaanderen		Index (1990 = 100)		
	1990	1991	West-Vlaanderen	Vlaanderen	Het Rijk
<i>Mannen</i>	14.346	13.958	97,3	96,4	96,6
Bedrijfshoofden	11.858	11.548	97,5	95,9	96,3
Gezinsleden (a)	1.609	1.564	97,2	98,0	97,1
Anderen	879	846	96,2	98,6	98,3
<i>Vrouwen</i>					
Bedrijfshoofden	1.238	1.171	94,6	95,7	96,2
Anderen (b)	331	320	96,7	104,6	106,7

(a) Al dan niet bezoldigd.

(b) Gelet op de onbetrouwbaarheid van de gegevens, worden de cijfers voor de vrouwelijke meewerkende gezinsleden niet vermeld.

Tabel 6
 Evolutie van het teeltpatroon in West-Vlaanderen, 15 mei 1990 - 15 mei 1991

Sektor	Beteelde oppervlakte in West-Vlaanderen (in ha)		Teeltpatroon 1991 (in %)			Aandeel W.-Vl. in het Rijk	Aandeel W.-Vl. in Vlaanderen
	1990	1991	West-Vl.	Het Rijk	Vlaanderen	(%)	(%)
Weiden en grasland	83.465	83.520	40,2	46,8	41,9	13,3	33,4
Graangewassen	42.568	40.256	19,4	23,4	19,6	12,8	34,4
Nijverheidsgewassen	19.620	17.816	8,6	9,2	7,2	14,4	41,5
Aardappelen	21.463	20.793	10,0	3,8	6,0	40,9	57,7
Groenvoedergewassen	22.316	25.236	12,1	11,4	16,5	16,5	25,5
Groenteteelt in open lucht	12.745	13.577	6,5	2,3	3,6	43,2	62,3
Wortel- en knolgewassen	3.660	3.549	1,7	0,9	1,5	30,4	38,7
Droog geoogste peulvruchten	734	1.064	0,5	0,4	0,3	18,2	53,2
Pootgoed en landbouwzaden voor de verkoop	618	815	0,3	0,2	0,3	28,4	45,0
Fruitteelt	328	340	0,2	1,0	2,1	2,5	2,7
Bomen en heesters	355	341	0,2	0,3	0,5	10,0	12,1
Glasteelt	331	351	0,2	0,2	0,3	17,3	17,7
Andere	213	250	0,1	0,1	0,2	13,4	17,8
Totaal	208.416	207.908	100,0	100,0	100,0	15,5	34,8
Tuinbouw voor het gezin	53	48				12,1	15,3
Teeltvrij gelaten grond	399	457				9,9	12,8
Totaal	208.868	208.413				15,4	34,6

van het investeringsniveau. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de investeringsbedragen die worden vermeld op de aanvragen voor tussenkomst van het Landbouwinvesteringsfonds. Deze aanvragen worden voor advies overgemaakt aan de Tuinbouwdienst voor West-Vlaanderen van het Ministerie van Landbouw.

In 1992 werden 311 aanvraagdossiers ingediend, die overeenstemmen met een totaal investeringsniveau van 1.568,9 miljoen fr. (1990: 899,3 miljoen fr., 1991: 1.139,2 miljoen fr.). In tegenstelling tot de rest van Vlaanderen is het investeringsvolume in de Westvlaamse tuinbouwsector toegenomen.

Een aanzienlijk deel van de investeringen in de Westvlaamse tuinbouwsector (59,1% van het totale investeringsbedrag of 62,9% van het totaal aantal dossiers in 1992) situeerde zich in de groenteteelt (in open lucht of onder glas).

Een belangrijke (procentuele) stijging van de investeringen deed zich voor in de fruitsector en in de plantenopkweek, terwijl de investeringen in de witloof- en champignonsector duidelijk werden afgeremd (wegens een minder gunstige rendabiliteit).

47,9% van het investeringsvolume in de Westvlaamse tuinbouwsector kwam voor in het arrondissement Roeselare (Brugge 19,1%, Tielt 14,3%).

In 1992 werden in de Westvlaamse tuinbouwsector 66 nieuwe installaties geteld, waarvan 35 overnames en 31 nieuwe vestigingen. 42,4% van de nieuwe installaties situeerde zich in het arrondissement Roeselare (Brugge 24,2%, Tielt 15,2%).

Als gevolg van de minder gunstige prijzen in 1992 daalde de omzet van de *Veiling REO te Roeselare* met 9,7% (ten opzichte van 1991) tot 3.586.601.654 fr., terwijl de aangevoerde hoeveelheid steeg met 12,5% tot 30.507.149 verpakkings-eenheden (VE) of 183.000 ton. De uitzonderlijk goede weersomstandigheden hebben in 1992 immers geleid tot overproductie die niet kon worden gecompenseerd door de export aangezien de oogst in de buurlanden ook uitzonderlijk goed was. De verhoogde aanvoer is tevens het gevolg van de verhoogde automatizatie en een verbeterde opbrengst per bedrijf. De problemen in de landbouwsector hebben als gevolg dat er wordt omgeschakeld naar tuinbouwactiviteiten waardoor de overproductie een structureel probleem kan worden. Daarnaast dient ook nog te worden verwezen naar de groeiende invoer van

goedkope producten uit het vroegere Oostblok en vooral uit Marokko (goedkope kwaliteitstomaten).

Het aantal leden van de *Veiling REO* blijft verder stijgen. De *Veiling REO* telde in 1992 3.040 leden-producenten-aanvoerders, wat overeenstemt met een aangroei met 52 vennoten ten opzichte van 1991 (+1,7%).

In 1992 waren 470 handelaren-kopers aangesloten (+4,2% ten opzichte van 1991).

Het *Provinciaal Centrum voor Land- en Tuinbouw* heeft in 1992 zijn onderzoeksprogramma (akkerbouw en groentesektor) voortgezet. Met het Instituut voor de Aanmoediging van Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (IWONL) werd een nieuwe tweejarige konventie afgesloten inzake kwaliteitsgericht onderzoek betreffende volleldsgroenten en diepvries geschikt voor groenten waarbij vooral milieuvriendelijke produktiemogelijkheden worden onderzocht op het vlak van bemesting en gewasbescherming.

In de akkerbouw werd aandacht besteed aan alternatieve teelten zoals olievlas en cichorei, gebruik en kwaliteitsbeïnvloeding van mengmest op gra-

nen en in de aardappelteelt, en de impact van diverse teelttechnische ingrepen op de aardappelkwaliteit.

Het onderzoek in de groentesektor spitte zich vooral toe op een gamma volleldsgroenten, glasgroenten, witloof, champignons, aardbeien en fruit. De nadruk werd hierbij gelegd op bemesting, kwaliteit, bewaarmogelijkheden, de bescherming van het milieu (via een gewasbeschermingsonderzoek naar minder scheikundige toepassingen, lagere doseringen en meer geïntegreerde bestrijdingsschema's) en de uitbouw van waarschuwingssystemen voor ziektebestrijding.

De voorlichting liep verder via onder meer cursussen (zoals geïntegreerde bestrijding in de fruitsector, computer-gestuurde klimaatregeling in de champignonsector) en betaalde voorlichting (champignonen witloofteelt, boomkwekerij en sierteelt).

De laboactiviteiten hadden betrekking op kwaliteitsbegeleiding van de Westvlaamse diepvriessector, residu-kontrolle op serresla (in samenwerking met de CV *Veiling REO*) en onderzoek inzake drinkbaarheid van water ten behoeve van de Westvlaamse bevolking.

INTERNATIONAL BIO-SYNTHETICS

INDUSTRIËLE ENZYMEN
voor de wasmiddelenindustrie,
de zetmeelindustrie en de
textielverwerkende nijverheid

Komvest 43, 8000 Brugge (België)
Tel. 050/44.91.11 - Telefax 050/33.68.49

Zeevisserij

De omvang van de Belgische vissersvloot is in 1992 (ten opzichte van 1991) fors gedaald met 23 schepen tot 182 schepen (waarvan 169 vaartuigen bemand). Met uitzondering van Blankenberge en de restcategorie (zijnde de schepen die, hoewel ze geen kusthaven als thuishaven hebben, hoofdzakelijk opereren voor de Belgische Kust) werd in alle kusthavens een inkrimping van de vloot vastgesteld (Zeebrugge -7 vaartuigen, Oostende -9, Nieuwpoort -7).

25 schepen werden aan de vloot onttrokken (12 Zeebrugge, 8 Oostende, 5 Nieuwpoort), terwijl slechts twee nieuwe schepen (met Zeebrugge als thuishaven) in de vaart werden gebracht.

In 1992 werden acht schepen verplaatst naar andere havens: vier vaartuigen van Oostende naar Zeebrugge, twee vaartuigen van Zeebrugge naar Oostende, één vaartuig van Nieuwpoort naar Zeebrugge en één vaartuig van Nieuwpoort naar Oostende.

De totale vlootcapaciteit daalde in 1992 met 6,3% tot 25.375 bruto tonnenmaat (BT) (1991: 27.089 BT). Ook de totale drijfkracht van de Belgische vloot is gedaald (-7,3%) tot 100.491 PK (1991: 108.446 PK). In het nieuwe meerjarig oriëntatieprogramma voor de Belgische vissersvloot (1993-96) wordt door de Europese Commissie een maximale drijfkracht van circa 79.500 PK vooropgesteld als doelstelling voor eind 1996. In het verleden heeft België de opgelegde streefcijfers (streefcijfer eind 1991: 94.418 PK, werkelijk motorvermogen eind 1991: 108.446 PK) niet bereikt, zodat de te leveren inspanningen extra zwaar zullen zijn. Net zoals in het ver-

H. Maertens, Brugge

leden zal geen EG-steun worden gegeven voor nieuwbouwprojecten zolang de zogenaamde overcapaciteit niet is verdwenen. Deze opgelegde inkrimping van de vissersvloot zal evenwel niet alleen gevolgen hebben voor de visserijsector, maar ook voor de diverse nevensectoren (zoals onder meer de scheepsbouw, herstellingsbedrijven en diverse toeleveringsbedrijven).

Eind 1992 werden er 1.300 zeelieden geteld (1991: 1.248 zeelieden), waarvan 762 personen waren aangemonsterd (1991: 818 personen).

De globale besomming van de aanvoer door Belgische vaartuigen in Belgische havens is in 1992 fors gedaald (-20,1%) tot een waarde van 2.379,8 miljoen fr. (1991: 2.977,8 miljoen fr.). Deze daling is zowel het gevolg van de

Tabel 7

Toestand van de visserijvloot 1991-92 (31 december)

Haven	Totaal aantal vaartuigen		Bemandede vaartuigen		Aangemonsterde zeelieden		Bruto tonnenmaat		Drijfkracht PK	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992	1991	1992	1991	1992
Zeebrugge	110	103	100	95	472	471	17.745	17.599	70.599	68.629
Oostende	57	48	55	46	219	186	5.839	4.966	23.982	20.564
Nieuwpoort	30	23	27	22	97	83	2.442	1.747	10.605	8.038
Blankenberge	2	2	2	2	9	8	153	153	600	600
Andere	6	6	6	4	21	14	910	910	2.660	2.660
Totaal	205	182	190	169	818	762	27.089	25.375	108.446	100.491

Bron: Bestuur van het Zeewezen en de Binnenvaart.

Tabel 8
Aanvoer Belgische en vreemde vissersvaartuigen 1991-92

Haven	Door Belgische vaartuigen				Door vreemde vaartuigen			
	Hoeveelheid (ton)		Waarde (milj. fr.)		Hoeveelheid (ton)		Waarde (milj. fr.)	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992	1991	1992
Zeebrugge	16.553	15.269	1.808,3	1.523,0	—	7	—	1,1
Oostende	10.421	8.228	1.037,7	740,4	30	3	5,0	0,9
Nieuwpoort	1.208	1.181	131,8	116,4	—	—	—	—
Totaal	28.182	24.678	2.977,8	2.379,8	30	10	5,0	2,0

Bron: Dienst voor de Zeevisserij.

verminderde aangevoerde hoeveelheid (van 28.182 ton in 1991 tot 24.678 ton in 1992, zijnde -12,4%) als van een lagere gemiddelde visprijs (van 105,7 fr./kg tot 96,4 fr./kg, zijnde -8,7%). Belangrijke prijsdalingen (-20% -30%) werden vastgesteld voor schol, kabeljauw, schelvis en wijting.

De vangstactiviteit uitgedrukt in aantal zeedagen kende een daling van 2%. Het aanvoergewicht per zeedag verminderde bovendien met 10% tot 727 kg, terwijl de aanvoerwaarde per zeedag daalde met 18% tot 70.140 fr. De afname van de gasoliekosten met 13% tot 6,75 fr./liter kon slechts een beperkt gedeelte van de besommingsderving compenseren.

De grootste procentuele daling van de besomming werd vastgesteld in de haven van Oostende (-28,6%), wat duidelijk groter is dan de waargenomen daling in de haven van Zeebrugge

(-15,8%) en de haven van Nieuwpoort (-11,7%).

Ook met betrekking tot de aangevoerde hoeveelheid vis kende Oostende de grootste relatieve daling (-21,0%) (Zeebrugge -7,8%, Nieuwpoort -2,2%). Terwijl de procentuele vermindering van de aangevoerde hoeveelheid in de haven van Nieuwpoort klein was, daalde de gemiddelde prijs in deze haven (-9,7%) relatief meer dan in de andere havens (Oostende -9,6%, Zeebrugge -8,7%).

Wat de waarde van de aanvoer betreft, blijft de haven van Zeebrugge de belangrijkste haven met een aandeel van 64,0% in de totale besomming van 1992. Ten opzichte van 1991 is dit aandeel zelfs gestegen (1991: 60,8%). Ook de haven van Nieuwpoort kende een verhoging van het aandeel in de totale besomming (zij het evenwel in mindere mate van 4,4% in 1991 tot 4,9% in 1992). Het aan-

deel van de haven van Oostende is gedaald van 34,8% tot 31,1%.

Net zoals in 1991 werd de hoogste gemiddelde prijs genoteerd in de haven van Zeebrugge (99,7 fr./kg), gevolgd door de haven van Nieuwpoort (98,6 fr./kg) en Oostende (90,0 fr./kg).

De aanvoer van vreemde vaartuigen in Belgische havens blijft beperkt qua hoeveelheid (10 ton) en waarde (2,0 miljoen fr.).

De aanvoer van Belgische vaartuigen in vreemde havens kende een stijging van 8.072 ton in 1991 tot 8.676 ton in 1992. De aanvoerwaarde daalde evenwel van 843,2 miljoen fr. in 1991 tot 755,2 miljoen fr. in 1992. Hierdoor bedroeg de globale besomming van de aanvoer in Belgische en vreemde havens in 1992 circa 3,1 miljard fr. (1991: 3,8 miljard fr.), waarin de aanvoer in vreemde havens reeds een aandeel heeft van circa 24% (1991: circa 22%).

Generale Bank

Verloop van het toeristisch seizoen 1992

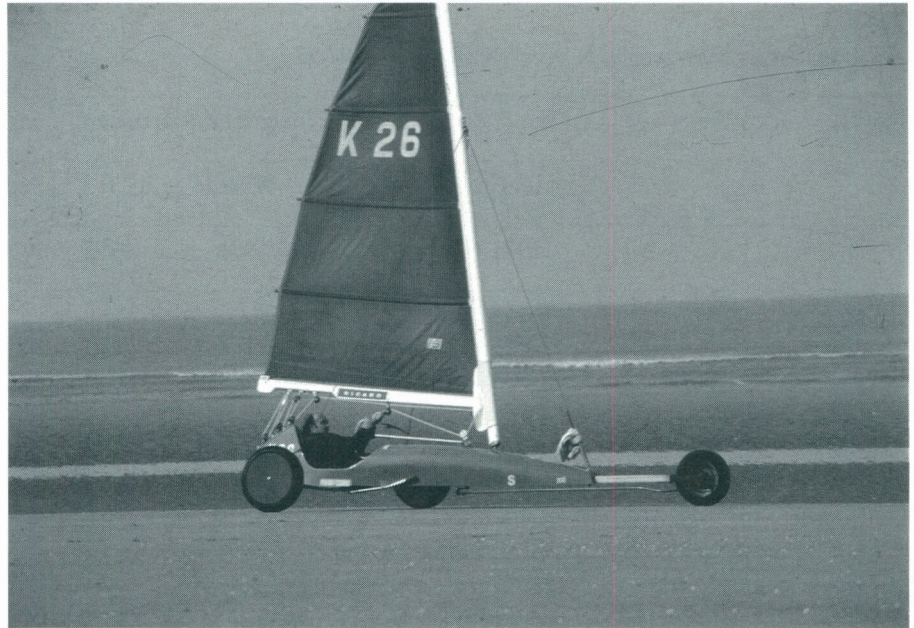
De gezamenlijke toeristische index voor de Kust, Brugge en het Achterland wijst op een geringe daling van de toeristische activiteit ten opzichte van 1991 met 1,6%. De positieve trend die in het midden van de jaren tachtig werd ingezet kon zich dit jaar niet handhaven.

De maanden van het voorseizoen kenden wel een positieve toeristische activiteit. Juni scoorde goed met een stijging van 5% ten opzichte van juni 1991. Het hoogseizoen en september daarentegen kenden een daling van de activiteit die schommelde tussen -2% in juli en -4,6% in september.

Deze negatieve trend is terug te vinden in de diverse deelposten waaruit de index is opgebouwd.

Met uitzondering van de toeristische activiteit in het Achterland en de rubriek 'openbare nutsvoorzieningen' waar de index een status quo vertoont, hebben immers alle klassen een negatief resultaat, gaande van -0,3% voor de overnachtingen tot -3,3% voor de posten verkeersdrukte en ontspanning en recreatie. Tussenin liggende posten zijn -1,5% voor de handelsactiviteit en -0,8% voor de toeristische activiteit te Brugge.

De belangrijkste rechtstreekse meetpost voor het verblijftoerisme betreft de overnachtingen in de verschillende logiesvormen. Daarom is het noodzakelijk om de gegevens meer in detail te bekijken.

Archief Westtoerisme

Globaal genomen lagen de overnachtingen ongeveer op eenzelfde niveau als vorig jaar. Verschillende trends per sector en per maand kunnen evenwel worden vastgesteld.

De hotel- en pensionsektor kende een sterke positieve julimaand en compenseerde hiermee de gematigde negatieve trend in augustus en voor- en naseizoen.

Het appartementstoerisme heeft zich gehandhaafd op hetzelfde niveau als vorig jaar dankzij de gunstige evolutie in augustus en september.

De resultaten van de kampeersektor weerspiegelen de fluktuaties op de trekkersstandplaatsen. De schommelingen ten opzichte van vorig jaar zijn minimaal met uitzondering van de maand

augustus die een achteruitgang noteerde van 3,3%.

Binnen het sociaal toerisme werd een lichte achteruitgang geboekt met 1,7%. De trend per maand is wisselvallig.

Per maand en over alle logiesvormen beschouwd blijkt er een stijging te zijn van de overnachtingen in juli, augustus en september doch een daling in het voorseizoen.

Brusselle Enterprises nv

Westendelaan 1, 8620 Nieuwpoort

Tel. 058/23.25.13

Fax 058/23.48.75

Aanneming van draai-, frees-, slijp- en kotterwerk,
zowel conventioneel als op CNC-machines
Vol- en halfautomatisch lassen
Modelmakerij

WERKLOOSHEID EN GRENSARBEID

De gegevens die in dit artikel worden gebruikt zijn afkomstig van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB). Uit de aard van haar bevoegdheden is de VDAB dan ook in eerste instantie geïnteresseerd in personen die als werkzoekende zijn geregistreerd. De Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) is op nationaal vlak bevoegd voor de werkloosheidsverzekering. Deze Dienst is dan ook eerder geïnteresseerd in personen die een werkloosheidsvergoeding ontvangen. De categorie der niet-werkende werkzoekenden komt overeen met de EG-definitie. Deze groep omvat :

- de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, werkzoekend;
- de werkzoekenden in wachttijd, maar die voor een voltijdse betrekking in aanmerking komen;
- de andere verplicht ingeschreven niet-werkende werkzoekenden, waaronder de werklozen die recht hebben op werkloosheidsuitkeringen op grond van een

De stijgende trend in de werkloosheid die in 1991 een aanvang nam, zette zich in 1992 verder door. West-Vlaanderen telde in 1992 40.389 werklozen.

vrijwillige deeltijdse tewerkstelling; de vrij ingeschreven niet-werkende werkzoekenden.

Deze definitie houdt geen rekening met de 'werklozen die een deeltijdse betrekking hebben aanvaard om aan de werkloosheid te ontsnappen' en de werkzoekenden ingeschreven tijdens hun wachttijd in toepassing van artikel 124 van het KB van 20 december 1963 die deeltijds werken. Deze categorieën worden door de VDAB gekatalogeerd als verplicht ingeschreven *werkende* werkzoekenden.

Een juister beeld van de werkloosheid bekomt men door bij de nietwerkende werkzoekenden de oudere werklozen¹ op te tellen.

Evolutie van de werkloosheid in de periode 1986-92

Gemiddeld over het jaar 1992 waren er in West-Vlaanderen 40.389 werklozen (EG-definitie, inclusief ouderen). Onderstaande tabel toont dat de stijgende trend die in 1991 een aanvang nam zich in 1992 verder doorzet. Ten opzichte van het dieptepunt van 1990 zijn er nu gemiddeld 6.708 werklozen meer. Het aandeel van West-Vlaanderen in het

¹ Deze omvatten de uitkeringsgerechtigde volledig werklozen van 55 jaar en ouder (cq. 50 jaar en ouder met verminderde arbeidsgeschiktheid), die op eigen verzoek vrijstelling van inschrijving als werkzoekende hebben bekomen.

Tabel 1
Evolutie van het aantal werklozen in West-Vlaanderen (a)

Jaar	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	West-Vlaanderen	Aandeel W.-Vl. in Vlaanderen (in %)	Aandeel W.-Vl. in het Rijk (in %)	West-Vlaanderen	Aandeel W.-Vl. in Vlaanderen (in %)	Aandeel W.-Vl. in het Rijk (in %)	W.-Vl. Vlaanderen	Aandeel W.-Vl. in Vlaanderen (in %)	Aandeel W.-Vl. in het Rijk (in %)
1986	21.682	17,7	8,5	27.559	15,8	8,6	49.241	16,6	8,6
1987	20.479	17,1	8,1	27.028	15,6	8,6	47.507	16,2	8,4
1988	17.580	16,2	7,5	23.281	14,7	7,8	40.861	15,3	7,7
1989	15.625	16,2	7,3	20.010	14,3	7,2	35.635	15,1	7,2
1990	15.403	16,5	7,4	18.278	14,2	6,9	33.681	15,1	7,1
1991	17.080	16,7	7,5	19.920	15,1	7,2	37.000	15,8	7,4
1992	18.475	16,4	7,4	21.914	15,3	7,3	40.389	15,8	7,4

(a) EG-definitie inclusief de ouderen.

Tabel 2

Evolutie van de werkloosheid in 1992 ten opzichte van 1991, 1990 en 1989 (index: de overeenkomstige maanden van 1989 = 100). EG-definitie

Regio	Januari-februari			Maart-april			Mei-juni		
	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1990	1991	1992
Arrondissement Brugge	85,0	90,6	95,7	87,7	95,2	102,4	87,7	100,1	106,6
Arrondissement Dismuide	79,1	90,8	101,7	80,4	93,5	111,5	89,8	98,9	118,7
Arrondissement Ieper	89,6	95,2	110,4	91,8	103,4	117,0	94,8	110,1	122,8
Arrondissement Kortrijk	85,3	90,8	104,1	85,9	99,9	111,7	88,4	102,3	114,5
Arrondissement Oostende	88,2	91,4	101,9	86,2	93,9	107,7	86,8	98,9	115,3
Arrondissement Roeselare	78,4	84,8	107,4	81,1	91,9	114,8	80,9	98,9	124,0
Arrondissement Tielt (a)									
Arrondissement Veurne	94,8	95,5	103,3	101,9	99,2	117,0	109,1	113,4	127,4
West-Vlaanderen	85,5	90,7	102,1	86,9	96,3	109,5	88,3	101,6	115,3
Kustarrondissementen	87,2	91,4	98,7	88,6	95,1	105,7	89,1	100,8	111,4
Overig West-Vlaanderen	83,6	89,8	106,1	85,1	97,6	113,6	87,4	102,5	119,1
Westhoek	89,4	94,5	106,4	92,5	100,2	115,9	97,3	108,6	123,1
Vlaams Gewest	88,3	89,4	97,8	89,3	93,5	102,8	90,5	95,9	107,8
Het Rijk	93,1	96,4	104,5	92,6	97,9	107,4	94,3	101,0	112,1

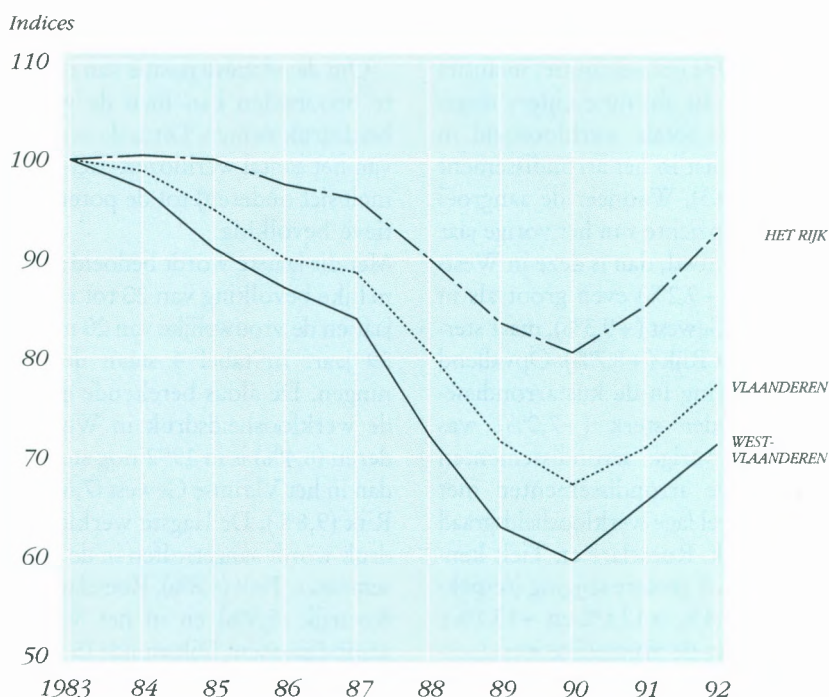
Regio	Juli-augustus			September-oktober			November-december		
	1990	1991	1992	1990	1991	1992	1990	1991	1992
Arrondissement Brugge	92,3	100,3	100,0	94,1	101,9	109,5	98,6	104,2	118,5
Arrondissement Diksmuide	103,7	117,0	130,0	106,8	125,7	137,6	108,6	129,6	146,3
Arrondissement Ieper	92,2	112,2	118,5	102,1	124,7	134,4	101,7	125,9	141,7
Arrondissement Kortrijk	96,4	109,1	120,7	100,0	117,1	137,9	101,4	119,2	150,5
Arrondissement Oostende	94,8	105,7	113,0	99,1	109,3	114,2	99,3	113,2	122,3
Arrondissement Roeselare	86,5	108,5	123,3	90,9	120,9	137,7	100,9	130,8	151,8
Arrondissement Tielt (a)									
Arrondissement Veurne	101,4	112,1	127,2	95,8	96,4	110,4	97,8	104,8	114,3
West-Vlaanderen	93,5	106,8	114,6	96,9	111,7	123,7	100,1	115,3	132,9
Kustarrondissementen	93,9	103,0	106,5	95,9	103,7	111,2	98,7	107,3	119,2
Overig West-Vlaanderen	93,1	110,0	121,6	98,0	120,2	137,2	101,8	124,6	148,9
Westhoek	96,5	113,1	122,7	100,9	115,7	127,2	101,4	118,9	132,6
Vlaams Gewest	93,3	98,6	107,7	96,5	104,1	116,3	97,7	107,2	123,6
Het Rijk	96,4	103,0	113,3	98,8	106,7	117,4	101,0	109,5	122,2

(a) De arrondissementen Roeselare en Tielt zijn samen genomen.

Vlaamse Gewest en het Rijk bedraagt respectievelijk 15,8% en 7,4%. Op te merken valt dat het aandeel van West-Vlaanderen in de beroepsbevolking nog steeds groter is dan het aandeel in het aantal werklozen. Heden is het aandeel van West-Vlaanderen in het Rijk ongeveer even groot voor de mannelijke (7,4%) als voor de vrouwelijke (7,3%) werkloosheid. Dit is niet het geval in vergelijking met het Vlaamse Gewest; het aandeel van West-Vlaanderen voor de vrouwen is daar iets lager (15,3%) dan voor de mannen (16,4%).

Om een beeld te krijgen hoe de werkloosheid geëvolueerd is gedurende de laatste maanden wordt in tabel 2 een vergelijking gemaakt van 1989 tot en met 1992 telkens voor het gemiddelde van twee opeenvolgende maanden. De waarden voor 1989 zijn gelijkgesteld aan 100. De gegevens betreffen de EG-definitie (dus zonder de ouderen). In West-Vlaanderen is de werkloosheid in 1992 voor elk koppel van maanden hoger dan in 1989. Ook is er een stijgende trend waarneembaar. Tijdens januari en februari 1992 was de werkloosheid in West-Vlaanderen 2,1% hoger dan in 1989. Voor november en december was dit reeds 32,9%. Gemiddeld was het niveau van de werkloosheid in 1990 lager dan in 1989, doch de stijgende trend doorheen het jaar liet zich toen reeds voelen. Opvallend is ook dat de kustarrondissementen, die af te rekenen hebben met relatief hoge

Evolutie van het aantal werklozen, 1983 - 92 (jaargemiddelde 1983 = 100)

Aantal niet-werkende werkzoekenden (EG-definitie) + andere uitkeringsgerechtigde volledig werklozen niet-werkzoekend (bron : Rijksdienst voor arbeidsvoorziening)

werkloosheidscijfers, een minder sterke toename van de werkloosheid kenden dan de rest van West-Vlaanderen. Zo was de werkloosheid in de kustarrondissementen tijdens de beide laatste maanden van het jaar 1992 19,2% hoger dan tijdens de vergelijkbare periode van 1989. Voor de overige arrondissementen was dit 48,9%. Een vergelijking

met het Vlaamse Gewest en het Rijk toont dat de situatie op het vlak van de werkloosheid in West-Vlaanderen vooral op het einde van 1992 verslechterde. Opmerkelijk is dat de werkloosheid in de arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt tijdens november en december 1992 meer dan 50% hoger lag dan in 1989.

CARL ADAMS N.V.

SELECTIE, TRAINING EN ADVIES

PERSONEELSRECRUTERING
ORGANISATIE & MANAGEMENT ADVIES

ARDOOISESTEENWEG 25, 8800 ROESELARE
TELEFOON: (051) 24 16 56 / 24 19 98
FAX (051) 24 02 06

Werkloosheid per arrondissement

Tabel 3 geeft een overzicht van het jaargemiddelde van de werkloosheid in 1991 en in 1992 (EG-definitie, inclusief de ouderen). In absolute cijfers uitgedrukt was de totale werkloosheid in 1992 het grootst in het arrondissement Brugge (10.063). Wanneer de aangroei in 1992 ten opzichte van het vorige jaar wordt beschouwd, dan is deze in West-Vlaanderen (+9,2%) even groot als in het Vlaamse Gewest (+9,3%), maar sterker dan in het Rijk (+8,7%). Opvallend is dat de stijging in de kustarrondissementen minder sterk (+7,0%) was dan in de overige arrondissementen (+11,0%). De arrondissementen met een traditioneel lage werkloosheidsgraad zoals Kortrijk, Roeselare en Tielt kenden een relatief grotere stijging (respektievelijk +11,4%, +12,1% en +13,1%). De stijging van de mannelijke werkloosheid in West-Vlaanderen (+8,2%) was geringer dan in het Vlaamse Gewest (+10,2%) of het Rijk (+9,5%). Vermeldenswaard is dat de vrouwelijke werk-

loosheid in West-Vlaanderen (+10,0%) sneller steeg dan de mannelijke in 1992. In het Vlaamse Gewest (+8,7%) en het Rijk (+7,9%) is dit net anders.

Om de relatieve positie van een gebied te beoordelen kan men de werkloosheidsdruk nemen. Dit is de verhouding van het aantal werklozen (EG-definitie, inclusief ouderen) tot de potentieel actieve bevolking.

Met dit laatste wordt bedoeld: de mannelijke bevolking van 20 tot en met 64 jaar en de vrouwelijke van 20 tot en met 59 jaar. In tabel 4 staan de berekeningen. De aldus berekende gemiddelde werkloosheidsdruk in West-Vlaanderen (6,4%) is in 1992 nog steeds lager dan in het Vlaamse Gewest (7,6%) of het Rijk (9,6%). De laagste werkloosheidsdruk wordt aangetroffen in de arrondissementen Tielt (4,8%), Roeselare (5,9%), Kortrijk (5,9%) en in het Westhoekarrondissement Diksmuide (5,6%). Het arrondissement Oostende wordt nog steeds gekonfronteerd met de hoogste werkloosheidsdruk (8,1%) in West-Vlaanderen. Tenslotte is de werkloos-

heidsdruk zowel in West-Vlaanderen als in het Vlaamse Gewest en het Rijk toegenomen ten opzichte van 1991.

Westvlamingen werkend in Frankrijk

Volgens het Rijksinstituut voor Ziekten en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) is het aantal grensarbeiders wonend in West-Vlaanderen en werkend in Frankrijk gedaald van 1.326 op 30 juni 1991 tot 1.263 op 30 juni 1992. In het arrondissement Kortrijk liep het aantal terug van 570 tot 559 en in het arrondissement Ieper van 539 tot 501 personen. Het aandeel van de mannen onder de Westvlaamse grensarbeiders bedraagt 75%; in het begin van de jaren zeventig was dit aandeel 70%.

Tabel 3
De werkloosheidsdruk in 1991 en 1992, jaargemiddelde (a)

Arrondissement	Aantal mannelijke werklozen per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar		Aantal vrouwelijke werklozen per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar		Aantal werklozen per 100 mannen van 20 tot en met 64 jaar per 100 vrouwen van 20 tot en met 59 jaar	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992
Brugge	5,6	5,9	7,0	7,4	6,2	6,6
Diksmuide	5,0	5,3	5,3	6,0	5,1	5,6
Ieper	5,6	5,9	7,6	8,4	6,5	7,1
Kortrijk	4,1	4,6	6,6	7,4	5,3	5,9
Oostende	7,1	7,8	7,9	8,4	7,5	8,1
Roeselare	4,2	4,6	6,6	7,5	5,3	5,9
Tielt	3,4	3,6	5,2	6,2	4,2	4,8
Veurne	6,3	6,9	6,5	7,2	6,4	7,0
West-Vlaanderen	5,1	5,5	6,8	7,5	5,9	6,4
Kustarrondissementen	6,1	6,6	7,2	7,7	6,6	7,1
Overig West-Vlaanderen	4,3	4,7	6,5	7,3	5,3	5,9
Westhoek	5,7	6,0	6,8	7,5	6,2	6,7
Vlaanderen	5,7	6,3	8,4	9,1	7,0	7,6
Het Rijk	7,5	8,2	10,2	11,0	8,8	9,6

(a) EG-definitie inclusief de ouderen.

Tabel 4

Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen per arrondissement (a), jaargemiddelde 1991 en jaargemiddelde 1992

Arrondissement	Mannen			Vrouwen			Totaal		
	1991	1992	Index	1991	1992	Index	1991	1992	Index
Brugge	4.526	4.773	105,5	4.997	5.290	105,9	9.523	10.063	105,7
Diksmuide	708	758	107,1	636	720	113,2	1.344	1.478	110,0
Ieper	1.737	1.827	105,2	1.999	2.217	110,9	3.736	4.044	108,2
Kortrijk	3.503	3.900	111,3	4.893	5.455	111,5	8.396	9.355	111,4
Oostende	2.953	3.254	110,2	2.905	3.091	106,4	5.858	6.345	108,3
Roeselare	1.772	1.950	110,0	2.425	2.753	113,5	4.197	4.703	112,1
Tielt	000	000	000,0	0.000	0.000	000,0	0.000	0.000	000,0
Veurne	987	1.072	108,6	897	994	110,8	1.884	2.066	109,7
West-Vlaanderen	17.079	18.475	108,2	19.924	21.914	110,0	37.003	40.389	109,2
Kustarrondissementen	8.466	9.099	107,5	8.799	9.375	106,5	17.265	18.474	107,0
Overig West-Vlaanderen	8.613	9.376	108,9	11.125	12.539	112,7	19.738	21.915	111,0
Westhoek	3.432	3.657	106,6	3.532	3.931	111,3	6.964	7.588	109,0
Vlaanderen	102.235	112.656	110,2	131.750	143.184	108,7	233.985	255.840	109,3
Het Rijk	226.987	248.656	109,5	276.419	298.361	107,9	503.406	547.017	108,7

(a) EG-definitie inclusief de ouderen.

Noordfransen werkend in West-Vlaanderen

Volgens het RIZIV is het aantal Noordfransen werkend in West-Vlaanderen tussen juni 1991 en juni 1992 in aanzienlijke mate gestegen, namelijk van 1.258 tot 2.129 personen. De aangroei was bijzonder sterk in het arrondissement Kortrijk (van 625 tot 1.196), maar ook vermeldenswaard in het arrondissement Ieper (van 301 tot 439). Het aandeel van de mannen is opgelopen tot 86%; in 1988 was dit nog 69% (tabel 5).

Reeds vroeger werd vastgesteld dat de RIZIV-cijfers geen volledig beeld geven van het totale aantal.

Uit de industriële enquête van de GOM West-Vlaanderen van eind 1992 zijn gegevens beschikbaar betreffende het aantal Noordfranse grensarbeiders dat in West-Vlaanderen werkzaam is in de *industrie* (bedrijven met vijf of meer tewerkgestelden). De resultaten zijn niet geëxtrapoleerd.

Grensoverschrijdende pendel met Nederland

Volgens het RIZIV is het aantal Westvlamingen werkend in Nederland vrij stabiel (158 in 1991 en 155 in 1992). Het aantal Nederlanders werkend in West-Vlaanderen steeg van 164 tot 197 personen.

Tabel 5

Aantal Noordfransen werkend in West-Vlaanderen, in 1991 en 1992

Arrondissement	December 1991	December 1992
Brugge	18	8
Diksmuide	31	44
Ieper	180	185
Kortrijk	819	830
Oostende	1	1
Roeselare	128	196
Tielt	211	259
Veurne	107	125
West-Vlaanderen	1.495	1.648

Bron: Industriële enquête GOM-West-Vlaanderen.

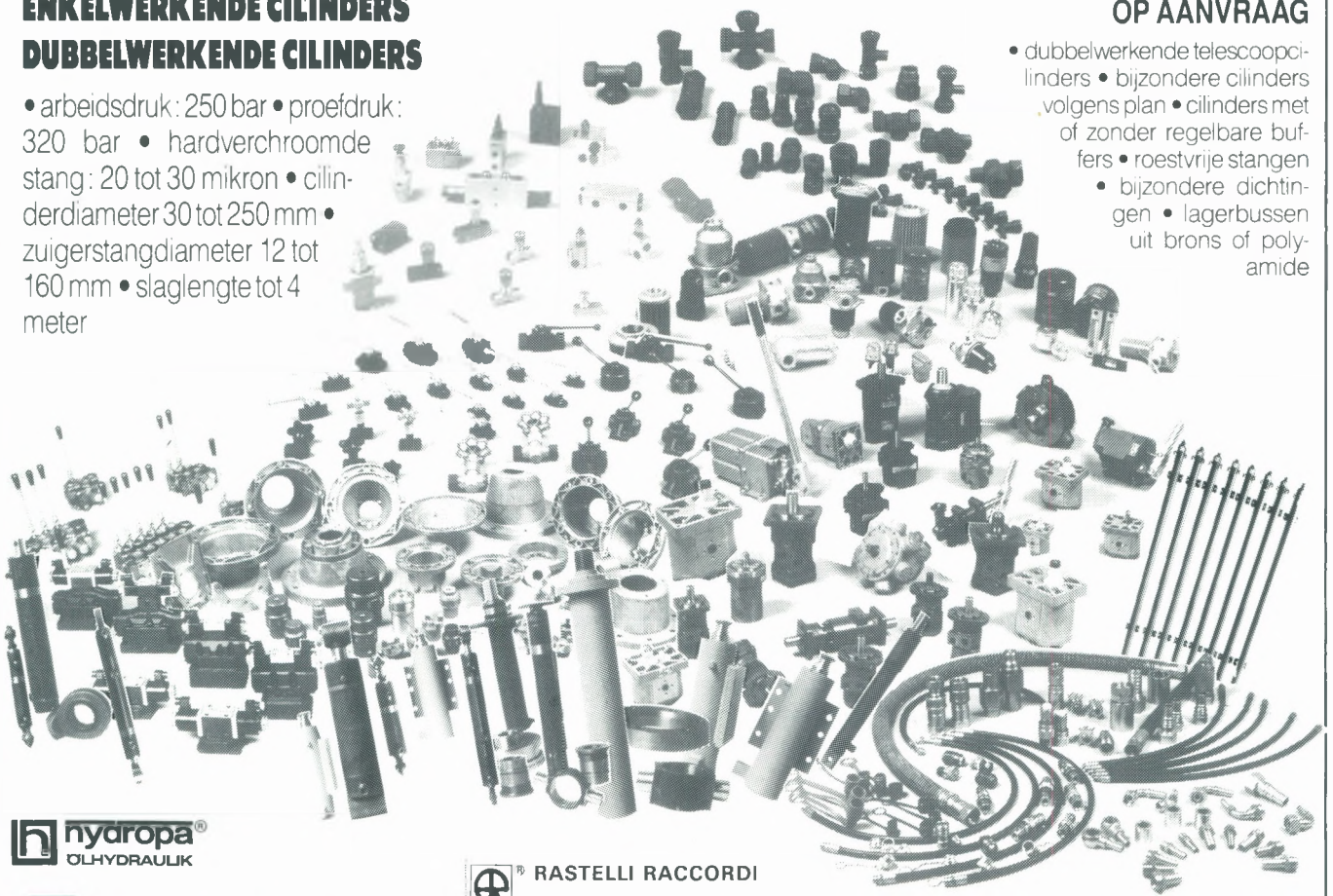
HYDRAULISCHE CILINDERS HYDRAULISCHE GROEPEN

ENKELWERKENDE CILINDERS DUBBELWERKENDE CILINDERS

• arbeidsdruk: 250 bar • proefdruk:
320 bar • hardverchromde
stang: 20 tot 30 mikron • cilin-
derdiameter 30 tot 250 mm •
zuigerstangdiameter 12 tot
160 mm • slaglengte tot 4
meter

OP AANVRAAG

- dubbelwerkende telescoopci-
linders • bijzondere cilinders
volgens plan • cilinders met
of zonder regelbare buf-
fers • roestvrije stangen
- bijzondere dichtin-
gen • lagerbussen
uit brons of poly-
amide

nyaropa[®]
OLHYDRAULIK

**di natale
-bertelli** s.p.a.
martinetti idraulici

Oil Control

atos

ZETA FLUID
ACCESSORI PER
FLUIDODINAMICA

RASTELLI RACCORDI

ILC

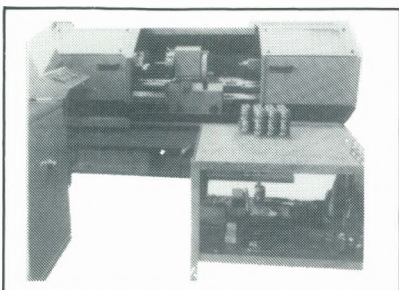
BIGNOZZI

FBO

**ioffi
strozzi**

SH

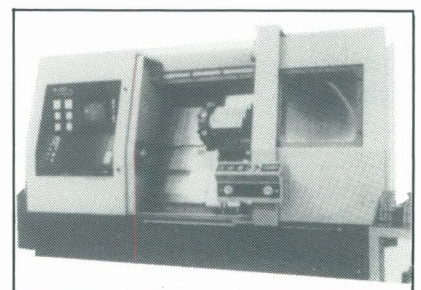
**S.A.M.
HYDRAULIK**

VAPO

HYDRAULICS n.v.
Industrielaan 8
8658 DADIZELE

Telefoon 056/50 11 16 en 50 11 17
Telex VAPODA 85962 - Telefax 056/50 17 99

ZEEHAVENVERKEER EN LUCHTVAART

De haven van Zeebrugge-Brugge

Voor de zevende maal in successie legde de haven van Zeebrugge-Brugge een rekordoverslag voor. Globaal gezien groeide de maritieme overslag in 1992 met 8,4% tot 33.441.387 ton. Deze groei heeft men vooral te danken aan de spektakulaire toename van de containertrafiek. Het aantal zeeschepen dat de haven aanliep, ging licht achteruit tot 10.457.

De maritieme overslag van de haven van Zeebrugge steeg in 1992 met 8,4 procent tot 33.441.387 ton. De Oostendse stadshaven realiseerde een overslag van meer dan drie miljoen ton in 1992.

De luchtcargo op de Oostendse luchthaven daalde in 1992 met 14 procent; het passagiersverkeer daarentegen steeg met 4,2 procent.

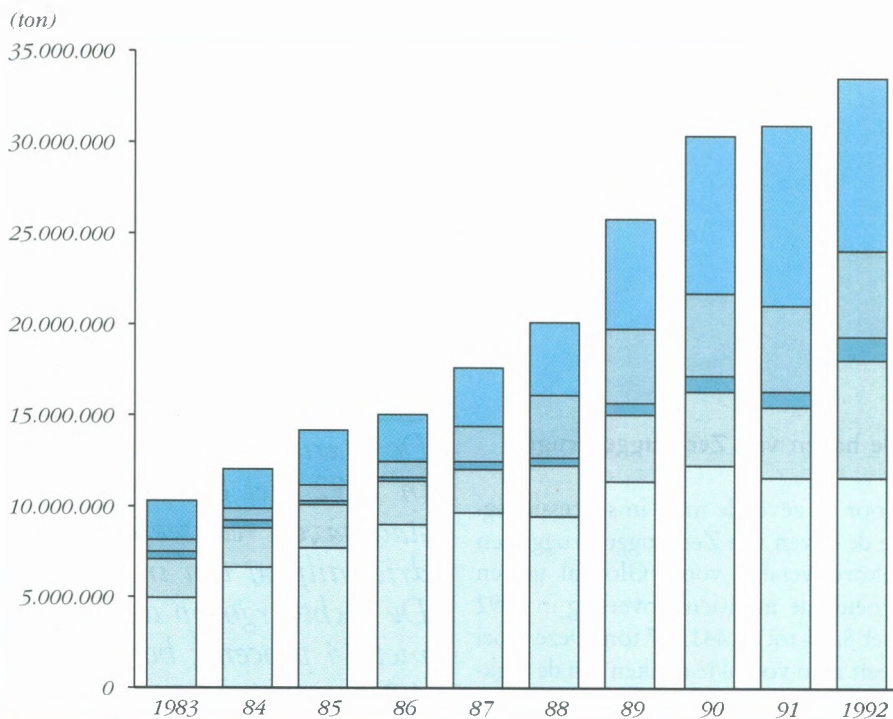
Tabel 1
Zeescheepvaart te Zeebrugge, 1991-92 (goederen in ton)

Aard	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992
<i>Stukgoederen</i>						
Roll-on/roll-off	5.230.756	5.208.826	6.267.265	6.386.476	11.498.021	11.595.302
<i>Containers</i>						
Europees	1.093.249	1.612.773	1.534.286	2.184.226	2.627.735	3.796.999
Interkontinentaal	695.185	1.446.347	467.345	1.196.555	1.162.530	2.642.902
Totaal	1.788.434	3.059.120	2.001.631	3.380.781	3.790.065	6.439.901
<i>Andere stukgoederen</i>	840.551	697.501	165.864	430.206	1.006.415	1.127.707
Subtotaal	7.859.741	8.965.447	8.434.760	10.197.463	16.294.501	19.162.910
<i>Vloeibare producten</i>						
Aardgas	3.111.746	3.383.999	—	—	3.111.746	3.383.999
Geraffineerde olieproducten	961.132	915.724	571.949	532.755	1.533.081	1.448.479
Andere	93.746	105.340	254	1.490	94.000	106.830
Subtotaal	4.166.624	4.405.063	572.203	534.245	4.738.827	4.939.308
<i>Stortgoederen</i>						
Kolen en kooks	3.099.667	3.567.439	1.861.609	1.025.394	4.961.276	4.592.833
Bouwmaterialen	1.453.854	1.511.275	80.055	31.849	1.533.909	1.543.124
Ertsen	2.866.894	2.812.916	124.192	—	2.991.086	2.812.916
Andere	178.851	247.435	154.360	142.861	333.211	390.296
Subtotaal	7.599.266	8.139.065	2.220.216	1.200.104	9.819.482	9.339.169
Algemeen totaal	19.625.631	21.509.575	11.227.179	11.931.812	30.852.810	33.441.387

Na de significante daling van de roll-on/roll-off in 1991, kon het vrachtwagenverkeer zich opnieuw herpakken. Ondanks de aanhoudende recessie in Groot-Brittannië en de devaluatie van het Britse Pond, en ondanks het vertrek van de lijndienst Kent Line, steeg het aantal verscheepte vrachtwagens tot 765.057 eenheden (+2,2%). De tonnage van het ro/ro-transport in de haven van Zeebrugge vertegenwoordigt in 1992 nog steeds meer dan een derde (35%) van de totale goederenoverslag, doch dit aandeel neemt langzaam af.

In de containersektor kende de haven een ongekend positieve evolutie (+69,9%). Het Interkontinentaal containerverkeer kende een meer dan verdubbeling (+127,3%) en de Europese short-sea trafiek groeiden met 44,5%. De globale trafiektoename is in hoofdzaak toe te schrijven aan het opstarten van de Cast-terminal en de versterkte positie van OCZ en de short-sea diensten en zorgt ervoor dat de haven met een containertrafiek van 525.506 TEU's voor het eerst de kaap van de 500.000 TEU's overschrijdt.

Evolutie van het goederenverkeer in de haven van Zeebrugge, 1983 - 92

	1983	84	85	86	87	88	89	90	91	1992
Stukgoed, Roro	4938925	6573391	7706663	8900248	9508887	9307593	11385993	12291069	11498021	11595302
Containers	2110618	2155388	2292823	2270020	2336909	2915390	3574153	3946650	3790065	6439901
Diversen	258024	332717	183993	341564	368849	452529	587934	725995	1006415	1127707
Vloerbare bulk	871653	708678	816005	967208	1994627	3364526	4170294	4577976	4738827	4939308
Droge bulk	2125281	2230990	3164184	2645385	3403278	4010047	6088157	8807463	9819482	9339169

Bron : Haven Brugge-Zeebrugge 1992 Jaarverslag

Vooral dankzij de toenemende aanvoer van LNG is er een lichte stijging te noteren in de vloeibare bulk (+4,2%).

De vaste bulk daarentegen, die in 1991 nog met meer dan 1 miljoen ton was toegenomen, ging met 5% achteruit. De recessie in de staalindustrie en de dreigende mijnstaking in Groot-Brittannië worden aangebracht als de hoofdoorzaken waardoor (onder meer) de haven van Zeebrugge de rol van strategische voorraadruimte ging vervullen voor kolen en erts. Door het vol raken van de beschikbare opslagruimte kwam tegen het einde van het jaar de aanvoer in moeilijkheden.

De voertuigtrafiek zat in de lift wat betreft het transport van nieuwe voertuigen (+17,1%). Het toeristisch voertuigenverkeer ging echter gevoelig achteruit naar 196.232 eenheden (-36,8%). De verklaring hiervoor ligt bij het opdoeken van de lijn Zeebrugge-Dover begin 1992.

Het passagiersverkeer kende door dezelfde oorzaak een forse terugval vorig jaar. In 1992 werden nog 1.157.775 passagiers (-30,9%) te Zeebrugge verscheept en ontscheept.

De haven van Oostende

Zowel de Oostendse stadshaven als de staatshaven (RMT) kunnen voor het jaar 1992 een positieve balans voorleggen inzake hun trafiek. Het belangrijkste moment van het jaar 1992 voor de Oostendse haven was echter toen de Vlaamse Havenkommissie het licht op groen zette voor de realisatie van het havenrenovatieplan. Dit plan omvat onder meer de bouw van een nieuwe zeesluis, de herstructurering van de voorhaven, de verbetering van de toegankelijkheid van het kanaaldok in de achterhaven en de herschikking van het wegennet.

Ondanks de minieme daling van het aantal binnengevaren schepen, is de haven erin geslaagd haar trafiek op te voeren. In analogie met het voorgaande jaar is in 1992 de belangrijkste groeifactor van de Oostendse haven de door Sally Line verzorgde ro/ro-dienst Oostende-Ramsgate.

Voor het eerst realiseerde de stadshaven een overslag van meer dan drie miljoen ton. Zowel de aanvoer (+11,3%) als de afvoer (+15,5%) droegen bij tot de globale toename. Bij de aanvoer bleven bouwmaterialen en hout (+104.000 ton) en voertuigen (Sally Line ro/ro) (+94.000 ton) veruit de belangrijkste trafieken. De terugval van de hoeveelheid petroleumprodukten (-34.000 ton) springt in het oog en vindt zijn ver-

klaring in de verminderde afname door de vissersvloot. De maritieme afvoer bestaat voor bijna 90% uit de ro/ro-trafieken van Sally Line (+180.000 ton). Voor het overige is er nog de afvoer van chemische CNO-produkten (-20.000 ton).

Het aantal afvaarten van de RMT-carferries en jetfoils kende in 1992 een lichte inkrimping. Desondanks stelt men een duidelijke expansie vast van de niet-commerciële RMT-trafiek. Het aantal passagiers liep op tot 2.169.798 (+16,1%). Het trafiekcijfer voor de personenwagens bedraagt 265.803 eenheden (+29,1%) en voor de autocars 11.545 (+43,6%). Hier dient uiteraard aan toegevoegd dat de lijn Oostende-Dover onmiskenbaar kon profiteren van het stopzetten van de overzetsdienst Zeebrugge-Dover.

De commerciële trafiek in de staatshaven stagneerde op het niveau van 1991: 94.632 vrachtwagens werden het Kanaal overgebracht (+0,3%).

De luchthaven van Oostende-Middelkerke

Het jaar 1992 was voor de Oostendse luchthaven geen onverdeeld succes. Het aantal vliegtuigbewegingen liep achteruit tot 40.070. Deze terugloop met 17,0% is in hoofdzaak te wijten aan het drastisch inperken van de oefenvluch-

Tabel 2
Maritiem verkeer in de stadshaven van Oostende, 1991-92 (goederen in ton)

Aard	Aanvoer		Afvoer		Totaal	
	1991	1992	1991	1992	1991	1992
Bouwmaterialen en hout	670.533	774.151	1.727	1.889	672.260	776.040
Petroleumprodukten	211.251	177.512	—	—	211.251	177.512
Chemische produkten	144.420	154.284	119.349	99.383	263.769	253.667
Voertuigen (ro/ro)	609.324	703.345	778.075	956.835	1.387.399	1.660.180
Veevoeder	9.678	15.164	3.180	10.769	12.858	25.933
Andere	88.381	104.870	37.161	16.512	125.542	121.382
Totaal	1.733.587	1.929.326	939.492	1.085.388	2.673.079	3.014.714

Per soort vaartuigen was de evolutie als volgt:

Pakketboten en carferries	van 2.394 tot 2.292 (- 4,3%)
Jetfoils	van 1.251 tot 1.192 (- 4,7%)
Koopvaardij schepen	van 1.528 tot 1.679 (+ 9,9%)
(waarvan Sally Line)	van 714 tot 979 (+37,1%)
Totaal	van 5.173 tot 5.163 (- 0,2%)

Handwritten notes and corrections: 3484 → 3369, 1679 → 1674, 979 → 979, 1930, 92, 1619, 5163 → 5043.

Tabel 3

Vliegtuig, passagiers- en vrachtbewegingen op de luchthaven van Oostende-Middelkerke (1987-92)

Jaar	Vluchten	Passagiers	Vracht in ton
1987	33.399	104.342	14.198
1988	41.405	124.049	27.760
1989	45.383	103.184	34.150
1990	47.771	109.055	48.056
1991	48.268	88.921	50.450
1992	40.070	92.621	43.406
1993	35.814	82.814	42.921

ten op aandringen van milieugroeperingen en gemeentebesturen. Bovendien nam het aantal trainingsvluchten af door het optrekken van de tarieven en het toenemend gebruik van vluchtsimulators.

In de luchtcargo was de terugloop in 1992 van vergelijkbare omvang (-14%). Een en ander is het gevolg van een ongewoon hoog aantal dagen dat de luchthaven diende te sluiten, deels door werkzaamheden, deels toe te schrijven aan mist.

Het passagiersverkeer is de enige branche die in 1992 een positieve evolutie kende. Na het moeilijk jaar 1991 is het aantal passagiers opnieuw toegenomen tot 92.621 (+4,2%).

Tenslotte betekende 1992 ook het jaar waarin de verplaatsing van de ILS-installatie werd uitgevoerd. Hierdoor is

het mogelijk geworden de landingsbaan over de volledige lengte te gebruiken. Daarnaast werden de plannen voor de uitbouw van een zone voor luchthavengebonden activiteiten ontwikkeld. Op deze zone voorziet men de inplanting van cargo-handling maatschappijen en van loodsen voor grote vliegtuigtypes.

De luchthaven van Kortrijk-Wevelgem

Terwijl 1991 voor de luchthaven van Kortrijk-Wevelgem een jaar was van lichte achteruitgang, is 1992 een jaar geworden dat opnieuw tot optimisme stemt. Zowel wat het aantal vliegtuigbewegingen als wat het aantal passagiers betreft, werd een rekordcijfer genoteerd.

Het aantal vliegtuigbewegingen is gestegen met 3,4% tot 53.318. Voor het eerst sinds 1989 was er opnieuw een toename van het aantal zakenvluchten met 6% tot 4.195. De toerisme en trainingsvluchten (niet-professionele vluchten) kenden een achteruitgang met 4,4% tot 7.327. De lokale vluchten bleven veruit de belangrijkste groep met 41.796 vluchten (+4,7%).

De globale stijging met 10,4% van het aantal passagiers te Kortrijk-Wevelgem is onder meer tot stand gekomen dankzij de spectaculaire toename van het aantal passagiers in de professionele vluchten (inclusief luchtdopen met de Boeing 737 op Flanders Fly In): 16.525 tegenover 12.509 in 1991. Verder stagneerde het aantal passagiers op niet-professionele vluchten (+0,6% tot 17.004) en was er een significante toename van het aantal inzittenden op lokale vluchten (74.235 in 1992 tegenover 68.196 in 1991).

BANK VAN ROESELARE

JA. UW AANPAK LIGT ONS.

HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN INFRASTRUKTUUR

Het aantal bouwvergunningen nam in 1992 toe met 3,7 procent; het aantal projecten voor sociale huisvesting steeg sterk met 130 procent.

De voorstellen tot herziening van 6 gewestplannen werden bij de Vlaamse Executieve ingediend.

Huisvesting

De gegevens van het Nationaal Instituut voor de Statistiek (NIS) bieden een inzicht in het verloop van het aantal vergunde en het aantal begonnen woningen.

Voor het jaar 1992 is enkel cijfermateriaal beschikbaar tot en met de maand november. In vorige tabel wordt dan

ook een vergelijking gemaakt met de overeenkomstige periode van 1991. Gedurende de eerste elf maanden van 1992 werden in West-Vlaanderen 8.100 bouwvergunningen toegekend. Dit is 3,7% meer dan tijdens dezelfde periode van het vorige jaar. In het Vlaamse Gewest en het Rijk kende het aantal vergunningen evenwel een toename van respectievelijk 5,6% en 7,9%.

In de kustarrondissementen als geheel was er sprake van een toename van slechts 2,1%. Deze aangroei is uitsluitend te wijten aan het arrondissement Veurne (+21,3%). In het arrondissement Brugge was er geen groei en in het arrondissement Oostende nam het aantal vergunningen af (-9,2%). Verder is de aangroei van het aantal vergunningen hoog in het arrondissement Tielt (+53,6%).

Tijdens de periode januari-november 1992 nam het aantal begonnen woningen toe met 26,0% in West-Vlaanderen. Dit is meer dan in het Vlaamse Gewest (+13,2%) of het Rijk (+8,9%). Ook hier kennen de kustarrondissementen als geheel een aangroei (+28,4%). Deze aan-

Tabel 1

Nieuw toegestane en begonnen woningen, periode januari-november, 1991-92

Arrondissement	Vergunde woningen (nieuwbouw, al of niet in woongebouwen)			Begonnen woningen (al of niet in woongebouwen)			Aantal per 1.000 inwoners in 1992	
	1991	1992	Index	1991	1992	Index	Vergund	Begonnen
Brugge	1.904	1.920	100,8	1.882	1.675	89,0	7,2	6,3
Diksmuide	167	183	109,6	140	184	131,4	3,9	3,9
Ieper	435	435	100,0	357	454	127,2	4,2	4,4
Kortrijk	1.345	1.261	93,8	1.083	1.264	116,7	4,5	4,6
Oostende	1.772	1.609	90,8	1.155	1.842	159,5	11,6	13,3
Roeselare	647	688	106,3	560	697	124,5	5,0	5,0
Tielt	378	591	156,3	379	473	124,8	6,8	5,5
Veurne	1.165	1.413	121,3	1.079	1.770	164,0	26,3	32,9
Kustarrondissementen	4.841	4.942	102,1	4.116	5.287	128,4	10,8	11,5
Overig West-Vlaanderen	2.972	3.158	106,3	2.519	3.072	122,0	4,8	4,7
West-Vlaanderen	7.813	8.100	103,7	6.635	8.359	126,0	7,3	7,5
Vlaams Gewest	32.456	34.258	105,6	30.243	34.245	113,2	5,9	5,9
Het Rijk	43.438	46.862	107,9	41.455	45.139	108,9	4,7	4,5

Bron: NIS.

groei komt op rekening van de arrondissementen Veurne (+64,0%) en Oostende (+59,5%). In het arrondissement Brugge was er een afname van het aantal begonnen woningen (-11,0%).

De overige Westvlaamse arrondissementen kenden een stijging van de begonnen woningen met 22,0%.

Wanneer men de bouwactiviteit over de eerste elf maanden van 1992 in relatie brengt met het aantal inwoners, dan blijkt West-Vlaanderen relatief meer vergunde woningen (7,3 per 1.000 inwoners) te hebben dan het Vlaamse Gewest (5,9) of het Rijk (4,7). Dit komt echter op naam van de kustarrondissementen (10,8). In het overige gedeelte van West-Vlaanderen was het aantal vergunningen niet zo hoog (4,8). De arrondissementen Veurne (26,3) en Oostende (11,6) halen hoge ratio's. Het aantal begonnen woningen per 1.000 inwoners volgt een analoog verloop. West-Vlaanderen haalt een betere score (7,5) dan het Vlaamse Gewest (5,9) of het Rijk (4,5). De kustarrondissementen blijken de motor van de bouwactiviteit te zijn geweest (11,5); meer in het bijzonder dient ook hier de relatief sterke prestatie te worden vermeld van de arrondissementen Veurne (32,9) en Oostende (13,3).

In 1992 zijn de activiteiten op het vlak van de sociale huisvesting via de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij uitgebreid. Er waren immers 364 goedgekeurde projecten in West-Vlaanderen waarvan 174 in een renovatiegebied. Ten opzichte van vorig jaar betekent dat een stijging van 130%. Hiermee wordt de dalende evolutie van het aantal goedgekeurde projecten (233 in 1990 en 158 in 1991) dan ook omgebogen.

Ook de activiteiten van de Westvlaamse Interkommunales op het vlak van de woningbouw dienen te worden vermeld. De Westvlaamse Interkommunale voor Huisvesting (WIH) kocht in 1992 21 ha grond aan. Het jaar voordien bedroeg de aankoop 24 ha. De verkoop had betrekking op 28 ha grond verdeeld over 375 akten. In 1991 werd er door de WIH 26 ha grond verkocht, gespreid over 210 akten. Voor haar activiteiten op het gebied van de huisvesting kocht de Interkommunale Leiedal 0,9 ha grond aan in 1992. De verkoop had betrekking op 1,53 ha grond gespreid over zes kavels.

Het Vlaamse Gewest verleent een tegemoetkoming ten gunste van de bouw, aankoop, sanering en renovatie van woningen. Om van deze premies te kun-

Tabel 2

Het aantal toegekende bouw-, koop- en saneringspremies in 1991 en 1992

	Bouwpremies	Kooppremies	Saneringspremies
<i>West-Vlaanderen</i>			
Toegekende premies			
1992	1.570	124	1.898
1991	2.317	242	1.889
Vershil	-747	-118	9
Toegekend bedrag (in miljoen frank)			
1992	329	13	285
1991	502	30	286
Vershil	-173	-16	-1
<i>Vlaanderen</i>			
Toegekende premies			
1992	8.101	856	11.381
1991	10.672	1.257	9.480
Vershil	-2.571	-401	1.901
Toegekend bedrag (in miljoen frank)			
1992	1.690	112	1.486
1991	2.279	170	1.290
Vershil	-589	-58	196
<i>Aandeel West-Vlaanderen</i>			
Toegekende premies			
1992	19,4%	14,5%	16,7%
1991	21,7%	19,3%	19,9%
Toegekend bedrag			
1992	19,5%	11,9%	19,2%
1991	22,0%	17,5%	22,2%

Bron: Vlaamse Huisvestingsmaatschappij.

nen genieten worden in eerste instantie een aantal voorwaarden gesteld. De gegevens in onderstaande tabel komen van de Administratie voor de Huisvesting van de Vlaamse Gemeenschap.

In 1992 werden in West-Vlaanderen 1.570 bouwpremies toegekend voor een bedrag van 329 miljoen frank. Het jaar voordien waren het er nog 2.317 voor in totaal 502 miljoen frank. Ook in geheel Vlaanderen was er een achteruitgang van het aantal toegekende bouwpremies waar te nemen (-2.571). Wel was de daling in geheel Vlaanderen relatief minder groot daar het aandeel van het aantal bouwpremies van West-Vlaanderen in het Vlaamse Gewest terugliep van 21,7% in 1991 tot 19,4% in 1992 (analoog voor het bedrag).

Bij de kooppremies is er een analoge situatie. In 1992 werden er 124 kooppremies verleend in West-Vlaanderen voor een totaal bedrag van 13 miljoen frank. In 1991 bedroeg het aantal kooppremies 242 voor een bedrag van 30 miljoen frank. Ook hier was er een minder evenredige daling van het aantal kooppremies in het Vlaamse Gewest: het aandeel van West-Vlaanderen in het aantal kooppremies liep terug van 19,3% in 1991 tot 14,5% in 1992 (analoog voor het bedrag).

Het aantal saneringspremies bleef konstant en beliep 1.898 in 1992. Er was een totaal bedrag van 285 miljoen frank aan gekoppeld. Het aantal verleende kooppremies in het Vlaamse Gewest nam echter toe tot 11.381 in 1992. Dit had tot gevolg dat het aandeel van West-Vlaanderen in het aantal saneringspremies ook hier terugliep tot 16,7% in 1992. (Hetzelfde kan worden gezegd over het bedrag.)

Ruimtelijke ordening

Reeds in 1989 werden twee Westvlaamse gewestplannen gedeeltelijk in herziening gesteld: Veurne-Westkust (gronden te Oostduinkerke te beschermen als natuurgebied en natuurgebied met wetenschappelijke waarde) en Ieper-Poperinge (gronden te Ieper te bestemmen als golf-terrein). De definitieve vaststelling van beide herzieningen gebeurde in 1992.

Anderzijds werden in 1991 de gewestplannen Brugge-Oostkust, Oostende-Middenkust, Diksmuide-Torhout, Roeselare-Tielt en Kortrijk in herziening gesteld met het oog op de inschrijving van een aantal hoogspanningsleidingen. Het gewestplan Oostende-Middenkust werd bovendien ook in

Archief WIER

herziening gesteld voor gedeelten van de gemeente Middelkerke. De volgende stap, met name de voorlopige vaststelling van de herziene gedeelten van deze gewestplannen, is niet gezet in 1992.

Zoals vermeld in het jaarverslag 1992 van de GOM West-Vlaanderen werden voorstellen ingediend tot gedeeltelijke herziening van de gewestplannen van West-Vlaanderen. Tevens valt te wijzen op de betrokkenheid van de GOM West-Vlaanderen bij de opmaak van het Structuurplan West-Vlaanderen.

Zeehavens en kustverdediging

In de Zeebrugse voorhaven is in 1992 verder gewerkt aan de zuidelijke kade voor de toekomstige Flanders' Container Terminal.

In de achterhaven is langs de Canada-kade van het zuidelijk insteekdok, de Cast-terminal (38 ha) in het begin van 1992 in gebruik genomen. Langs dezelfde kade komt het Distributiepark (85 ha). Aan de overzijde van de Canada-kade is begin 1992 begonnen met de verlenging van de Bastenakenkade van de huidige 390 m tot 690 m.

In het achterhavengebied werd verder gewerkt aan onder meer de oostelijke havenrandweg (langs de Afleidingskanalen) en werden diverse spooransluitingen en -uitbreidingen uitgevoerd onder meer voor de bediening van de Cast-terminal en van het Distributiepark.

Nog in de achterhaven zijn de werken aan de nieuwe vismijn dermate gevorderd dat het complex (European Fish Center) midden 1993 kan in gebruik worden genomen.

De jumbo-ferry van de RMT werd medio 1992 ingevaren. Om deze ferry

veilig te kunnen binnenloodsen werden in 1992 in de Oostendse voorhaven aanpassingswerken verder uitgevoerd. De havengeul werd verbreed, kaaimuren versterkt en een nieuwe ro/ro-terminal in gebruik genomen (bij de Demey-sluis). Ook kwam een doorsteek tot stand tussen de voorhaven en deze terminal.

Deze werken vormen onderdelen van een renovatieprogramma voor de Oostendse haven dat eind 1992 door de Vlaamse Havenkommissie werd goedgekeurd. Hierdoor kan de haven binnen 10 jaar worden uitgerust met een snelle voorhaven voor ro/ro-traffic en een achterhaven die kan worden geïndustrialiseerd.

In verband met de kustverdediging is te verwijzen naar de werken die medio 1992 werden voltooid voor de badplaats De Haan; het strand aldaar was in hoge mate door de zee geërodeerd. Zeezand, dat afkomstig was van baggerwerken in de toegangen tot de havens, werd massaal aangebracht op de zeebodem nabij het strand en op het strand zelf. Dit gebeurde over een afstand van ruim 2 km. Nadien werd in het najaar van 1992 het strand van de Vosseslag (grensgebied De Haan-Bredene) door het stormweer sterk aangetast.

Wegen

In 1992 werd de sectie Wulpen-Veurne (4 km) van de A18 in gebruik genomen. Het nog te realiseren deel van de A18, met name circa 8 km tussen Veurne en de Franse grens, dat aansluit op de Franse 'Rocade littorale' (in gebruik te nemen medio 1993) naar de Kanaaltunnel, is thans gedeeltelijk in uitvoering. De

voltooiing is wellicht te situeren rond 1997-98, veel later dus dan de opening van de Kanaaltunnel (wellicht begin 1994).

Een tweede openstelling betreft een sectie (0,7 km) van de ring om Waregem. Van dit projekt rest thans nog circa 1 km te realiseren.

In 1992 werden twee belangrijke aanbestedingen uitgeschreven in verband met de ontsluiting van de haven van Zeebrugge. In de eerste plaats gaat het om de bouw van een ongelijkvloerse kruising tussen de Baron de Maerelaan en de Koninklijke Baan te Zeebrugge. Het betreft een tunnel die uit drie koekers bestaat: twee voor het wegverkeer en een voor het spoorwegverkeer.

Een tweede aanbesteding betreft de aanleg van een eerste stuk van de zuidelijke havenrandweg die de achterhaven moet verbinden met de (tot autosnelweg om te bouwen) expresweg Antwerpen-Knokke te Westkapelle enerzijds en met de A10 en de A18 te Jabbeke anderzijds. Deze zuidelijke havenrandweg is een onderdeel van het globale concept tot aansluiting van de haven op het autosnelwegennet dat in 1992 tot stand is

gekomen na overleg tussen de GOM West-Vlaanderen, de Administratie Waterinfrastructuur en Zeewezen, de Administratie Wegeninfrastructuur en Verkeer, de Maatschappij voor de Brugse Zeevaartinrichtingen, de Provincie West-Vlaanderen en de stad Brugge.

Waterwegen

Zoals voorgaande jaren was de voornaamste activiteit op de waterwegen opnieuw gesitueerd op de Grensleie (stroomopwaarts Menen) waar een kalibreringsprogramma (1.350 ton) wordt gerealiseerd in uitvoering van een Frans-Belgische overeenkomst ter zake. Nadat in 1990 de nieuwe sluis van Menen in gebruik werd genomen (officieel ingewijd in 1991) zijn de moderniseringswerken thans in uitvoering te Menen en Wervik. Ook op Waals grondgebied (Komen) en in Frankrijk zijn werken bezig. Het geheel zal, naar verwacht wordt, in 1995 voltooid zijn. Ondertussen zal ook de Dele (Frankrijk) afgewerkt zijn zodat er een moderne aansluiting zal ontstaan op het Noordfranse kanaal Duinkerke-Valenciennes.

Op de Leie blijft dan nog slechts de modernisering in de doortocht van Kortrijk te realiseren. Aan de jarenlange discussies ter zake is in 1992 een einde gekomen door de ondertekening van een protocol tussen de Vlaamse Executieve en de stad Kortrijk. De aanvang van de werken wordt verwacht in het begin van 1994; zij zijn gespreid over zeven jaar. Hoewel budgettaire problemen nog voor vertraging zouden kunnen zorgen, heeft de GOM-West-Vlaanderen aangedrongen om de nodige kredieten op de begroting 1993 op te nemen.

Opmerkelijk is verder dat in 1992 voor circa 63 miljoen fr. aan baggerwerken (op de Leie) werden gegund, niet enkel voor het baggeren zelf maar ook voor het reinigen en revalorizeren van de baggerspecie.

Spoorwegen

Zoals eerder in het punt 'Zeehavens en kustverdediging' is aangegeven, werden door de NMBS belangrijke werken uitgevoerd in het havengebied van Zeebrugge.

Nadat in 1991 de beslissing werd genomen tot modernisering en elektrificatie van de lijn (Gent-)Deinze-Adinkerke, zijn in 1992 talrijke aanbestedingen uitgeschreven voor de realisatie van het projekt; een aantal werken is reeds in uitvoering. Naar verwacht wordt zal de vernieuwde spoorweg midden 1995 in gebruik kunnen worden genomen.

Luchthavens

Voor de realisatie van een bedrijventerrein voor luchthavengebonden activiteiten, palend aan de luchthaven van Oostende, dient onder meer een rolbaan aangelegd vanaf de luchthaven naar het betrokken bedrijventerrein. Voor de aanleg van deze rolbaan is in 1992 machtiging verleend voor het onteigenen van de nodige gronden.

Landbouw

In 1992 werden geen ruilverkavelingen beëindigd; er werden ook geen nieuwe ruilverkavelingen aangevat. Wel is het projekt Reninge, waarvoor een onderzoek naar het nut van een ruilverkaveling loopt, uitgebreid met circa 400 ha (Woesten).

Naast de ruilverkaveling en ook behorend tot de taken van de Vlaamse

Laten we't nu even niet
over geld hebben.

BBL. DE BANK DIE VERDER DENKT DAN EEN BANK.

Landmaatschappij, is er de landinrichting. Met landinrichting wordt bedoeld de globale inrichting van plattelandsgebieden waardoor zij meer geschikt worden gemaakt voor de bestemmingen die zij hebben gekregen in de gewestplannen. In het gebied ten westen van de IJzer loopt het pilootproject Westhoek.

Industrie

De meeste Westvlaamse bedrijventerreinen worden beheerd door de Westvlaamse Intercommunale voor Economische Expansie en Rekonversie (WIER) of door Leiedal.

Door de WIER werd in 1992 ongeveer 63 ha aangekocht (in 1991 : 38 ha). De voornaamste aankopen waren gesitueerd te Oostende (bij vliegveld), te Ieper (Vlamertinge) en te Menen.

De verkoop van industriegronden beliep 85 ha (in 1991 : 86 ha), gespreid over 26 terreinen. Nagenoeg de totaliteit werd verkocht aan privé-investeerders (in 1991: 65 ha).

Bij Leiedal werd in 1992 circa 18 ha aangekocht voor de realisatie van bedrijventerreinen (in 1991: 30 ha). De voornaamste verwervingen gebeurden te Harelbeke (Bavikhove) en voor de LAR. Er werd ongeveer 22 ha verkocht (in 1991: 17 ha), gespreid over zeven bedrijventerreinen (vooral te Heule-Kuurne en Avelgem).

Afvalwaterzuivering

In 1992 is verder gewerkt aan het kollektorennet dat de badplaatsen van de

Westkust aansluit op de zuiveringsinstallatie van Wolpen. De uitbreiding van deze installatie werd in 1992 aangevat. Door dit geheel van werken loopt de Westkust de achterstand in die zij heeft ten opzichte van de Middenkust en de Oostkust. Dit neemt overigens niet weg dat in deze laatste kustzones nog steeds werken worden uitgevoerd om nog meer afvalwater op te vangen en naar de betrokken zuiveringsstations te voeren (Oostende en Brugge).

Deze uitbreiding van de aanvoerende infrastructuur gebeurde eveneens naar al of niet reeds bestaande zuiveringsinstallaties elders in de provincie.

In 1992 is begonnen met de bouw van een zuiveringsinstallatie voor rioolwater te Tielt. Dit project past in de beleidsoptie om in de nabije toekomst voorrang te geven aan de sanering van gebieden die oppervlaktewater leveren aan de drinkwaterproductiecentra. Voor West-Vlaanderen gaat het niet enkel om de streek van Diksmuide-Ieper-Poperinge die water levert aan het productiecentrum De Blankaart te Diksmuide, maar ook om de streek Ruiselede-Tielt-Aarsele die het productiecentrum Kluizen (Oost-Vlaanderen) voedt.

Drinkwatervoorziening

In 1992 is verder gewerkt aan de realisatie van een winning van oppervlaktewater vanuit het kanaal Kortrijk-Bossuit (ambtsgebied van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening). Water uit dit kanaal zal worden gevoerd

naar de vijver van het provinciaal domein De Gavers te Harelbeke en Deerlijk waar het een verdere natuurlijke zuivering zal ondergaan. Vanuit deze vijver zal het uiteindelijk naar een behandelingsstation worden gepompt waar het tot drinkwater zal worden omgevormd. Men hoopt de nieuwe winning in gebruik te kunnen nemen in 1994. In 1992 is ook verder gewerkt aan de realisatie van een waterspaarbekken in het gebied van de Verdrongen Weiden te Ieper.

In verband met de realisatie van een tweede spaarbekken bij het drinkwaterproductiecentrum De Blankaart te Diksmuide werd in 1992 machtiging gegeven tot het onteigenen van de nodige gronden.

Natuurbescherming

In 1992 werd de IJzervallei en de hierop aansluitende Handzamevallei door de Vlaamse overheid aangeduid als 'ekologisch impulsgebied'. Diezelfde overheid heeft op het grondgebied van de gemeenten Heuvelland, Ieper, Poperinge en Mesen een project opgestart dat moet leiden tot de erkenning als 'regionaal landschap'.

In dezelfde sfeer is te vermelden de rangschikking van een aantal landschappen in 1992: de Steenstraat te Diksmuide en Houthulst, de kreek De Grote Keignaert te Oostende en de valleien van de Rivierbeek, de Waardammebeek en de Hertsbergebeek te Oostkamp.

west - vlaamse elektriciteitsmaatschappij

intercommunale vereniging

Hoogstraat 37 - 8000 Brugge

tel. 050 / 33 79 51

**wij zorgen voor energie, verwarming en
ontspanning,
ook op de meest landelijke gebieden.**

ELEKTRICITEIT - AARDGAS - KABELTELEVISIE

TIV

Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's

Als **innoverende KMO** wenst U:
een goed produkt, een geschikte partner,
een klare kijk op de nieuwste technologische ontwikkelingen,
een passende strategie, de juiste informatiekkanalen, een snel resultaat.

TIV: uw rechterhand voor een succesvolle innovatiestrategie

Tot uw beschikking staan:
een multidisciplinair team
jarenlange ervaring in het opsporen van de
nieuwste produkten, processen of projekten
toegang tot databanken, instituten, federaties, ...
waar ook ter wereld
een flexibele, uitgeteste methodiek
technologie-monitoring
geleide workshop voor het initiëren van produktideeën

TIV biedt U een volledig gepersonaliseerd programma aan

startbespreking en formulering van uw
interesseprofiel
wereldwijde prospectie en kontaktnamen
analyse van de respons
evaluatie van de voorstellen
rapportering van de resultaten
opvolging van de kontakten

De Technologische Innovatiecel voor Vlaanderen vzw werd opgericht door de vijf
Vlaamse GOM's en wordt door hen en de Vlaamse Executieve gesteund.

Kontaktadressen:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge-Assebroek
Tel. 050/35.81.31. Fax 050/36.31.86

TIV
Bischoffsheimlaan 25, 1000 Brussel
Tel. 02/219.56.10 - Fax 02/219.82.27

GOM-WEST-VLAANDEREN

JAARVERSLAG 1992

In 1992 ging de hoofdaandacht van de GOM-West-Vlaanderen naar het voorbereiden van de aanvraag tot inherzieningstelling van zes gewestplannen in West-Vlaanderen wat betreft het onderdeel regionale bedrijventerreinen. Voorstellen werden overgemaakt aan de Vlaamse Executieve voor de arrondissementen Kortrijk, Roeselare, Tielt, Ieper, Brugge, Veurne en Oostende. De keuze van de terreinen gebeurde zeer zorgvuldig en in overleg met de lokale overheden. De behoefte aan bedrijventerreinen werd voor ieder arrondissement berekend tot het jaar 2000. Op 19 november 1992 hechtte de Vlaamse Executieve haar goedkeuring aan de vraag tot inherzieningstelling van het gewestplan Kortrijk. De voorstellen van de GOM-West-Vlaanderen werden grotendeels weerhouden. De officiële procedure kan nu starten. De impasse waarin de streekontwikkeling zich bevond werd doorbroken en in 1993 wordt de goedkeuring verwacht van de voorstellen voor de andere arrondissementen.

Het onderdeel bedrijventercentra van de ontvangstruimte voor ondernemingen in West-Vlaanderen werd afgewerkt met de officiële opening van het bedrijventercentrum te Veurne. Ook het doorangangsgebouwenprogramma in de Westhoek, dat met Europese steun werd opgebouwd, werd afgerond met de opening van het complex te Diksmuide.

De grensoverschrijdende samenwerking met Nederland en Frankrijk kwam van de grond met het operationeel worden van een belangrijk aantal projecten in het kader van de samenwerking binnen de Euregio Scheldemond. Beslissingen werden genomen betreffende een basispakket van projecten voor de samenwerking met de 'Région Nord-Pas de Calais' en de eerste initiatieven werden gerealiseerd.

De laatste projecten in het kader van het Geïntegreerd Actieprogramma voor

de Westhoek (GAP) werden goedgekeurd en het Impulsprogramma voor de regio Oostende-Blankenberge kende een nieuw elan met de goedkeuring van de strategische visie voor de regio.

Studie, concept en promotie van de economische ontwikkeling

A. Studie, concept van te voeren acties

In 1992 werd de strategie zoals neergelegd in het werk 'West-Vlaanderen 2000. Een strategie voor economische ontwikkeling' verder als leidraad gebruikt en in concrete actiepunten vertaald. De nadruk werd gelegd op het optimaal inschakelen van alle elementen voor endogene ontwikkeling en op samenwerking en coördinatie.

Grote aandacht ging naar het operationeel krijgen van een netwerk van regionale bedrijventerreinen. De voorstellen tot gedeeltelijke herziening van de gewestplannen Brugge-Oostkust, Oostende-Middenkust en Veurne-Westkust betreffende het aspect bedrijventerreinen werden uitgewerkt tegen de achtergrond van reële behoeften, inpassing in het concept van een kernhiërarchie, een goede ruimtelijke relatie tussen wonen en werken en de impact van vervoer en verkeer.

Ten aanzien van de subregio's met ontwikkelingsachterstand of een ongunstig verloop werden concepten van verder te zetten of nieuw te ontwik-

kelen acties uitgewerkt. Met de voltooiing van het Geïntegreerd Actieprogramma voor de Westhoek in het vooruitzicht, werden voorbereidende stappen gezet met het oog op de mogelijke erkenning van de Westhoek als doelstelling 5b-gebied (plattelandsgebied). De strategische visie voor de ontwikkeling van de impulsregio Oostende-Blankenberge werd verdiept en de konkretisering van de bouwstenen werd een feit.

Ook op het vlak van de algemene verkeersproblematiek, structuurplanning op provinciaal niveau en andere werd een structurele inbreng geleverd. Een en ander wordt verder aangegeven.

Met het oog op het verdiepen van het inzicht in de problematiek op diverse domeinen en de mogelijkheden van gerichte en adequate acties worden gegevens verzameld en verwerkt. Interrelaties en positionering tegenover andere regio's zijn hierbij belangrijk.

B. Promotie van investeringen en tewerkstelling

1. Algemeen dienstbetoon aan ondernemingen

a) In 1992 verstreekte de GOM-West-Vlaanderen aan een 160-tal bedrijven advies en informatie, hoofdzakelijk omtrent de overheidssteun bij investeringen.

De voorstellen tot herziening van zes gewestplannen in West-Vlaanderen werden bij de Vlaamse Executieve ingediend. De ontvangstruimte voor bedrijven werd verder uitgebouwd. Verscheidene projecten gaven gestalte aan de grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. De strategische visie voor de impulsregio Oostende-Blankenberge werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering.

Circa 20 bedrijven werden ingelicht over de steunmogelijkheden op Vlaams of op Europees niveau voor hun specifieke onderzoeksproject met betrekking tot nieuwe produkten of technieken.

Enkele bedrijven werden concreet begeleid bij het indienen van hun dossier.

Een aantal bedrijven was geïnteresseerd in de subsidiëringmogelijkheden voor het opzetten van investerings- of samenwerkingsprojecten in Oosteuropese landen.

Hierbij aansluitend werd ook informatie verstrekt over de aanbreng van risicodragend kapitaal via participatiemaatschappijen.

b) Nagenoeg 45 personen namen met de GOM-West-Vlaanderen contact om de opstart van een eigen bedrijfsactiviteit te bespreken. Naast algemene informatie over voorwaarden en verplichtingen, werd ook inlichtingen verstrekt omtrent vennootschapsvormen, de modaliteiten van de bedrijvent centra en de specifieke steunmaatregelen voor startende ondernemingen.

c) De GOM-West-Vlaanderen verrichtte ook tussenkomsten van verschillende aard voor de Westvlaamse bedrijven: het introduceren en opvolgen van dossiers bij ministeriële departementen, het bespreken van specifieke bedrijfsproblemen onder meer bij inplanting en vestiging.

d) De GOM-West-Vlaanderen vervult een belangrijke functie op het vlak van toeristische informatie en adviesverstreking. De vraag naar informatie en advies was in 1992 bijzonder hoog. Tot de informatievragers behoren diverse overheids- en private instanties en

privé-personen. Potentiële investeerders in de toeristische sektor vormen binnen deze laatste groep een aanzienlijk marktsegment.

e) Ten behoeve van investeerders hield de GOM-West-Vlaanderen gegevens bij omtrent beschikbare bedrijventerreinen en bedrijfsruimten.

f) Op 25 mei 1992 en op 3 juni 1992 organiseerde de GOM-West-Vlaanderen respectievelijk te Brugge en te Kortrijk een studienamiddag onder het thema: 'Steun aan KMO: Nieuwe aksenten'. Tijdens deze studienamiddag werden de volgende onderwerpen behandeld: het milieubeleid als basis voor een gezonde KMO-bedrijfsstrategie; het rationeel energieverbruik, een KMO-uitdaging voor de toekomst; de kwaliteitscertificatie, een basisvereiste voor een groeiend bedrijf.

Deze studienamiddagen gebeurden in samenwerking met de vzw Eurosym, de enige instelling voor kwaliteitscertificatie met zetel in West-Vlaanderen, en werden bijgewoond door een 70-tal bedrijven.

g) De GOM-West-Vlaanderen pleitte voor een impuls van de overheid om de bestaffing van de KMO te verbeteren. Te zijner tijd zou deze maatregel een heel gerichte tewerkstellingsimpuls betekenen.

De essentie van het voorstel houdt in dat de bestaffing van de KMO's zou worden verbeterd en meer bepaald voor de domeinen innovatie, export, energie of milieu. Deze bestaffing zou kunnen gebeuren door inschakeling van hetzij jongere universitaire of afgestudeerden van het hoger niet-universitair onder-

wijs, hetzij personen van 50 jaar of ouder die uitgestoten zijn door het productieproces maar die een zeer ruime ervaring hebben op voormelde domeinen.

Konkreet pleit de GOM-West-Vlaanderen om aan de KMO's die bijkomend kaderpersoneel aanwerven, voor de doelstellingen hierboven vermeld, gedurende één jaar een tussenkomst van 70% in de personeelskost te geven beperkt tot twee personen per bedrijf.

Het GOM-voorstel voorziet de nodige randvoorwaarden om misbruiken te voorkomen en de toekenningsprocedure werd heel eenvoudig gehouden.

Het voorstel werd aan de bevoegde ministers bezorgd.

h) Euro Info Center (EIC) Het Euro Info Center van de Vlaamse GOM's werd opgericht op 13 november 1989. Het is opgebouwd als een netwerk waarbij de GOM-Oost-Vlaanderen optreedt als centraal kantoor en de andere GOM's als antenne voor de eigen provincie.

Het doel van zo'n Euro Info Center (op initiatief van de EG opgericht in heel de EG) is de bedrijven te informeren over Europese aangelegenheden en hen te adviseren en te begeleiden in verband met problemen, akties, dossiers met betrekking tot de EG. Met het oog op deze opdracht hebben de EIC's een rechtstreekse toegang tot verschillende Europese databanken en worden zij door de EG uitstekend gedocumenteerd over de werking van de EG.

Als antenne van het EIC van de Vlaamse GOM's ontving de GOM-West-Vlaanderen in 1992 tal van vragen

PRATEN OVER ENERGIE

Over elektriciteit en aardgas in uw bedrijf
Over energiekosten, voordelige tarieven
Specifieke en nooit vermoede toepassingen ...

PRATEN

Dat kunt u in de eerste plaats met ELECTRABEL
Energie-advies, dat is ons vak

ELECTRABEL

ZETEL BRUGGE
Scheepsdalelaan 56
8000 Brugge

Verantwoordelijke Dienst Exploitatie:
C. Claeyns
Tel. 050/44.08.11

ZETEL MIDDENKUST
Prinses Elisabethlaan 47
8450 Bredene

P. Devos
Tel. 059/32.06.84

vanwege het bedrijfsleven. Deze vragen hadden betrekking op een ganse waaier van onderwerpen. De onderwerpen die vooral aan bod kwamen waren:

- de onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's;
- de structuurfondsen;
- de wijzigingen met betrekking tot de realisatie van de interne markt;
- de aktie in verband met Centraal- en Oost-Europa;
- de samenwerking met buitenlandse ondernemingen.

i) Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) Het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) is een EG-structuurfonds dat aan bedrijven die landbouw- en visserijprodukten verwerken en commercializeren, een belangrijke steun kan geven bij investeringen in modernisering en/of uitbreiding van hun installaties. De GOM-West-Vlaanderen informeert de bedrijven uit de provincie over deze steun en helpt hen eventueel bij het opstellen van het aanvraagdossier. In 1992 werden vijf bedrijven geïnformeerd over het EOGFL. Voor twee onder hen hielp de GOM-West-Vlaanderen eveneens bij het opstellen van de aanvraag.

In toepassing van Verordening nr. 866/90 (inzake verwerking en commercialisatie van land- en tuinbouwprodukten) werd in 1992 aan 16 Westvlaamse projecten EOGFL-steun toegekend voor een totaal bedrag van 4.433.321 ECU (investeringsbedrag: 2.088.369.703 fr.), zijnde 42,4% van de aan het Rijk toegekende steun (46,7% van Vlaanderen). Drie projecten situeren zich in de Westhoek (toegekende steun: 2.404.488 ECU). De Westvlaamse projecten die werden betoelaagd, maken zowel deel uit van het operationeel programma 1992 als van het operationeel programma 1990 (deel B: inzake pluimveeslachterijen en -versnijderijen). Dit laatste programma werd betoelaagd nadat een sektorplan voor deze sektor in 1992 werd ingediend.

In toepassing van Verordening nr. 4042/89 (inzake verwerking en commercialisatie van vis- en aquikultuurprodukten) (voorheen Verordening nr. 355/77) werd in 1992 aan 14 Westvlaamse projecten EOGFL-steun toegekend voor een totaal bedrag van 1.095.843 ECU (investeringsbedrag: 356.381.757 fr.). Eén projekt situeert zich in de Westhoek (toegekende steun: 93.121 ECU). Deze betoelaagde projecten hebben zowel betrekking op het

operationeel programma 1992 als het operationeel programma 1991. Dit laatste programma werd in oktober 1991 ingediend bij de Europese Commissie, maar pas goedgekeurd in 1992.

In 1992 werd inzake modernisering van vissersvaartuigen aan acht projecten (vijf in Zeebrugge, één in Oostende, één in Nieuwpoort en één in Blankenberge) steun van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) toegekend in het kader van Verordening nr. 4028/86 voor een totaal steunbedrag van 4.105.734 fr. In 1992 werden geen nieuwbouwprojecten ingediend. Er werden tevens geen aquikultuurprojecten ingediend die zich lokaliseren in West-Vlaanderen.

j) GOM-info De GOM-info's, die bedoeld zijn om een beknopt beeld te brengen van wat op een aktueel domein bestaat en voor het bedrijfsleven belangrijk is, besteedden in 1992 vooral aandacht aan de begeleidingsfondsen die in het kader van het GAP Westhoek, het Impulsfonds voor de regio Oostende-Blankenberge en de Euregio-aktiviteiten werden gecreëerd.

2. Projecten in uitvoering van het Geïntegreerd Aktieprogramma voor de Westhoek

Via de goedkeuring van het Geïntegreerd Aktieprogramma (GAP) voor de Westhoek (arrondissementen Diksmuide, Ieper en Veurne) werd door de Europese Commissie steun voorzien vanwege het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL).

Voor de uitvoering van het GAP werden vier komitees opgericht: het EFRO-Komitee, het ESF-Komitee, het Landbouw- en Visserijkomitee en het Stuurkomitee als overkoepelend orgaan. Hierbij werd het sekretariaat van deze komitees (uitgezonderd het ESF-Komitee) toegewezen aan de GOM-West-Vlaanderen. De GOM-West-Vlaanderen nam ook het voorzitterschap waar van het Landbouw- en Visserijkomitee.

Het GAP-opgevat als een vijfjarenprogramma nadert zijn voltooiing.

1) Het EOGFL-luik van het GAP werd in 1991 afgesloten. In het raam van de EG-Verordening betreffende de verwerking en commercialisatie van landbouw-, tuinbouw- en visprodukten

verkeerde de Westhoek een prioritairere behandeling. Gedurende de periode 1987-91 werden in de Westhoek 13 projecten betoelaagd met een totale steun van 184,9 miljoen fr. De Westhoek die 2,0% groepeerde van de bevolking van België en 6,7% van het landbouwareaal verkreeg 8,8% van de EOGFL-steun.

2) De akties in het kader van het ESF-luik van het GAP werden beëindigd in 1992. Opleidingen werden georganiseerd door de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), door het Ministerie van Onderwijs (alternerend leren, onderwijs sociale promotie), door de Vormingsinstellingen voor kleine en middelgrote ondernemingen en door Vrije Technische Instellingen (onderwijs sociale promotie). De opleidingen — aangepast aan de specifieke behoeften van de Westhoek — situeerden zich in de sectoren industrie en KMO, diensten, toerisme en land- en tuinbouw (waaronder koeltechnieken, mecanici landbouwmachines).

Deze akties moeten volgens de reglementering van de Europese structuurfondsen, achteraf worden geëvalueerd teneinde na te gaan in welke mate de beoogde doelstellingen werden gerealiseerd en er een positief effect was op de specifieke structurele problemen.

Hiertoe werd door de GOM-West-Vlaanderen een studie uitgevoerd waarbij eerst de evolutie van een aantal sociaal-ekonomische indicatoren in de Westhoek werd nagegaan. Vervolgens werd de doeltreffendheid van de opleidingsprogramma's geëvalueerd aan de hand van een uitgebreide enquête bij de kursisten. Speciale aandacht ging hierbij uit naar de eventuele verandering in hun tewerkstellingsituatie na het volgen van de aangeboden opleidingen.

3) De uitvoering van het Nationaal Programma van Communautair Belang (NPCB) (EFRO-luik van het GAP) werd verlengd tot 31 december 1992. Dit betekent dat de werken ten laatste moesten starten in 1992. De uiterste datum voor het uitvoeren van de akties en de betalingen die hiermee gepaard gaan, werd opgeschoven tot eind 1993.

Voor het EFRO-luik werd 500,6 miljoen fr. steun toegewezen inzake investeringen, basisinfrastructuur en omgevingsfactoren. Dit bedrag dient nog te worden verhoogd met de verworven intresten en zal volledig worden benut.

In zitting van 25 september 1992 hebben het EFRO-Komitee en het Stuurkomitee de resterende EFRO-middelen toegewezen aan twee projecten. Aan

het project 'Aanpassing (baggerwerken) vijver De Blankaart te Diksmuide' van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werd 13.500.000 fr. EFRO-steun toegewezen (investering: 52 miljoen fr.). Het project 'Herinrichting van de Zwarte Nonnenstraat te Veurne' van de stad Veurne (investering: 16,5 miljoen fr.) komt in aanmerking voor de resterende EFRO-middelen. De uitvoering van beide projecten is in 1992 nog gestart.

In totaal werden in het raam van het NPCB 59 projecten goedgekeurd waarvan reeds 38 projecten zijn voltooid. De andere projecten naderen doorgaans de voltooiing.

4) In 1992 werd de realisatie van een ontvangststructuur voor bedrijven in de Westhoek voltooid. Gestart in 1987 met de bouw van het bedrijventrum en het doorgangsgedebouwe te Ieper, werden vervolgens nog een bedrijventrum te Veurne, een doorgangsgedebouwe te Poperinge en een doorgangsgedebouwe te Diksmuide opgetrokken. Met de realisatie van deze vijf gebouwen beschikt de Westhoek nu over een goed verspreide ontvangststructuur voor bedrijven.

Deze structuur is een belangrijke troef bij het aantrekken van kandidaat-investeerdere van buiten de regio en bij het stimuleren van het eigen ondernemingspotentieel binnen de Westhoek zelf. De huidige suksesvolle bezetting bewijst het. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) kende een belangrijke steun toe bij de realisatie van de bouwprojecten. De verwezenlijkingen in Veurne, Poperinge en Diksmuide gebeurden in samenspraak en met een financiële inbreng van de betrokken gemeenten.

5) Het project van het 'Westhoek 1992-fonds' werd opgestart eind 1990 en liep tot eind 1992. De doelstelling van dit project was het financieel ondersteunen van KMO's uit de Westhoek die zich door externe konsulenten lieten doorlichten met het oog op een meer aangepaste bedrijfsvoering naar 1992 toe. De subsidie kon hierbij oplopen tot 80% van de onderzoekskosten.

In totaal werden 30 aanvragen voor betoelaging van studieopdrachten goedgekeurd. Meer dan twee derden van deze opdrachten hadden betrekking op globale doorlichting, sterkte/zwakte analyse of buitenlandse marktonderzoek, exportorganisatie. Het Westhoek 1992-fonds was opgericht met de steun van het EFRO en van de Vlaamse Gemeenschap.

6) Om participatiemaatschappijen te stimuleren tot een actiever optreden in de Westhoek, werd eind 1990 het Kapitaalfonds Westhoek opgericht. Bij een beslissing tijdelijk financieel tussen te komen bij een onderneming in de Westhoek kan een participatiemaatschappij een deel van de daarvoor nodige fondsen aan voordelige voorwaarden opnemen bij het Kapitaalfonds Westhoek. De tussenkoms t van het fonds is per project procentueel beperkt tot 40% van de financiële aanbreng door de participatiemaatschappij en absoluut tot 2.500.000 fr.

Een aantal dossiers werd reeds goedgekeurd. Het Kapitaalfonds Westhoek is operationeel gedurende een periode van tien jaar. De oprichting van dit risicokapitaalfonds voor KMO's in de Westhoek werd mogelijk gemaakt door de steun van het EFRO.

De thans meetbare effecten van het GAP op de sociaal-ekonomische ontwikkeling van de Westhoek wijzen er op dat het GAP een wezenlijke bijdrage levert in de noodzakelijke rekonversie van dit gebied. Deze rekonversie zal evenwel ook in de komende jaren nog verdere stimuli vergen.

3. Het stimuleringsprogramma voor de impulsregio Oostende-Blankenberge

De impulsregio Oostende-Blankenberge omvat de gemeenten Middelkerke, Oostende, Bredene, De Haan, Blankenberge en Zuienkerke en telt 125.000 inwoners. Met een aandeel van 15,7% van de totale bevolking in alle Vlaamse impulsgebieden, kreeg de regio Oostende-Blankenberge een impulsenveloppe van 296,7 miljoen fr. gespreid over de periode 1991-93 toegewezen.

Deze middelen moeten worden aangewend voor de creatie van een attractief kader waarin ondernemersinitiatieven gemakkelijker tot ontplooiing komen. De GOM-West-Vlaanderen legt, in overleg met de vertegenwoordigers van de impulsregio, hierbij de nadruk op de totstandbrenging van elementen die, ook nog na afloop van het Impulsprogramma, blijvend tot de verhoging van de regionale aantrekkingskracht bijdragen.

Dit beleid past geheel in het door de GOM-West-Vlaanderen gehanteerde endogene streekontwikkelingsmodel, dat de regionale ontwikkeling via de valorizatie van de interne groeikrachten van de streek wil realizeren. De middelen die in het raam van het Impulsprogramma

ma daartoe ter beschikking worden gesteld, bieden waardevolle aanzetten om deze doelstelling versneld te realizeren.

In de loop van 1991 en 1992 sloot de GOM-West-Vlaanderen in dit kader reeds tien co-financieringsovereenkomsten af met diverse projectpromotoren. Deze vertegenwoordigen een globale waarde van 101 miljoen fr. Voor eind 1992 betaalde de GOM-West-Vlaanderen voor een totaal van 34 miljoen fr. aan voorschotten uit aan de tien promotoren waarmee reeds overeenkomsten werden afgesloten.

Het betrof volgende projecten: Wegenaanleg op de zone voor luchtvaartgebonden activiteiten te Oostende. Uitbreiding van het Oostendse bedrijventrum.

VDAB-opleiding.

Middenstandsvorming door het Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen (VIZO).

Sociaal Atelier voor kansarmen van het OCMW-Middelkerke.

Deelname in het promotiefonds voor de Oostendse luchthaven.

Milieu-Effekt-Rapport luchthaven en milieu-audit stad Oostende.

Ekonomische impactstudie havenrenovatie.

Uitkerkse Polder te Blankenberge.

Impulsfonds voor bedrijfsbegeleiding.

Binnen het luik specifieke akties werd dit laatste fonds opgericht. Naar analogie met het Westhoek 1992-fonds voorziet het Impulsfonds in een financiële tussenkoms t aan KMO's uit het impulsgebied die hun bedrijf door externe konsulenten laten doorlichten met als doel een meer toekomstgericht beleid op punt te stellen.

In februari 1992 werd het Impulsfonds operationeel. In de loop van vorig jaar werden vijf aanvraagdossiers goedgekeurd. De subsidie bedraagt maximaal 50% van de onderzoekskosten. Aanvragen voor betoelaging kunnen nog steeds worden ingediend tot eind 1994.

Na één jaar werking, en zoals initieel was voorzien, beoordeelde het VESOC op 1 juli 1992 het bestaande beleid in de impulsgebieden. In zijn evaluatie meende het VESOC dat per impulsgebied een ontwikkelingsstrategie moest worden uitgewerkt en gevolgd, om de specifieke moeilijkheden van elk gebied op te lossen.

De streekvisie die voor de impulsregio Oostende-Blankenberge werd opge maakt wil de regionale ontwikkeling

realizeren via de valorizatie van de interne groeikrachten in de impulsregio. Deze interne groeikrachten manifesteren zich duidelijk op twee vlakken: het toeristische en het industrieel-commerciële. Van bij de aanpak van het Impulsprogramma werd ernaar gestreefd deze tweeledigheid verder te ontwikkelen en te valorizeren via de realisatie van twee hoofddoelstellingen. Deze zijn de verdere uitbouw van de industriële basis te Oostende en de kwalitatieve vernieuwing van het toeristisch rekreatief apparaat.

Bij de bevordering van de industriële uitbouw wordt grote voorrang gegeven aan de dringende renovatie van de Oostendse zeehaven. Gezien de bevoegde instanties voor het havenrenovatieproject reeds de nodige middelen reserveerden, wordt vanuit het Impulsprogramma de hoogste prioriteit gegeven aan de uitrusting van de regionale luchthaven met een 30 ha-grote luchthavengebonden zone voor inplanting van vliegtuigonderhoudsprojecten, van bedrijven gespecialiseerd in de behandeling van luchtvracht en van luchtvaartgebonden toeleveringsbedrijven. Aandacht gaat tevens naar de uitbreiding van het bedrijvencentrum, naar de

bouw van een doorgangsgebouwencomplex en naar de uitrusting van bedrijventerreinen te Oostende en te Bredene.

De tweede hoofddoelstelling, namelijk de vernieuwing van het toeristisch rekreatief apparaat wordt nagestreefd door de renovatie van de pier te Blankenberge. Dit project is gekoppeld aan de inplanting van een Sealifecenter, een toeristisch-educatieve attractie die momenteel nog aan onze Kust ontbreekt en die past in de politiek van de prioriteit aan toeristische elkweerverzoeken.

Nog een derde bijkomende doelstelling betreft het aanmoedigen van de noodzakelijke rekonversie in de primaire sector. In deze krachtlijn passen projecten zoals de haalbaarheidsstudie inzake aquakultuur, het onderzoek en begeleiding van optimaal bodemgebruik in de landbouw, en de bijdrage in de uitbouw van het natuurreservaat Uitkerkse Polder.

Samen met de lopende opleidingsprojecten en de bedrijfsbegeleidende maatregelen, zoals het Impulsfonds en de acties van de technologieagent, vormen deze projecten een evenwichtig samengesteld pakket dat zowel op economisch als sociaal, toeristisch en ekolo-

gisch vlak tot de blijvende ontplooiing van de regio Oostende-Blankenberge moet bijdragen.

Deze strategische streekvisie werd in overleg met de STC's van Brugge en Oostende en met de Streekcommissie van de impulsregio opgesteld. Zij werd gunstig geadviseerd door het VESOC en nadien bekrachtigd door de Voorzitter van de Vlaamse Regering, de heer L. Van den Brande, onder wiens bevoegdheid het Impulsprogramma ressorteert.

4. Buitenlandse investeringen

Naast een bevorderen van het eigen ondernemingsdynamisme blijft een promotie van onze streek bij buitenlandse ondernemingen een noodzaak om tot de uitbouw van een evenwichtig industrieel patroon en een maximale tewerkstelling te komen.

Vooral de eengemaakte Europese markt van na 1992, de creatie van de economische ruimte met de landen van de Europese Vrijhandels Associatie (EVA) en de marktmogelijkheden in Oost-Europa wekken grote belangstelling vooral bij Amerikaanse, Japanse en Koreaanse bedrijven.

Kent u dat alles-is-mogelijk gevoel?

Een stevig uurtje joggen, uw grenzen verleggen, dat is het einde. Op zo'n moment gelooft u honderd procent in uzelf, voelt u waar het echt op aankomt.

CERA pakt uw bankzaken net zo enthousiast aan. Met alle middelen. Open en hartelijk. Wij luisteren naar uw wensen, praten alles

in het volste vertrouwen met u door, helpen u bij het realiseren van uw plannen.

Loop eens langs bij het CERA-bankkantoor in uw buurt. Wij zijn open wanneer u vrij bent. Zelfs op vrijdagavond of zaterdag-

morgen. U vindt bij ons medewerkers die net zo hard in uw projecten geloven als uzelf. Die voor u de nodige financiële ruimte scheppen. Want CERA doet er alles aan om dat alles-is-mogelijk gevoel waar te maken.

R U I M T E I N J E B A N K Z A K E N .

Met het oog op een verdere diversificatie van ons industrieel patroon wordt, in uitvoering van de strategie West-Vlaanderen 2000, de prospectie vooral gericht naar high tech-sektoren waarvoor reeds aanknopingspunten in West-Vlaanderen aanwezig zijn zoals elektronica en beeldverwerking, robotica en bepaalde biotechnologische ontwikkelingen.

Ook bedrijfssectoren waarvoor nog geen aanknopingspunten in West-Vlaanderen zijn, maar die in de nabije toekomst een belangrijke plaats zullen innemen zoals telekommunikatie, transport en logistieke systemen, milieu- en medische technologie worden actief bewerkt.

De afdeling bedrijfsontwikkeling besprak in de loop van 1992 diverse projecten met buitenlandse kandidaat-investeerders. Een 12-tal projecten leidde tot een uitgewerkte opvolging.

Bij drie projecten werd reeds een voor West-Vlaanderen positieve investeringsbeslissing genomen. De Amerikaanse groep ASI Robotic Systems, gespecialiseerd in waterstraalsnijtechnologie, sloot een samenwerkingsovereenkomst met de nv LVD uit Gullegem. Het voedingsbedrijf Gardenburger inc. zette een gezamenlijk project op met de Oostendse firma La Couronne en de Amerikaans-Duitse speelgoedgroep Toys 'R' US vestigde een distributieafdeling in Kortrijk. In twee dossiers werd reeds een principiële beslissing genomen voor West-Vlaanderen. Een meubelbedrijf werkt aan een inplantingsbeslissing in de streek van Roeselare en een project dat een luchtvracht, distributie en vliegtuigonderhoudactiviteit voorziet te Oostende wacht op de afwerking van de infrastructuur die toegang heeft tot het bedrijventerrein bij de luchthaven.

Een Amerikaans project te Poperinge, dat zich reeds in de fase van vergunningsaanvraag bevond, werd op het laatste ogenblik geannuleerd ten gevolge van een acquisitie die de Amerikaanse groep in Duitsland werd aangeboden.

De projecten te Veurne van de Finse Raisio groep en het Nederlandse Baronie-De Heer, die in 1991 beslist werden, werden in 1992 gerealiseerd. De GOM-West-Vlaanderen zorgde voor een gepaste begeleiding.

Talrijk waren de vragen om informatie over de investerings- of samenwerkingsmogelijkheden die via het Flanders Investment Office (FIOC) en haar buitenlandse prospectoren en via de Belgische diplomatieke vertegenwoordigin-

gen in het buitenland werden gesteld en waaraan een passend gevolg werd gegeven.

De contacten met Japanse en Amerikaanse bedrijven uit het verleden, werden opgevolgd in samenwerking met de vertegenwoordigers van de Vlaamse Executieve in Osaka, Singapore, Boston en San Francisco.

Naar de Zweedse markt toe organiseerde de GOM-West-Vlaanderen een prospectiereis samen met haar Antwerpse en Limburgse collega's, Belgische advocaten- en accountancykantoren en de Zweedse handelskamers.

De nadruk werd gelegd op seminars onder de titel: 'Business Opportunities in the heart of the European Community'. Deze seminars vonden plaats in Göteborg en Norrköping naast bedrijfscontacten in Stockholm. De seminars namen telkens een halve dag in beslag. Het doel was het bereiken van een geselecteerd publiek van zakenlui die uitkijken naar het ontplooiën van activiteiten op het Europese vasteland binnen de EG.

Naast het toelichten van aspecten van legale, financiële en culturele aard in verband met Europa 1992 werden vooral de unieke mogelijkheden beklemtoond die Vlaanderen als vestigingsplaats in de Europese markt biedt evenals een aantal samenwerkingsmogelijkheden.

De seminars kenden een opmerkelijk succes. Heel wat contacten die uit deze seminars voortvloeiden en die tot nieuwe ontwikkelingen in ons bedrijfspatroon kunnen bijdragen, worden nu opgevolgd door de initiatiefnemers.

De prospectieplannen voor de Amerikaanse en Aziatische markten werden uitgesteld om te kunnen aansluiten bij de investeringsmissies die de Voorzitter van de Vlaamse Regering plant in de eerste helft van 1993.

C. Technologie

1. Begeleiding van technologische innovatie

Ten behoeve van enkele ondernemingen werd informatie en begeleiding gegeven bij het opmaken, het omschrijven en het indienen van innovatieprojecten bij het IWT (Vlaams Instituut voor de bevordering van het Wetenschappelijk-Technologisch onderzoek in de Industrie).

In samenwerking met de bedrijfsleiding werd deelgenomen aan een twee-

tal besprekingen met ondernemingen met het doel technologische ontwikkelingen binnen het bedrijf op te zetten. Hierbij werd een evaluatie gemaakt van de mogelijkheden van de onderneming, de specifieke know-how en de planning op het gebied van de produktvernieuwing.

2. Technologische innovatiecel voor vlaanderen - TIV, gemeenschappelijke cel van de Vlaamse GOM's

De TIV, een gemeenschappelijk initiatief van de vijf Vlaamse GOM's, heeft als opdracht de kennisoverdracht naar KMO's te bevorderen door technologische informatie op te sporen, te evalueren en te selecteren.

Samen met de TIV, Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's, werden zeven bedrijven bezocht waarbij het innovatiebeleid van de onderneming grondig werd onderzocht. Vervolgens werd het vereiste informatiespektrum nauwkeurig omschreven. In één geval leidde dit tot een belangrijke opdracht aan de TIV.

De TIV, Gemeenschappelijke Cel van de Vlaamse GOM's, stuurde in de loop van 1992 ook 24 goed geselecteerde technologievoorstellen naar de GOM-West-Vlaanderen. Deze werden naar 194 bedrijven gestuurd, waarvan er 15 een positieve respons gaven.

3. Het Westvlaams Ondernemersfonds (WOF)

Het Westvlaams Ondernemersfonds heeft tot doel steun te verlenen aan jonge ondernemers die in West-Vlaanderen een eigen zaak opstarten, waarin innovatie centraal staat.

Deze financiële stimulans aan mensen met innovatieve ideeën en ondernemingszin laat toe de start van een eigen onderneming vlotter te laten verlopen.

Een vijftiental startende bedrijven toonden interesse om hun kandidatuur te stellen voor het fonds. De jury van het fonds selecteerde hieruit drie firma's als laureaat, namelijk DB Automation bvba uit Heule-Kortrijk, Form nv uit Oostduinkerke en Gefra Engineering uit Brugge. Op 2 september 1992 werden deze bedrijven officieel voorgesteld.

4. Technisch Management
Ondersteuning (TMO)

Begin september 1992 startte de GOM-West-Vlaanderen de derde jaargang van de discussienamiddagen over technisch management tussen KMO's en grote ondernemingen in West-Vlaanderen. Daarbij wordt kennis overgedragen en inzicht gegeven in de nieuwe technologie-trends: de strengere marktvereisten gesteld aan produkt en proces, de noodzakelijke techniciteit en flexibiliteit in het produktiegebeuren en het tijdig invoeren van informatieverwerking en telekommunikatie.

Voor de jaargang 1992-93 zijn er 32 KMO's ingeschreven. Te onderstrepen is dat deze KMO's waren aanbevolen en tot deelneming waren aangezet door de KMO-bedrijfsleiders die de eerste twee jaargangen hadden gevolgd. Hieruit mag worden afgeleid dat de discussienamiddagen tussen KMO's en grote ondernemingen een succesformule is en blijft.

De 32 deelnemende KMO's zijn ook dit jaar ingedeeld in vier groepen van acht KMO's en twee grote bedrijven. Per groep zijn zes discussienamiddagen voorzien. De jaargang loopt van september 1992 tot april 1993.

In overleg met de afgevaardigden van de grote bedrijven en rekening houdend met de resultaten van de vorige jaargangen werden een 40-tal thema's uitgewerkt die in een bepaalde volgorde de nieuwe technologie-trends behandelen. Er zijn geen theoretische uiteenzettingen. Wel worden praktijkervaringen toegelicht, daarover wordt gediscussieerd en er

worden praktische adviezen geformuleerd. Dit alles geschiedt in een ongedwongen en informele sfeer, waarbij elke KMO-bedrijfsleider vanuit zijn achtergrond, zijn inzicht en zijn ervaring aan de discussie deelneemt en informerende vragen stelt. Hierbij treedt de GOM-verantwoordelijke op als koördinator, motivator en gespreksleider. Hij geeft desgevallend ook assistentie aan die KMO's die dat wensen om hun problemen mee te helpen definiëren en te formuleren.

Verder werden in de loop van 1992 een twintigtal KMO's meermaals bezocht waarbij advies werd gegeven over het produkt en het betreffende proces, over diversiteit en logistiek, over lay-out en doorlooptijden, over procesbeheersing en tussenvoorraden, over Computer Aided Design (CAD) en informatisering, over kwaliteitszorg en motivatie, over organisatie en management-opvolging.

5. Biotechnologie

a) *Forum for Applied Biotechnology*

Reeds jaren zet de GOM-West-Vlaanderen zich in om de biotechnologie in Vlaanderen als wetenschap te stimuleren en toepassingsdomeinen voor de resultaten van het wetenschappelijk onderzoek in het bedrijfsleven na te streven. Aldus wordt tevens gestreefd naar een samenwerking tussen researchinstellingen en de industrie. Kaderend in deze akties werd in 1992, in samenwerking

met de Fakulteit van de Landbouwkunde en de Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Rijksuniversiteit Gent (RUG) voor de zesde maal, een Forum for Applied Biotechnology georganiseerd. Dit Forum werd voor het eerst georganiseerd in West-Vlaanderen, namelijk te Brugge op 24 en 25 september 1992.

Het internationaal karakter van het Forum werd nog sterker uitgebouwd; de aksenten werden deze keer gelegd op de milieubiotechnologie, de voeding en de veevoeding en op de mariene biotechnologie en de aquakultuur. Meer dan 325 deelnemers uit een 20-tal landen werden geregistreerd. Het toegepast karakter werd verder geaksentueerd door parallel met het Forum een tentoonstelling voor biotechnologische apparatuur op te zetten waaraan 15 bedrijven met een stand deelnamen.

b) *Infodag toegepaste biotechnologie, ook voor KMO'S*

Als verlengstuk op het FAB werd op 16 oktober 1992 te Kortrijk een infodag georganiseerd over de mogelijkheden van de toegepaste biotechnologie voor KMO's. De klemtoon werd hierbij gelegd op recente evoluties in het biotechnologisch onderzoek in de domeinen voeding, tuinbouw en dierlijke produktie. Vooral de praktische toepassingen op korte termijn van de onderzoeksresultaten werden toegelicht naast de verhoogde toegevoegde waarde die deze toepassingen voor de KMO's voor gevolg kunnen hebben.

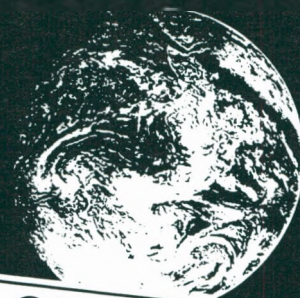
ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal /3250.547.647)

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

**AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!**

bisort 050.33.78.16

c) *Andere akties in het domein van de biotechnologie*

De biotech-mailinglist met bedrijven en researchinstellingen zowel in binnen- als buitenland werd verder geaktualiseerd en uitgebreid. Het bestand omvat thans nagenoeg 4.400 adressen.

De GOM-West-Vlaanderen is tevens vertegenwoordigd in het genootschap Biotechnologie van het Technologisch Instituut van de Koninklijke Vlaamse Ingenieursvereniging. Dit genootschap organiseerde in 1992 kursussen, voordrachten en studiedagen rond actuele thema's in de biotechnologie.

D. *Informatie- en adviesverstrekking door de energiecel*

Halfweg 1991 werd in het kader van de opdrachtfunctie van de GOM-West-Vlaanderen een Energiecel opgericht met de bedoeling het bedrijfsleven er toe aan te zetten om Rationeel Energiegebruik (REG) in hun investeringsbeslissingen en hun dagelijkse werking te implementeren.

Begin 1992 werd de studieperiode van de Energiecel afgerond en werd het operationeel zijn van de Energiecel naar het bedrijfsleven toe bekendgemaakt. Tevens is een brochure van de Energiecel ten behoeve van het bedrijfsleven gemaakt. Deze geeft op een bondige manier een beeld van het dienstenpakket van de Energiecel.

Sedert het naar buiten treden van de Energiecel zijn een zeventigtal bedrijven gekontakteerd. De meeste van deze bedrijven zijn KMO's die actief werden benaderd. Op het einde van het jaar zijn enkele grotere KMO-bedrijven gekontakteerd voor het realiseren van warmtekrachtkoppelingeninstallaties, dit in samenwerking met de konstruktoren, de distributiemaatschappijen en de Vlaamse Overheid.

Het dienstenpakket van de Energiecel naar het bedrijfsleven toe, kan in drie afzonderlijke delen worden opgesplitst.

Het technisch voorlichten over de bestaande energiezuinige apparatuur voor verwarming, ventilatie, verlichting en processtoepassingen kan als het belangrijkste worden aanzien. Ook het bepalen van de soort energiedrager in de milieukontekst is belangrijk. De adviezen die aan het bedrijfsleven worden gegeven, worden ondersteund met beperkte berekeningen over de terugverdientijd van de meerinvestering in energiezuinige apparatuur.

Het voorlichten van het bedrijfsleven over de steunmaatregelen van de Vlaamse Overheid is de tweede taak. Hier betreft het de supplementaire investeringsafrek van 10% voor welbepaalde categorieën van energiebesparing alsook de 15% steun in het kader van het 'Ecologiecriterium' van de KMO-expansiesteenwetgeving. Deze twee mogelijkheden kunnen als de belangrijkste worden aanzien.

Tenslotte geeft de Energiecel informatie over de Europese Energieprogramma's 'Joule', 'Thermie' en 'Save'.

Ook is er een Vlaamse Thermiekoördinatie opgericht waarvan de vijf Energiecellen van de respektievelijke GOM's deel uitmaken. Deze heeft tot doel de voorbereiding te verzorgen met het oog op het verkrijgen van de Europese Commissie van de Vlaamse OPET-functie. Deze OPET (Organisation for the Promotion of Energy Technologies) heeft tot doel de resultaten van het demonstratieprogramma 'Thermie' betere bekendheid te doen verkrijgen teneinde de beschikbare energietechnologie in het bedrijfsleven ingang te doen vinden. Daarnaast heeft deze OPET de bedoeling samenwerkingsverbanden op het vlak van energietechnologieën tussen commerciële ondernemingen van verschillende lidstaten tot stand te brengen alsook vragen van de andere OPET-organisaties in de EG-lidstaten te beantwoorden.

E. *Exportpromotie*

1. Groepsstands op internationale beurzen

De organisatie van groepsstands voor KMO op buitenlandse vakbeurzen blijft niet beperkt tot de toeleveringssector, ook andere sectoren komen aan bod. De Vlaamse GOM's hebben in 1992 een groepsstand ingericht op de volgende vakbeurzen.

a) *Roka te Utrecht van 17 tot en met 20 mei 1992*

Voor Belgische bedrijven biedt de vakbeurs Roka een uitstekende toegang tot de Nederlandse markt. De nabijheid, gemakkelijke bereikbaarheid, en uiteraard de taal verklaren waarom heel wat kleinere bedrijven interesse hadden voor de GOM-stand. Uiteindelijk waren er acht deelnemers, waaronder twee uit West-Vlaanderen.

b) *Budapest van 20 tot en met 28 mei 1992*

De Internationale Jaarbeurs van Budapest is sinds jaren de belangrijkste gelegenheid voor Westeuropese bedrijven om contacten te leggen met Hongaarse bedrijven. De recente evoluties in Oost-Europa en, ten gevolge hiervan, de grotere oriëntering van de Hongaarse economie op de Europese Gemeenschap hebben het belang van deze Jaarbeurs alleen maar doen toenemen. Aan de groepsstand namen zes bedrijven deel, waarvan twee uit West-Vlaanderen.

c) *Pakex te Birmingham van 31 mei tot en met 6 juni 1992*

De vakbeurs Pakex is de belangrijkste verpakkingsbeurs in Groot-Brittannië en zeer interessant voor bedrijven die willen doordringen op de Britse markt. De stand van de Vlaamse GOM's telde zeven deelnemers, waarvan één uit West-Vlaanderen.

d) *Sial te Parijs van 25 oktober tot en met 29 oktober 1992*

De voedingsbeurs Sial te Parijs is samen met Anuga te Köln de belangrijkste vakbeurs in deze sector in West-Europa en heeft dan ook een internationale uitstraling. Voor voedingsbedrijven zijn beide vakbeurzen, die trouwens alterneren (Sial in de pare jaren, Anuga in de onpare), absolute hoogtepunten op commercieel vlak. De stand van de Vlaamse GOM's op Sial telde 13 deelnemers, waarvan 4 Westvlaamse bedrijven.

e) *Salon de l'emballage van 12 november tot en met 18 november 1992*

Zoals Pakex de toegang is tot de Britse verpakkingsmarkt is een deelname aan Salon de l'Emballage noodzakelijk voor verpakkingsbedrijven die willen uitvoeren naar de Franse markt. Aan de groepsstand op deze vakbeurs namen vijf bedrijven deel, waarvan één uit West-Vlaanderen.

2. Export Management Ondersteuning (EMO)

Het EMO-programma is een initiatief van de GOM-West-Vlaanderen, gestart in 1991 met als doel de KMO een gespreksforum te bezorgen met betrekking tot de exportproblematiek. In

maandelijks sessies (zeven in totaal) worden een beperkt aantal KMO's, die ofwel reeds exporteren ofwel met de export willen starten, in contact gebracht met een aantal exportspecialisten van grotere bedrijven. In elke sessie komt een bepaald thema aan bod en krijgen de KMO's de gelegenheid vragen te stellen en te discussiëren met specialisten ter zake. De uitgekozen thema's hebben in eerste instantie betrekking op algemene problemen, namelijk de voorbereiding van het bedrijf op een exportactie, de marketing, de veranderingen rond de realisatie van de interne markt en de distributie.

De laatste vier sessies worden volledig gericht op vier belangrijke markten, namelijk Frankrijk, Nederland, Duitsland en Engeland en vinden plaats in aanwezigheid van een specialist van het land zelf.

Het eerste EMO-programma dat eindigde in juni 1992 was enkel bestemd voor metaalverwerkende bedrijven en telde 12 deelnemers. Het tweede programma, gestart in oktober 1992, is gericht op alle industriële sectoren en telt 21 inschrijvingen. De begeleidingsgroep bestaat uit kaderleden van een aantal grote Westvlaamse bedrijven.

F. Toelevering

Het stimuleren van de toeleveringsactiviteiten in het algemeen en de dienstverlening aan de toeleveringsbedrijven en de uitbesteders in het bijzonder is een taak die de GOM-West-Vlaanderen sinds lang ter harte neemt. In 1992 omvatte de promotie van de toelevering volgende acties:

1. De uitgave van 'Toeleveren Vandaag'

Deze gezamenlijke uitgave van de vijf Vlaamse GOM's die al aan zijn 25ste jaargang toe is heeft een oplage van ongeveer 6.000 exemplaren, waarvan bijna 1.300 in West-Vlaanderen. Toeleveren Vandaag wordt zeer gericht en gratis verstuurd naar de aankoopdirecties van de Vlaamse industriële ondernemingen vanaf 10 werknemers. Als dusdanig is Toeleveren Vandaag, dat viermaal per jaar verschijnt, een uitstekend geschikt promotiemiddel voor Vlaamse toeleveringsbedrijven.

De aanbiedingen van deze bedrijven (circa 230 waarvan ongeveer 80 uit West-Vlaanderen) vormen trouwens het belangrijkste onderdeel van de publicatie. De Vlaamse toeleveringsbedrijven

kunnen ook in aanmerking komen voor een meer uitgebreider bedrijfsreportage. In 1992 maakten tien bedrijven van deze gelegenheid gebruik, waarvan drie uit West-Vlaanderen. Daarnaast bevat Toeleveren Vandaag een aantal artikels van eerder algemene aard over de toelevering en aanverwante sectoren.

2. De toeleveringsdatabank

Deze toeleveringsdatabank is een van de belangrijkste werkmiddelen van de Vlaamse GOM's in de toeleveringspromotie. Deze databank is gegroeid uit het inventarizatiwerk dat de Vlaamse GOM's door de jaren heen hebben gedaan inzake toelevering. Op basis van een nomenclatuur opgesteld door de EG hebben de Vlaamse GOM's de toeleveringsmogelijkheden van de Vlaamse industrie in de sectoren metaal, kunststof en rubber, en elektronika geïnventariseerd en geïnformatiseerd. De Vlaamse GOM's beschikken als dusdanig over een databank die een volledig beeld biedt van de toeleveringsmogelijkheden van de Vlaamse industrie. Deze databank die systematisch wordt bijgehouden bevat gegevens van 1.057 bedrijven en kan door iedereen gratis worden geraadpleegd.

3. Toeleveringsgidsen

Op basis van de gegevens van deze databank publiceren de Vlaamse GOM's de sektoriële toeleveringsgidsen. Deze gidsen bieden een goed inzicht in de toeleveringsmogelijkheden van een bepaalde sektor en zijn ter beschikking voor de sektor metaal (editie 1990), kunststof en rubber (editie 1991) en elektronika (editie 1992). De gegevens van de toeleveringsbedrijven worden erin gepubliceerd volgens diverse indelingen (toeleveringsprodukten, toeleveringsactiviteiten of bewerkingen, alfabetisch). Deze gidsen zijn viertalig en worden ook verspreid in het buitenland.

4. Groepsstands op toeleveringsvakbeurzen

De organisatie van groepsstands voor KMO op internationale toeleveringsvakbeurzen is sinds enkele jaren een vast gegeven in de toeleveringspromotie. Het doel van deze initiatieven is uiteraard de KMO aan te moedigen deel te nemen aan deze vakbeurzen. De formule van een groepsstand maakt het een KMO mogelijk dit te doen aan een aan-

vaardbare prijs en met een minimum aan organisatorische problemen. De GOM-West-Vlaanderen organiseerde in 1992 een groepsstand op de volgende toeleveringsvakbeurzen.

a) VAT te Utrecht

De VAT (Vakbeurs Algemene Toelevering) te Utrecht is voor Vlaamse bedrijven een erg belangrijke vakbeurs. Omwille van de taal, de bekendheid met de manier van zakendoen en de nabijheid is Nederland voor de toeleveringsbedrijven een 'natuurlijke' afzetmarkt. De stand die de Vlaamse GOM's telkens op de VAT organiseren groepeerd dan ook iedere keer een flink aantal Vlaamse toeleveringsbedrijven met een gevarieerd aanbod van toeleveringsactiviteiten. De stand op VAT 1992 telde 17 bedrijven, waarvan zes uit West-Vlaanderen.

b) Interregio te Brussel

De toeleveringsvakbeurs Interregio te Brussel is in enkele jaren uitgegroeid tot de tweejaarlijkse nationale toeleveringsmarkt van het land. Deze vakbeurs wordt samen met een aantal andere vakbeurzen georganiseerd onder de naam Eurotech, maar is wel het snelst groeiende initiatief. De stand van de Vlaamse GOM's op Interregio, traditioneel de stand met het grootste aantal deelnemers, telde in 1992 37 deelnemende toeleveringsbedrijven, waarvan 17 uit West-Vlaanderen.

c) Europlastica te Brussel

Ook Europlastica is, zoals Interregio, een van de deelbeurzen die samen Eurotech vormen. Zoals blijkt uit de naam richt Europlastica zich tot de volledige kunststofverwerkende sector. Dit houdt in dat op deze stand zowel toeleveringsbedrijven als producenten van afgewerkte produkten staan. In 1992 waren er hier 15 deelnemers, waarvan vijf uit West-Vlaanderen.

d) Electronica te München

De vakbeurs Electronica te München is een wereldbeurs voor de elektrotechnische en elektronische sector, gericht op producenten van elektronische componenten of andere toeleveringsactiviteiten. De stand van de Vlaamse GOM's op deze wel erg gespecialiseerde vakbeurs telde vijf deelnemers, waarvan twee uit West-Vlaanderen.

Milieuproblemen?

- Vergunningsaanvragen
- Wetgeving
- Integratie van milieuzorg
- Steunmaatregelen voor onderzoek of voor milieuinvesteringen

Voor advies, informatie of begeleiding bij de dossiersamenstelling, contacteer:

Milieucel van de GOM-West-Vlaanderen

Rationeler energieverbruik?

- Voorlichting over REG
- Energiebesparingsmogelijkheden
- Steunmaatregelen voor onderzoek of REG-investeringen

Voor advies, informatie of begeleiding bij dossiersamenstelling, contacteer:

Energiecel van de GOM-West-Vlaanderen

KMO-begeleider en Wegwijzer:

GOM-West-Vlaanderen
Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek-Brugge
Tel. 050/35.81.31
Fax 050/36.31.86

G. Milieuzorg

1. Informatie- en adviesverstrekking via de milieucel

Medio 1991 werd aan de GOM's de opdrachtfunctie 'Milieucel' toegewezen met de bedoeling de KMO's wegwijs te maken in de milieuproblematiek. Dat er een nood bestaat aan deze dienstverlening is gebleken in het afgelopen jaar, waarin ruim zeventig bedrijven, waarvan de overgrote meerderheid KMO's, een beroep deden op de Milieucel.

Tot op heden aksentueerde de werking van de Milieucel zich op wetgevend advies en begeleiding bij het opmaken van Vlarem-vergunningsaanvragen. Ondernemingen met uitbreidings- of wijzigingsplannen of met een exploitatievergunning die vervalt kunnen bij de Milieucel terecht voor meer informatie omtrent de aanvraagprocedure en de normen en voorschriften die door Vlarem-2 worden opgelegd. Ook over andere vergunningen zoals de grondwaterwinningsvergunning en de vergunning voor kaptatie van oppervlaktewater worden inlichtingen verstrekt. Een veertigtal bedrijven maakte van deze mogelijkheid gebruik. In bepaalde gevallen was bemiddeling met de bevoegde overheidsinstanties vereist om tot een werkbare (overgangs)oplossing te komen.

Tevens verstrekt de Milieucel advies over milieusubsidiereglementeringen. Zo kunnen de bedrijven voor bepaalde milieuinvesteringen aanspraak maken op bijkomende expansiesteun in het kader van het zogenaamde 'ecologiecriterium'. Dertien bedrijven werden aldus begeleid bij de opmaak van hun aanvraagdossier. Ondernemingen die om milieuredenen worden verplicht te verhuizen, kunnen weldra in aanmerking komen voor een herlokalisatiepremie. Hoewel deze regeling nog niet in voege is, werden reeds een aantal bedrijven hieromtrent bijgestaan.

Ook voor begeleiding bij de keuze van de meest geschikte milieutechnologie kwamen een aantal ondernemingen bij de Milieucel te rade. Daartoe wordt de milieutechnologiemarkt grondig gevolgd. Voor doorverwijzing naar milieu-adviesbureaus kan een beroep worden gedaan op het databestand ter zake, dat dit jaar door de Milieucel werd opgebouwd en continu wordt geaktualiseerd.

Ook de subsidieprogramma's voor milieuonderzoek worden door de Mi-

lieucel opgevolgd. Ondernemingen die een onderzoeksproject in de milieusektor wensen op te zetten kunnen op de begeleiding rekenen van de Milieucel om te laten nagaan of, en zo ja voor welke subsidieprogramma's in Vlaams of Europees verband, zij in aanmerking kunnen komen. Desgevallend kan worden geholpen bij het opsporen van onderzoekspartners. Daartoe worden de ontwikkelingen inzake milieukennisinfrastructuur in onze provincie en daarbuiten opgevolgd. Ondanks de ruchtbaarheid die aan deze steunmogelijkheden werd gegeven bereikten de Milieucel slechts weinig vragen van deze aard.

Verder kan de Milieucel zich baseren op de ervaring en de contacten met de afvalverwerkende sektor, die in het verleden werden opgebouwd in het kader van de adviesverlening rond de OVAM-afvalstoffenvergunning, om bedrijven bij te staan met problemen inzake afvalverwerking. Een tweetal recyclageprojecten werden aangekaart bij OVAM om na te gaan in welke mate kon worden aangesloten op programma's die werden opgezet in het kader van de realisatie van het afvalstoffenplan.

Tenslotte ontving de Milieucel nog een vijftal vragen in verband met de heffingen, voornamelijk deze op afvalwater. Vooral het feit dat een aantal bepalingen met terugwerkende kracht werden ingevoerd leverde problemen op, met name voor de bewijsvoering in verband met de geloosde vuilvrachten en debieten.

Inzake informatieverstrekking werd een brochure opgemaakt over de vereiste vergunningen in het algemeen, maar ook specifiek naar startende ondernemingen toe. Voor een belangrijke bank werden twee informatiesessies verzorgd in verband met de nieuwe vergunningenreglementering.

De sensibilisering van ondernemingen om op een zorgzame manier om te springen met het milieu en milieuzorg in de bedrijfsvoering te integreren, behoort eveneens tot het takenpakket van de Milieucel. Hieraan wordt steeds de nodige aandacht besteed naar aanleiding van bedrijfsbezoeken. In dit kader werd een bijdrage verzorgd op de studienamiddag 'Steun aan KMO: Nieuwe accenten', die in juni werd gehouden in Brugge en Kortrijk onder de titel 'Milieubeleid, basis voor een gezonde KMO-bedrijfsstrategie'. In diezelfde optiek werd toegetreden tot de werkgroep 'Omgeving' van Charter 99 cv.

De GOM-West-Vlaanderen coördineert tenslotte de gemeenschappelijke acties van de vijf Milieucellen van de GOM's.

2. Andere ecologische dienstverlening

De GOM-West-Vlaanderen trad regelmatig op als bemiddelaar tussen het bedrijfsleven en de overheidsinstanties teneinde te komen tot een zowel uit milieuhygiënisch als uit economisch oogpunt aanvaardbare oplossing voor milieuhinder om de exploitatiemogelijkheden van bedrijven veilig te stellen.

Samen met het Provinciebestuur werd verder gezocht naar een oplossing voor de berging van immense hoeveelheden specie die zullen ontstaan bij dringend uit te voeren baggerwerken in de bevaarbare waterlopen in de provincie.

De GOM-West-Vlaanderen verleende haar medewerking aan het initiatief van de Provinciale Landbouwkamer van West-Vlaanderen om te komen tot de oprichting van een 'Westvlaams Centrum Landbouw & Milieu' gericht op de coördinatie van onderzoek inzake landbouw-milieu en op informatieverstrekking en voorlichting naar de land- en tuinbouw, de natuurverenigingen en de publieke opinie.

Medewerking werd verleend aan een initiatief van OVAM om over te gaan tot een auditstudie over de afvalproductie en verwerking in de diepvriesgroentesektor.

3. Productie en verwerking van afvalstoffen

Naar aanleiding van problemen in verband met voldoende beschikbaarheid aan verbrandingscapaciteit en stortcapaciteit werd door de Provincie West-Vlaanderen aan de GOM-West-Vlaanderen de opdracht gegeven om de afvalproblematiek in de provincie aan een onderzoek te onderwerpen.

Hiertoe werden enquêtes gevoerd bij de interkommunales voor huisvuilverwerking en verwijdering, bij de stortplaatsuitbaters, bij de containerbedrijven en bij de steenbakkerijen. Samen met cijfergegevens vanwege de meldingsplicht van de industriële bedrijven werd aldus een gedetailleerd beeld verkregen van de huidige situatie en de evoluties inzake afvalstoffenproductie en verwerking en dit zowel voor de huishoudelijke, de industriële en de bijzondere afvalstoffen. Op basis hiervan werd tevens een prognose gemaakt voor de

Waarom naar uw bankkantoor gaan als u uw bank op kantoor hebt ?

De Kredietbank heeft voor u en uw bedrijf KB-TELEPACK ontworpen.
Een totaalservice voor elektronisch bankieren.

KB-TELEPACK biedt u :

- KB-SOFT, het softwarepakket waarmee u uw betalingsverkeer volledig automatiseert.
- TELE-KB, waarmee u uw verrichtingen snel en veilig overseint, uw rekeninginformatie op elk moment kunt opvragen en de financiële markten op de voet kunt volgen.

Loop dus vlug even langs bij uw bankkantoor, als u uw bank op kantoor wilt.

Beter met de bank van hier.

periode tot het jaar 2000 en werden de knelpunten in de afvalproblematiek voor de provincie West-Vlaanderen vastgesteld.

De GOM-West-Vlaanderen verleende verder haar medewerking aan de begeleidingscommissie die werd opgericht in verband met de toekomst van de verbrandingsinstallatie van IVIO en de mogelijke alternatieven voor de verwerking van het huisvuil en ambachtelijk vuil in de sector van IVIO.

4. Mestproblematiek en mestverwerking

De mestoverschotten blijven voor de provincie een acuut probleem. In opdracht van de Provincie werd een studie gemaakt betreffende de evolutie van de varkensteelt in West-Vlaanderen in de periode 1985-90. In de studie wordt een overzicht gemaakt van de evolutie van het aantal bedrijven, van de bedrijfs-grootte en van het bedrijfstype voor de provincie en voor elk arrondissement. Ook de mestoverschotten worden berekend.

Er werd met een delegatie uit de Provincie een studiereis gemaakt naar Duitsland en Denemarken waarbij diverse systemen van mestbehandeling en

mestverwerking werden bezocht en geëvalueerd.

Met een zestal bedrijven werden besprekingen gevoerd omtrent de mogelijkheden voor het opzetten van proeven rond mestverwerking in de provincie.

Tenslotte werd een ontwerp van statuten gemaakt voor de oprichting van een 'studiesyndicaat mestverwerking' dat als doelstelling zou hebben: het onderzoek naar en de evolutie van mestverwerkingstechnieken, de opvolging van het wetenschappelijk onderzoek ter zake en het opstellen van een planning voor de realisatie van noodzakelijke mestverwerkingsinitiatieven en het zoeken naar partners voor de uitbouw en de financiering van de infrastructuur.

5. Medewerking aan researchactiviteiten

De GOM-West-Vlaanderen zetelt namens de Provincie West-Vlaanderen in de Raad van Beheer van het Studiecetrum voor Water (SVW). Naast vertegenwoordiging in de beleidsstructuur van de vereniging wordt verder actief deelgenomen in diverse werkgroepen betreffende de problematieken 'Waterbeheer', 'Fysico-chemische Waterbehandeling', 'Biotechnologische Waterbehandeling' en 'Bodembeheer en Slib'.

De GOM-West-Vlaanderen is eveneens actief betrokken bij het beleid van de vzw Alitech, Onderzoekscetrum voor Levensmiddelenchemie en Technologie en de vzw Instituut voor Zee-wetenschappelijk Onderzoek.

6. Activiteiten in het raam van de North Sea Commission

De GOM-West-Vlaanderen volgde in 1992 in naam van de Provincie West-Vlaanderen de activiteiten op in het kader van de North Sea Commission (NSC). Dit orgaan verenigt regio's die grenzen aan de Noordzee. Doelstellingen van de NSC zijn de ontwikkeling van de perifere regio's grenzend aan de Noordzee, een doeltreffend beheer van kustgebieden en dit via interregionale samenwerking, informatie-uitwisseling en lobbying bij de Europese Commissie. Binnen de NSC zijn zes werkgroepen actief: communicatie en transport, co-astal management, visserij, lokale economie, milieu en cultuur.

H. Grensoverschrijdende samenwerking

Naarmate de datum van 1 januari 1993, de voltooiing van de Europese interne markt, dichterbij kwam, nam de belangstelling voor grensregio's en de daar in funktionerende grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden sterk toe. De opkomst van de zogenaamde Euregio's, de betiteling voor grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden aan de binnengrenzen van de Europese Gemeenschap, plaatst de provincie West-Vlaanderen in een nieuw perspectief voor de negentiger jaren. De GOM-West-Vlaanderen heeft de inspanningen die in de voorgaande jaren werden geleverd, verder gezet en versterkt.

1. Interreg

De grensoverschrijdende samenwerking met Frankrijk en Nederland kreeg concreet gestalte in een aantal projecten die worden ondersteund door het Europees programma Interreg.

a) Grensoverschrijdende samenwerking met Frankrijk

De Europese Commissie heeft op 3 april 1992 het Interreg-programma West-Vlaanderen-Nord-Pas de Calais goedgekeurd voor de periode 1991-93. De bijdrage van de Europese Structuurfondsen voor dit programma bedraagt 13,87 miljoen ECU. Dit is 50% van de totale kostprijs van het programma. De andere helft wordt voorzien door de Franse en Vlaamse openbare en privé-instanties. De financiële steun van het Interreg-fonds is enkel mogelijk in de Westvlaamse bestuurlijke grensarrondissementen Kortrijk, Ieper en Veurne en de Noordfranse zones Duinkerke, Flandre-Lys, Roubaix-Tourcoing en Rijsel.

Het grensoverschrijdend programma wordt uitgewerkt rond zes strategische krachtlijnen:

- steun aan economische ontwikkeling;
- opwaardering van het toeristisch patrimonium;
- milieubescherming;
- verbetering van het transport;
- promotie van edukatieve en sociale acties;
- ondersteuning van lokale initiatieven.

De nadruk van het programma ligt op economie, toerisme en leefmilieu.

Samen met de Provincie West-Vlaanderen en het Vlaamse Gewest

maakt de GOM-West-Vlaanderen deel uit van de Werkgroep van ambtenaren en van de Stuurgroep van beleidsverantwoordelijken die het volledige Interreg-programma koördineert.

De koördinatie van de uitvoering van de economische projecten van het Interreg-programma werd door de Bestendige Deputatie aan de GOM-West-Vlaanderen toevertrouwd.

In 1992 werd een protocol afgesloten tussen de GOM-West-Vlaanderen, de Kamers voor Handel en Nijverheid van West-Vlaanderen en het NCMV West-Vlaanderen tot oprichting van een dokumentatie- en koördinatiecel.

Samen met de Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie Nord-Pas de Calais heeft de GOM-West-Vlaanderen in 1992 twee kontaktdagen georganiseerd:

Kontaktdag kunststofverwerking

Op 21 januari 1992 organiseerden de GOM-West-Vlaanderen, de 'Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie Nord-Pas de Calais' en de 'Agence Régionale de Développement' te Lille een kontaktdag voor de kunststofverwerking en aanverwante sectoren. Aan deze dag namen 32 bedrijven (waarvan 16 Vlaamse) deel met een stand waar zij hun nieuwe ontwikkelingen en know how inzake kunststoffen tentoon stelden. Het initiatief werd bezocht door ongeveer 90 bedrijven, waarvan ongeveer de helft uit Vlaanderen.

Dag technisch textiel

Op 17 november 1992 organiseerde de GOM-West-Vlaanderen, eveneens met de 'Chambre Régionale de Commerce et d'Industrie Nord-Pas de Calais' en de 'Agence Régionale de Développement', te Kortrijk een dag rond het thema 'Technisch Textiel, realisaties en toekomstverwachtingen'.

De dag omvatte een colloquium met een aantal Europese specialisten en een tentoonstelling van 12 bedrijven uit de sektor. Aan deze dag namen 151 bedrijven deel, waarvan 102 uit Vlaanderen.

b) Grensoverschrijdende samenwerking met Nederland in de Euregio Scheldemond

Euregio Scheldemond is een samenwerkingsverband tussen de provincies West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Zeeland. In het kader van Interreg heeft de

Europese Gemeenschap beslist om voor de periode 1991-93 een bedrag van 3,4 miljoen ECU steun toe te kennen aan grensoverschrijdende projecten uit de Euregio. Het grondgebied waarop deze samenwerking slaat is: de Westvlaamse arrondissementen Oostende, Brugge en Tielt, de Oostvlaamse arrondissementen Eeklo, Gent, Dendermonde en Sint-Niklaas en heel de provincie Zeeland.

De GOM-West-Vlaanderen is lid van de werkgroep die dit Interreg-programma koördineert. Daarnaast is de GOM-West-Vlaanderen betrokken bij vier economische Interreg-projecten als projectleider of partner;

Deelproject A4: grensoverschrijdende toeleveringsactiviteiten bedrijvenkontaktdagen

Begin februari 1992 ging het project A4 van start. In samenwerking met de GOM-Oost-Vlaanderen en de Kamers van Koophandel en Fabrieken van Noord- en Midden-Zeeland en van Zeeuwsch-Vlaanderen was het de bedoeling een programma uit te voeren dat de toeleveringsactiviteiten in de drie regio's zou stimuleren.

Het project omvat drie initiatieven: eerst is er de inventarisatie van de toeleveringsmogelijkheden; een systeem van gegevensuitwisseling inzake toeleveringsaanbiedingen; een bedrijvenkontaktdag. De kontaktdag is gepland op 28 januari 1993.

Deelproject F1

Technologie Manifestatie Scheldemond. Het project Technologische Manifestatie Scheldemond is gestart op 1 februari 1992 als een gezamenlijk project van de GOM-West-Vlaanderen, samen met de GOM-Oost-Vlaanderen en het Innovatie Centrum Zeeland.

Het doel van het project is het technologisch potentieel van de Schelderegio bij een groter publiek bekend te maken en de grensoverschrijdende samenwerking inzake technologie tussen bedrijven te versterken.

Deelproject F2

Het project F2 kan worden omschreven als 'stimulering samenwerking bedrijfsleven met behulp van de EG-technologiefondsen'. Konkreet houdt dit in dat er initiatieven worden genomen om de samenwerking tussen bedrijven en instellingen binnen de Euregio

Scheldemond op het gebied van onderzoek en technologische ontwikkeling te bevorderen.

Bij de initiatiefnemers kunnen bedrijven terecht voor:

het verkrijgen van informatie over de technologieprogramma's;
het vinden van een geschikte partner of partners;
hulp bij het opzetten en indienen van hun projekt bij de EG.

Deelprojekt F5

Om nog meer stimulerend te kunnen optreden bij de realisatie van samenwerking tussen bedrijven hebben dezelfde initiatiefnemers een speciaal fonds opgericht, het projekt F5, dat begin 1993 operationeel wordt.

Het fonds verleent financiële steun aan bedrijven die zijn gevestigd in de Eurio Scheldemond, niet meer dan 250 werknemers in dienst hebben, minder dan 1,5 miljard fr. omzet realiseren en waarvan maximum een derde van het kapitaal in handen is van een 'grote' onderneming.

Aanvragen voor steun van dit fonds kunnen worden ingediend tot eind 1994.

2. Bezoek van een Westvlaamse delegatie aan het Département des Bouches-du-Rhône

In november 1992 bracht een Westvlaamse delegatie een tegenbezoek aan het Département des Bouches-du-Rhône (de streek van Marseille). Een gemeenschappelijke intentieverklaring werd ondertekend. Het doel is samenwerking en uitwisseling te bevorderen op de domeinen van technologisch onderzoek, industrie, handel, toerisme en vorming.

3. Acte

De GOM-West-Vlaanderen werd door de Bestendige Deputatie aangeduid als waarnemer in de 'Association des Collectivités Textiles Européennes' (ACTE). ACTE is een samenwerkingsverband tussen textielregio's in Europa. Het werd opgericht in 1991. In 1992 werd de Staten-Generaal van de Textielregio's georganiseerd in Tourcoing. ACTE is in eerste instantie een denkgroep van regionale besturen omtrent een Europese textielstrategie.

Initiatieven in de industriële en tertiaire sektor

A. De bedrijventra

Op 27 maart 1992 werd een kapitaalverhoging van 6.000.000 fr. gerealiseerd bij het Bedrijventra Regio Oostende.

De inbreng gebeurde door de GOM-West-Vlaanderen die 5 miljoen fr. inbracht in het kader van de uitvoering van het Impulsprogramma voor de regio Oostende-Blankenberge. Daikin Europe nv, één van de meest dynamische bedrijven uit de regio, vervoegde het aandeelhoudersteam en bracht 1 miljoen fr. in. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt nu 33.500.000 fr. De kapitaalverhoging gebeurde met het oog op de financiering van het uitbreidingsprojekt dat vier nieuwe bedrijfsruimten toevoegt aan het centrum en de realisatie betekende van fase 2 van het projekt Bedrijventra Regio Oostende. Het uitbreidingsprojekt werd afgewerkt en operationeel in oktober 1992. De bedrijventra in de Westhoek mochten zich in 1992 verheugen over een grote officiële belangstelling.

Ook op 27 maart 1992 vond de officiële opening plaats van het bedrijventra te Veurne door Minister L. Van den Brande, Voorzitter van de Vlaamse Regering. Dit bedrijventra, dat een succesvolle start kende, was het zevende centrum dat in de provincie onder impuls van de GOM-West-Vlaanderen werd opgericht en vormt ook het sluitstuk van het projekt bedrijventra in West-Vlaanderen.

Op 8 mei 1992 bracht Minister L. Van den Brande een werkbezoek aan het bedrijventra te Ieper in het kader van het bezoek van de Vlaamse Regering aan West-Vlaanderen.

Op 28 september 1992 bracht ZKH prins Philip van België een bezoek aan het bedrijventra te Veurne. De prins volgde met belangstelling de uiteenzetting omtrent doelstelling, werking en resultaten van de bedrijventra in het algemeen en het Bedrijventra Regio Westhoek, afdeling Veurne, in het bijzonder. Hij bezocht ook alle starters in hun eigen atelier en betoonde veel belangstelling voor hun activiteit en motivatie.

Op 31 december 1992 waren 81 bedrijven gehuisvest in de Westvlaamse bedrijventra. Daarvan waren 71 bedrijven van binnenlandse oorsprong en 10 van buitenlandse. De globale tewerkstelling bij deze 71 bedrijven bedroeg 272

personen. Reeds 115 bedrijven hebben deze bedrijventra verlaten en de tewerkstelling in deze bedrijven liep op tot 691 personen. In het totaal hebben reeds 196 bedrijven van het begeleidingsinstrument bedrijventra gebruik gemaakt en de totale rechtstreekse tewerkstellingskreatie, inbegrepen de staf van de bedrijventra, bedraagt 981 personen. De gemiddelde bezettingsgraad van de bedrijventra in 1992 bedroeg 87% voor de kantoorruimten en 95% voor de produktieruimten en de verblijfsperiode per bedrijf 22 maanden. Bij de financiering van de centra werd 72 miljoen fr. aangebracht door de industriële sektor, 46 miljoen fr. door de financiële sektor en 30 miljoen fr. door de overheid.

B. De doorgangsbouwen

In samenwerking met het Stadsbestuur van Diksmuide nam de GOM-West-Vlaanderen het initiatief een doorgangsbouwencomplex op te richten op het industrieterrein te Diksmuide. Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) kende een belangrijke steun toe aan het projekt in het kader van het Geïntegreerd Aktieprogramma voor de Westhoek. Het projekt werd officieel ingehuldigd door prof. dr. O. Vanneste, Gouverneur van West-Vlaanderen, op dinsdag 2 juli 1992.

Het doorgangsbouwencomplex te Diksmuide betekent een derde realisatie van de GOM-West-Vlaanderen in de Westhoek na de projekten te Ieper en Poperinge. Telkens worden bedrijfsmodules van ongeveer 500 m² produktieruimte en ongeveer 100 m² kantoorruimte te huur aangeboden. Deze modules kunnen ook worden samengevoegd tot grotere entiteiten.

Expansieve bedrijven uit de Westhoek zelf, alsook kandidaatinvesteerders van buiten de Westhoek die een nieuw projekt wensen uit te werken en de realisatie van een eigen vestiging daarvoor nog even wensen uit te stellen, kunnen in de doorgangsbouwen tijdelijk een onderkomen vinden.

Ook jonge, startende ondernemingen, die na een startperiode in een bedrijventra nood hebben aan een periode van kapitaalopbouw, kunnen in het doorgangsbouwencomplex terecht.

De doorgangsbouwen in de Westhoek kennen een goede bezettingsgraad. De bouwen te Ieper en Diksmuide waren op 31 december 1992 volledig ingenomen door respectievelijk vier en

drie bedrijven. Te Poperinge zijn twee derden bezet door drie bedrijven.

Op 17 juni 1992 hechtte de Streekcommissie van het impulsgebied Oostende-Blankenberge haar goedkeuring aan het project van de GOM-West-Vlaanderen tot oprichting van een door-gangsgebouwencomplex op het bedrijventerrein Zandvoorde te Oostende. De realisatie zal gebeuren door de GOM-West-Vlaanderen in samenwerking met de stad Oostende en met steun van het Impulsfonds. De uitvoering wordt gepland in 1993. Konkreet wordt het complex beperkt tot 2.320 m² en wordt opgebouwd uit twee eenheden van elk 1.160 m² respectievelijk te realiseren door de stad Oostende en de GOM-West-Vlaanderen. Elke eenheid wordt opgedeeld in twee produktieruimten van 500 m² en twee bijhorende kantoorruimten van 80 m². Deze ruimten worden zo gekonstrueerd dat zij ook samenvoegbaar zijn.

C. Transportzone Zeebrugge (TZZ)

De terugloop in de economische activiteit was ook op de transportzone merkbaar. Niettemin laten bepaalde indicatoren veronderstellen dat er zich een lichte herneming zal voordoen in 1993.

In 1992 werd een overeenkomst onderschreven met de hotelketen 'Formule 1' tot het vestigen van een 64-kamer hotel. Dit hotel behoort tot de Franse groep Accor. De opening is voorzien in april 1993.

Ook werd met de distributiemaatschappij Total een overeenkomst ondertekend tot realisatie van een belangrijke uitbreiding van het bestaande service-station.

Over een lengte van circa 100 m wordt de Lisseweegse vaart ingekokerd. Ook is een uitbreiding voorzien van het bestaande wegrestaurant.

De transportzone herbergt een 35-tal bedrijven of instanties (zoals douane- en postdiensten) met een globale tewerkstelling van nagenoeg 600 personen.

D. Beheersmaatschappij van het internationaal transportcentrum LAR (CV BITLAR)

Als gevolg van de eind 1991 door de bevoegde Minister genomen beslissing tot toekenning van een subsidie voor de wegenissen rioleringswerken voor de uitbreiding (circa 10 ha) van de LAR, kon in 1992 concrete vooruitgang worden

geboekt voor een bijkomend grond-aanbod.

In 1992 kon de Bitlar een vergaderlokaal in gebruik nemen in het gebouw van de veemarkt.

Met het oog op de meest adequate dienstverlening aan de leden-vennoten werden diverse initiatieven genomen (parking, veiligheid, onderhoud openbaar domein).

In 1992 heeft de NMBS beslist af te zien van de uitbating in eigen beheer van de terminal op de LAR. Na onderzoek over de mogelijkheden voor de oprichting van een eigen exploitatiemaatschappij Railterminal LAR, werd beslist volle aandacht te besteden aan de ontwikkeling van het konventioneel vervoer.

Een Interreg-programma verkreeg goedkeuring waarin zal worden onderzocht of het haalbaar is om een ontwikkeling mee te maken in de richting van Europese binnenhaven (projektnemers: Leiedal en de Interkommunale Union de l'Agglomération Tourquennoise).

E. Flanders Vegetables Export cv

Onder impuls van de GOM-West-Vlaanderen werd in 1985 de cv Flanders Vegetables Export opgericht. Het doel van deze cv was de export van verse groenten en fruit naar Groot-Britannië. Na enkele jaren werking was duidelijk geworden dat deze markt voor onze produkten erg moeilijk is omwille van een aantal specifieke vereisten omtrent het produkt zelf, maar ook omwille van de eigen marktstructuur. Deze factoren, gekombineerd met de waardedaling van het Britse pond in het laatste kwartaal hadden voor gevolg dat in 1993 voor ongeveer slechts 4 miljoen fr. werd uitgevoerd.

F. Hermes nv

Deze maatschappij heeft als doel de uitbouw en de financiering van de terminals voor goederen en passagiers te Brugge en te Zeebrugge. Gedurende de eerste drie werkingsjaren heeft de firma Hermes een containerterminal gebouwd en gefinancierd te Zeebrugge. Deze terminal is gesitueerd in de achterhaven en werd ter beschikking gesteld van de firma Cast.

G. De Hallen Kortrijk cv

Eind 1983 beslisten de beheersorganen te participeren in de kapitaalverhoging van De Hallen Kortrijk cv, gelet op het stuwend karakter van de bedrijvigheden aldaar. De kapitaalverhoging was toen noodzakelijk voor de bouw van een derde hal, als ontmoetingsplaats voor creativiteit, hedendaagse technologie en vernieuwd bedrijfsinzicht.

Inmiddels bestaat De Hallen reeds uit vijf complexen om aan de groeiende vraag te voldoen. Het Expocenter blijft succesvol evolueren en haar groeistrategie zal de volgende jaren gebaseerd zijn op het realiseren van drie doelstellingen: konsolidatie, creatie van nieuwe eigen beurzen en het herpositioneren van haar dienstenstrategie.

Bevordering van de gewestelijke infrastructuur, de sociaal-economische bedrijvigheid en de ruimtelijke ordening

A. Infrastructuur

Zoals voorheen is opnieuw blijvende aandacht besteed aan de behoeften inzake een goede infrastructuur voor de diverse verkeersmodi en aan de integratie ervan in nationaal en internationaal verband. Bij dit laatste is te verwijzen naar de nakende voltooiing van de Kanaaltunnel bij Calais, naar de uitbouw van het SST-net (supersnelle trein) en naar de geplande Vaste Oeververbinding over/onder de Westerschelde bij Terneuzen. De evoluties werden van nabij gevolgd, onder meer via de werkzaamheden van diverse commissies en via besprekingen met de betrokken diensten. Waar nodig werden de beleidsinstanties benaderd.

Wat betreft de wegen is in 1992 andermaal tussengekomen ten gunste van de voltooiing van de A17 Brugge-Kortrijk-Doornik. Nog steeds ontbreekt op deze autosnelweg een sectie van 2,5 km, net over de Westvlaams-Henegouwse grens. Het ontbreken van dit sluitstuk heeft voor gevolg dat de A17 niet kan worden gebruikt vanaf de kruising met de E17 te Marke tot aan de grens met Henegouwen. Dit betekent dat sinds 1986 circa 6 km autosnelweg er ongebruikt bij ligt en andere wegen onnodig worden belast. De GOM-West-Vlaanderen heeft bij de nationale, de Vlaamse en de Waalse regeringen aangedrongen op een spoedige aanleg van het ontbrekende sluitstuk.

Westvlaamse land- en tuinbouwsector.

De inventarisatie van de bedrijventerreinen in West-Vlaanderen werd verder afgewerkt.

In opdracht van het Vlaamse Gewest is de GOM-West-Vlaanderen in 1991 gestart met het opzetten van een beheerssysteem inzake bedrijventerreinen. In 1992 werd deze inventarisatieopdracht afgewerkt.

Voor alle bedrijventerreinen in West-Vlaanderen met een oppervlakte van 5 ha en meer werden kwantitatieve en kwalitatieve gegevens verzameld. Wat de kwantitatieve gegevens betreft, kon een beroep worden gedaan op deze die de GOM-West-Vlaanderen reeds in het verleden systematisch bijhield.

Daarnaast werden individuele gegevens (zoals oppervlakte, aard van de activiteiten) verzameld voor alle bedrijven gevestigd op een bedrijventerrein.

Het opgezette beheerssysteem zal halfjaarlijks worden geaktualiseerd en zal vooral worden aangewend voor het nemen van beleidsbeslissingen.

C. Ruimtelijke ordening

In 1990 werd door de Raad van Bestuur van de GOM-West-Vlaanderen bij de bevoegde Gemeenschapsminister en bij de Vlaamse Executieve een algemeen verzoek ingediend om te komen tot een gedeeltelijke herziening van alle gewestplannen in West-Vlaanderen, meer bepaald voor wat betreft de regionale bedrijventerreinen.

In 1991 werd door de GOM-West-Vlaanderen aan de bevoegde Gemeenschapsminister een voorstel bezorgd inzake bijkomende regionale bedrijventerreinen voor de gewesten Kortrijk (plus Menen), Roeselare-Tielt en Ieper-Poperinge (min Menen). Belangrijk is dat voor de voorgestelde gronden wordt gepleit deze te bestemmen tot 'bedrijventerreinen van openbaar nut'; dit betekent dat zij enkel kunnen worden gerealiseerd door een overheidsinstantie.

In 1992 werden gelijkaardige voorstellen overgemaakt voor de gewesten Brugge-Oostkust, Oostende-Middenkust en Veurne-Westkust.

Ondertussen werd kontinu aangedrongen opdat de wettelijke voorziene procedure (met onder meer een openbaar onderzoek) zou worden opgestart om aldus te komen tot de gedeeltelijke herziening van bedoelde gewestplannen. Eind 1992 is deze procedure uiteindelijk toch gestart voor het gewestplan Kortrijk.

In 1993 zal de GOM-West-Vlaanderen de nodige initiatieven nemen om ook voor het laatste gewestplan, met name Diksmuide-Torhout, een gelijkaardige herziening in te leiden.

Nog in verband met industriële activiteiten is ruime aandacht besteed aan de problematiek van grote uitbreidingen ter plaatse van vestigingen die ofwel zonevremd zijn (niet gelegen op een bedrijventerrein) ofwel een op het gewestplan als bedrijventerrein ingetekende zone helemaal innemen. De vraag rijst op welke juridische wijze de problematiek van dergelijke bedrijven het best kan worden opgelost. De materie is ingeleid bij het bevoegde Gemeenschapsministerie.

In 1992 heeft de GOM-West-Vlaanderen medewerking verleend aan het opmaken van het Structuurplan West-Vlaanderen, met name de deelplannen Kustzone (arrondissementen Brugge, Oostende en Veurne) en de Zone Zuidoost (arrondissementen Kortrijk, Roeselare en Tielt). Voor de Kustzone ging het om de tweede fase, namelijk het uitvoeren van sektorstudies die, na konfrontatie en afweging met elkaar zullen leiden tot een ontwerp van structuurplan. Voor de Zone Zuidoost ging het om de eerste fase, met name een voorbereidende algemene analyse van de bestaande toestand.

Ook in 1992 is deelgenomen aan diverse zogenaamde 'plenaire vergaderingen' als onderdeel van de goedkeuringsprocedure van Bijzondere Plannen van Aanleg (BPA's). De aanwezigheid van de GOM-West-Vlaanderen moet toelaten bovengemeentelijke standpunten en belangen afdoende aan bod te laten komen.

Zoals voorgaande jaren is bij meerdere dossiers inzake vestiging of uitbreiding, onder andere van bedrijven, informatie verstrekt op het vlak van ruimtelijke ordening.

In 1992 is verder deelgenomen aan de Raad van Beheer van de Conferentie voor Regionale Ontwikkeling van Noord-West-Europa (CRONWE). Deze instelling organiseerde in 1992 een studiedag 'Ruimtelijke planning en ordening in Benelux-Nieuwe uitdagingen en perspectieven voor samenwerking'.

Samenwerking en coördinatie

A. Doorstroming

De directie en stafleden van de GOM-West-Vlaanderen maken deel uit van diverse commissies, verenigingen of organismen of zijn met raadgevende stem betrokken bij de werking ervan, met het oog op samenwerking en coördinatie op het sociaal-ekonomisch vlak. De permanente konfrontatie met de dagelijkse problematiek op vele terreinen van de overheids- en de privé-sektor laat toe het studie-, conceptie- en promotiewerk in te passen in de concrete realiteit, het op een breed vlak uit te dragen en versnippering van inspanningen te vermijden en vanaf de basis de noodzakelijke coördinatie te verzekeren.

Vertegenwoordigers van de GOM-West-Vlaanderen zijn actief in de volgende verenigingen:

1. Interkommunale verenigingen

Leiedal sv, Raad van Bestuur (Kortrijk); Westvlaamse Interkommunale voor Economische Expansie en Rekonversie, lid Raad van Bestuur en Directiecomitee (Brugge); Westvlaamse Interkommunale voor Huisvestingsbeleid, Adviseur Raad van Bestuur en Directiecomitee (Brugge); Westvlaamse Interkommunale voor Technisch Advies en Bijstand voor Ruimtelijke Ordening, Adviseur Raad van Bestuur en Directiecomitee (Brugge).

2. Beheer en advies aan onderwijsinstellingen

Vormingsinstituut KMO, Raad van Beheer (Brugge); Postuniversitair Centrum West-Vlaanderen (PUC), Raad van Beheer en Directiecomitee (Brugge) en Werkgroep Wetenschappen en Toegepaste Wetenschappen; Permanente Werkgroep Onderwijs-Vorming, STC-Brugge; Permanente Werkgroep Onderwijs-Vorming, STC-Oostende.

3. Organen, werkgroepen en commissies in verband met ontwikkelingswerk

FIOC (Flanders' Investment Office) (Brussel); Interregio vzw, Raad van Beheer en Technisch Komitee (Brussel);

Bedrijvencentrum Regio Brugge nv, Raad van Bestuur;
 Bedrijvencentrum Regio Kortrijk nv, Raad van Bestuur;
 Bedrijvencentrum Regio Oostende nv, Raad van Bestuur;
 Bedrijvencentrum Regio Roeselare nv, Raad van Bestuur;
 Bedrijvencentrum Regio Waregem nv, Raad van Bestuur;
 Bedrijvencentrum Regio Westhoek nv, Raad van Bestuur;
 Centrum voor Begeleiding van Ondernemingen, Raad van Bestuur;
 APZI (Association Port of Zeebrugge Interests), Promotiekomitee Zeehavendagen (Brugge);
 Westvlaamse Vereniging voor de Vrije Tijd, Raad van Beheer (Beernem);
 Flanders Vegetables Export cv, Raad van Beheer; Alitech vzw, Raad van Beheer (Gent);
 Provinciaal Technologisch Centrum West-Vlaanderen vzw, Raad van Beheer (Kortrijk);
 Technologisch Instituut-Kon. Vlaamse Ingenieursvereniging-
 Biotechnologieraad (Antwerpen);
 Studiecentrum voor Water (SVW) vzw, Raad van Beheer (Brussel) en de Werkgroepen 'Biotechnologie in de waterbehandeling', 'Fysisch Chemische Waterbehandeling', 'Slib en bodembeheer' en 'Waterbeheer';
 North Sea Zone Commission, Hull (UK);
 Stuurkomitee Geïntegreerd Aktieprogramma Westhoek;
 EFRO-Komitee Geïntegreerd Aktieprogramma Westhoek;
 Landbouw- en Visserijkomitee Geïntegreerd Aktieprogramma Westhoek;
 ESF-Komitee (Europees Sociaal Fonds), Geïntegreerd Aktieprogramma Westhoek;
 Provinciale Commissie voor Grondwaterbeheer (Brugge);
 Koördinatiekomitee GIMV-Vlaamse GOM's;
 LPO (Luchthaven Promotie Oostende), Raad van Beheer (Oostende);
 Provinciale Werkgroep voor Huisvesting (Brugge);
 Provinciale Welzijnscommissie (Brugge);
 Centrum voor Kwaliteitszorg West-Vlaanderen, Raad van Beheer;
 Provinciale Visserijkommissie West-Vlaanderen (Brugge);
 FLAG-Flemish Aerospace Group (Antwerpen);
 Studiekomitee Leie en Bijkkanalen (Kortrijk);

Subregionaal Tewerkstellingskomitee Brugge;
 Subregionaal Tewerkstellingskomitee Oostende;
 Conferentie voor Regionale Ontwikkeling in Noord-West-Europa (Brugge);
 Organizatiekomitee 'Forum for Applied Biotechnology';
 Werkgroep Euregio Scheldemond (Middelburg, Brugge);
 Werkgroep Interreg West-Vlaanderen/Nord-Pas de Calais (Brugge, Rijsel);
 Grensoverschrijdende Permanente Conferentie van Interkommunales (Kortrijk);
 Streekcommissie Impulsprogramma Oostende-Blankenberge;
 Charter 99, Zuid-Westvlaamse economische samenwerking (Kortrijk), Adviseur Raad van Bestuur;
 Eurosymb vzw, certificatie instelling (Kortrijk), Raad van Bestuur;
 Rijksdienst voor Arbeidsbemiddeling, Commissie van Advies (Brugge);
 Riso (Regionaal Instituut voor de samenlevingsopbouw) (Diksmuide) Algemene Vergadering;
 IWT (Vlaams Instituut voor de bevordering van het wetenschappelijk technologisch onderzoek in de industrie), KMO werkgroep;
 European Council for Small Business; Stuurgroep IGA-project (Intensieve Grensoverschrijdende Activiteiten);
 Kordinatiekommissie Arbeidsmarkt Euregio Scheldemond.

4. Commissies in verband met leefmilieu

Werkgroep Provinciaal Centrum voor Landbouw en Milieu, Provinciale Landbouwkamer (Roeselare);
 Nationale Erkenningscommissie Verwerkers en Verwerkers van Toxische Afvalstoffen, Ministerie van Tewerking en Arbeid (Brussel);
 Koördinatiegroep Milieubeheer Energik (Antwerpen);
 Adviesraad Ifest (International Trade Fair for Environmental & Safety Technologies) (Gent);
 Werkgroep Milieu 'Internationale Scheldefakulteit' (Vlissingen);
 Bekkenkomitee De IJzer.

5. Commissies in verband met toerisme

Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, Raad van Bestuur;
 Vlaams Commissariaat-Generaal voor Toerisme, Stuurgroep Kongres 1993;
 Vlaams Commissariaat-Generaal voor

Toerisme, Werkgroep Kongres 1993;
 Adviescommissie Toeristische Publiciteit en Public Relations, Westtoerisme;
 Adviesraad voor Toerisme, stad Brugge;
 Provinciale Werkgroep 'Recreatie en Toerisme';
 Koördinatiegroep 'Recreatie en Toerisme' van Euregio Scheldemond.

6. Commissies in verband met informatie

Redaktieraad van 'West-Vlaanderen Werkt' (Brugge);
 Redaktieraad van 'Toeleveren Vandaag' van de Vlaamse GOM's;
 Redaktieraad van 'Zeebrugge News' (Brugge);
 Redaktieraad van 'Flanders' Business Newsletter' (Vlaamse GOM's, FIOC, Vlaamse Executieve).

7. Commissies in verband met ruimtelijke ordening, transport, energie

Raad van Advies De Lijn, West-Vlaanderen (Oostende);
 Adviescommissie Structuurplan Kustzone (Brugge);
 Werkgroep Toeristisch Herstel van de Oostkust (Brussel);
 Adviescommissie Toeristisch Recreatiepark Raversijde (Brugge);
 Transportzone Zeebrugge nv, Raad van Bestuur;
 Provinciale Wegvergunningcommissie Hoogspanningsleidingen (Brugge);
 Controlekomitee voor de Elektriciteit en het Gas;
 Stuurgroep Verkeer en Vervoer West-Vlaanderen (Brugge);
 Werkgroep Beheer en Konkurrentie van de Vlaamse Havenkommissie (Brussel);
 Werkgroep Beleidsvoorbereiding van de Vlaamse Havenkommissie (Brussel);
 Overlegorgaan Luchthaven Oostende;
 Werkgroep Infrastructuur West-Vlaanderen-Département du Nord;
 Stuurgroep Warmte kracht koppeling (Brussel);
 Vlaamse Thermie Kordinatie (Brussel).

8. Vaste medewerking aan wetenschappelijke instellingen

Instituut voor Zeewetenschappelijk Onderzoek (IZWO), Raad van Beheer (Brugge);
 International Association on Water Pollution Research (IAWPRC)
 Belgisch Nationaal Komitee, Algemene Vergadering (Brussel).

B. Samenwerking met de andere Vlaamse GOM's

Er is een regelmatig overleg tussen de Directeurs-Generaal van de vijf GOM's van het Vlaamse Gewest. Initiatieven en problemen van gemeenschappelijke aard worden in de schoot van dit informatief overleg besproken, teneinde onder meer te komen tot gemeenschappelijke standpunten in de onderscheiden beheersorganismen. Hierdoor ontstaat ook de noodzakelijke coördinatie in het raam van gezamenlijke initiatieven.

Externe relaties en dokumentatie

A. Algemeen

De Algemene Informatievergadering van de GOM-West-Vlaanderen ging door te Brugge op 11 mei 1992, onder voorzitterschap van prof. dr. O. Vanneste, Gouverneur van West-Vlaanderen.

Prof. dr. N. Vanhove, Directeur-Generaal, schetste de vertraagde groei van de Westvlaamse economie; hij stelde ook het werkingsverslag voor van de GOM-West-Vlaanderen.

De heer L. Van den Brande, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, stelde het vernieuwd economisch beleid van de Vlaamse Regering voor. De klemtonen zullen er liggen op een duurzame tewerkstelling, een hoge toegevoegde waarde en een vrijwaring van het leefmilieu. In dit geheel krijgen de GOM's een belangrijke taak toebedeeld.

De heer W. Vens, Voorzitter van de GOM-West-Vlaanderen, pleitte voor een goed beleid inzake ruimtelijke ordening en voor een dringende herziening van de gewestplannen, facet industrieterreinen.

Het volledig economisch verslag over West-Vlaanderen werd, samen met het Jaarverslag GOM-West-Vlaanderen, gepubliceerd in het tweede nummer 1992 van 'West-Vlaanderen Werkt'.

Daarnaast werden er 31 persnota's verspreid.

Er waren vooreerst de problemen die ook West-Vlaanderen beroeren zoals de GATT en de gevolgen voor de landbouw en het oriëntatieprogramma voor de zeevisserij en de weerslag daarvan op de Belgische visserij.

Daarnaast kwamen de grensoverschrijdende initiatieven aan bod waaraan de GOM-West-Vlaanderen meewerkt in het kader van Interreg en de Euregio's.

De Westhoek kende nog enkele initiatieven, maar in 1992 lag er een duidelijk aksent op de impulswerking voor Oostende en Blankenberge.

Inzake infrastructuur ging de aandacht naar de-nog steeds niet berijdbare sectie van de A17 Brugge-Doornik te Dottenijs. Ook werd gevraagd om West-Vlaanderen op een evidente manier aan te sluiten met het SST-spoor te Rijsel.

1992 kende een belangrijke Finse investering te Veurne en de Zweedse investeerders toonden zich sterk geïnteresseerd in de evolutie van ons bedrijfsleven.

Enkele specifieke akties in de schoot van de GOM-West-Vlaanderen worden naar een breder publiek gebracht: akties inzake milieu, energie, biotechnologie.

De belangstelling voor de bedrijvencentra en de doorganggebouwen werd ook levendig gehouden, evenals de initiatieven van de GOM-West-Vlaanderen rond de begeleiding van technische en van exportmanagers en de werking van diverse ondersteunende fondsen voor startende bedrijven.

Naast de verspreiding van de persberichten werden door de diverse medewerkers in totaal 26 voordrachten gegeven voor zeer diverse verenigingen en op sterk verspreide plaatsen. Daarnaast waren er nog regelmatig perskontakten en interviews op radio en televisie.

Het dokumentatiecentrum van de GOM-West-Vlaanderen wordt ook druk bezocht. Het heeft 11.933 ingeschreven boeken (plus 583 in 1992) en 1.460 gerepertorieerde artikelen van een meer blijvende waarde (plus 119 in 1992).

B. Flanders Business Newsletter

Per jaar publiceren de vijf Vlaamse GOM's viermaal een gezamenlijk Kontaktblad, bestemd voor buitenlandse bedrijfsleiders en overheidsinstellingen.

In maart verscheen het 33ste nummer rond de rol van de Vlaamse assemblagebedrijven van auto's.

Het nummer 34 van juni wees op de waarde als investeringsgebied en als exporterende regio. In het 35ste nummer (september) werden de technologie-transfer en het technologisch onderzoek naar de bedrijven toe in het licht gesteld.

Het november-nummer (nummer 36) tenslotte was gewijd aan de transportmogelijkheden en -infrastructuur van Vlaanderen.

C. Voordrachten

In 1992 werden door de medewerkers van de GOM-West-Vlaanderen 58 voordrachten gegeven.

Dr. N. Vanhove sprak te Brugge (4x), Izegem, Ieper, Eeklo en Overmere.

Dr. J. Theys sprak te Brugge (7x), Oostende (4x), Gistel, Tielt, Oostkamp (2x) en Koksijde (2x).

Dr. iur. J. Callens sprak te Roeselare, Lo, Maubeuge (Frankrijk), Göteborg (Zweden), Norrköping (Zweden), Brugge, Kortrijk(2x) en Blankenberge.

De heer J. Hemschoote sprak te Blankenberge, Diksmuide, Brugge en Menen.

De heer P. Tavernier sprak te Brussel (2x), Kortrijk (2x) en Roeselare (2x).

De heer L. Vermandere sprak te Dunkerque (Frankrijk) (1x).

De heer A. De Raes sprak te Oostende (4x).

De heer P. Norro sprak te Brussel, Kortrijk (2x), Brugge en Nieuwpoort.

De heer K. Astaes sprak te Brugge, Kortrijk en Roeselare.

De heer R. De Keyser sprak te Haselt.

De heer G. Sanders sprak te Ville-neuve-d'Asq (Frankrijk).

Tevens werden er interviews gegeven aan diverse dag- en weekbladen en aan radio en televisie.

ORGANIZATORISCHE UITBOUW EN ADMINISTRATIE

De Raad van Bestuur van de GOM-West-Vlaanderen telt, in toepassing van het dekreet van 12 juli 1990, 24 leden. Deze leden werden benoemd door de Vlaamse Executieve op voordracht van de Bestendige Deputatie wat de vertegenwoordiging van provincie, gemeenten en interkommunales betreft en van de werkgevers-, landbouw-, middenstands- en werknemersorganisaties wat de vertegenwoordiging van deze organisaties betreft.

Raad van bestuur

De Raad van Bestuur bestaat uit 24 leden en is als volgt samengesteld:

Publiekrechtelijke sektor

Namens de provincie,
Amery Pieter, Veurne
Defreyne Gerrit, Kortemark
Fonteyne Jan, Waregem
Kindt Gabriël, Lichtervelde
Laurent Jean-Claude, Brugge
Vens Werner, Izegem
Louwyck Guido, Wingene

Namens de gemeenten en interkommunales,
Breyne Paul, Ieper
De Langhe Marc, Brugge
Denys Daniël, Roeselare
Labens Willy, Oostende
Sansen Antoon, Kortrijk

Privaatrechtelijke sektor

Namens de werkgevers-, landbouw- en middenstandsorganisaties,
Claerhout Philippe, De Panne
Laridon Hendrik, Diksmuide
Libeer Jo, Kortrijk
Van Bossuyt Peter, Oostakker
Vanden Avenne Walter, Oostrozebeke
Vanmoerkerke Marc, Oostende

Namens de werknemersorganisaties,
Carlier Georges, Kortrijk
Delzeyne Eric, Roeselare
Deseyn Luc, Kortrijk
Vanlerberghe Daniël, Langemark
Van Poucke Eric, Sint-Kruis/Brugge
Victor Ivan, Oostende

De Raad van Bestuur benoemde:
Vens Werner tot Voorzitter
Laurent Jean-Claude tot Ondervoorzitter

Direktiekomitee

Het Direktiekomitee bestaat uit 12 leden, werd benoemd door de Raad van Bestuur en is als volgt samengesteld:

Publiekrechtelijke sektor

Namens de provincie,
Amery Pieter, Veurne
Defreyne Gerrit, Kortemark
Laurent Jean-Claude, Sint-Kruis/Brugge
Vens Werner, Izegem

Namens de gemeenten en interkommunales,
Breyne Paul, Ieper
Sansen Antoon, Kortrijk

Privaatrechtelijke sektor

Namens de werkgevers-, landbouw- en middenstandsorganisaties,
Laridon Hendrik, Diksmuide
Libeer Jo, Kortrijk
Van Bossuyt Peter, Oostakker

Namens de werknemersorganisaties,
Delzeyne Eric, Roeselare
Van Poucke Eric, Sint-Kruis/Brugge
Victor Ivan, Oostende

Vergaderingen

De diverse organismen kwamen op volgende data bijeen:

Raad van Bestuur	Direktiekomitee	Kollege van Kommissarissen
10 maart	11 februari	10 maart
9 juni	10 maart	8 september
13 oktober	14 april	
8 december	9 juni	
	7 juli	
	10 september	
	13 oktober	
	10 november	
	8 december	

Kollege van kommissarissen

Het Kollege van Kommissarissen werd benoemd door de Raad van Bestuur en is als volgt samengesteld:

Namens de publiekrechtelijke sektor:

Kindt Gabriël, Lichtervelde

Namens de privaatrechtelijke sektor:

Carlier Georges, Kortrijk

Als lid van het Instituut der

Bedrijfsrevisoren:

Derycke Martin, Lendeledede

Kommissaris van de Vlaamse Executieve

Van den Stockt Werner, Denderleeuw

SUBSIDIERENDE BEDRIJVEN

Begroting

In zitting van de Raad van Bestuur van 8 december 1992 werd de inkomsten- en uitgavenbegroting voor 1993 goedgekeurd.

Administratie

Direkteur-Generaal:

prof. dr. ec. N. Vanhove

Adjunkt-Direkteur-Generaal:

dr. ec. J. Theys

Direktiesekretaresse:

mevrouw V. Van Pottelberghe

Afdeling Economische Studies:

dr. ec. J. Theys

Afdeling Bedrijfsontwikkeling:

dr. iuris J. Callens

Afdeling Ruimtelijke Ordening en Milieu:

lic. J. Hemschoote

Afdeling Toeristische Promotie:

prof. dr. ec. N. Vanhove

Public Relations:

lic. pol. soc. D. Sanders

15.000 fr.

Bank van Roeselare en West-Vlaanderen nv, Roeselare Kredietbank nv

10.000 fr.

Bank Brussel Lambert nv
BN Bombardier Eurorail nv, Brugge
Dumo Plastics nv, Roeselare
Electrabel nv, Gent
Paribas Bank België nv, Brussel

5.000 fr.

Maatschappij van de Brugse Zeevaartinrichtingen nv, Brugge
Slachtgroep Leieland bvba, Zwevegem
Vanden Avenne-Ooigem nv, Ooigem/Wielsbeke
Westvlaamsch Beroepskrediet sv, Brugge

3.000 fr.

De Meli nv, De Panne
Westimex Belgium nv, Veurne

2.000 fr.

Bekaert Textiles nv, Waregem
Inrichtingen H. De Clercq-De Maesschalck nv, Brugge
Groeninghe Drukkerij, Kortrijk
Versele-Laga nv, Roeselare
Westvlaamse Betonwerkerij nv, Brugge

1.000 fr.

Callens Textielfabriek nv, Kortrijk
Declercq-Olivier nv, Ardoois

Bijlage: Evolutie van de totale bevolking en het aantal private gezinnen, 31 december 1970 - 1 maart 1991

Gemeente	Totale bevolking			Aantal private gezinnen			Aantal alleenwonenden			Aandeel van de alleenwonenden
	31 dec. 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	31 dec. 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	31 dec. 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	1 maart 1991
Beernem	12.873	13.526	14.018	3.541	4.299	4.742	311	554	716	15,1
Blankenberge	13.969	14.832	16.602	5.102	6.292	7.590	1.057	2.080	2.812	37,0
Brugge	116.865	118.020	117.063	37.176	43.513	46.723	5.765	10.399	13.064	28,0
Damme	9.693	9.881	10.645	2.690	3.123	3.672	283	420	643	17,5
Jabbeke	9.203	10.629	12.286	2.687	3.403	4.249	238	382	631	14,9
Knokke-Heist	27.582	28.868	31.787	9.743	11.407	13.889	2.120	3.165	4.606	33,2
Oostkamp	16.608	19.747	20.423	4.811	6.420	7.340	470	829	1.311	17,9
Torhout	16.301	17.165	18.166	4.734	5.621	6.455	445	720	1.115	17,3
Zedelgem	16.501	19.198	20.454	4.664	6.114	7.102	361	676	1.004	14,1
Zuierenkerke	2.218	2.355	2.649	645	751	925	72	104	154	16,6
Arr. Brugge	241.813	254.221	264.093	75.793	90.943	102.687	11.122	19.329	26.056	25,4
Kustgemeenten	41.551	43.700	48.389	14.845	17.699	21.479	3.177	5.245	7.418	34,5
Overig arr. Brugge	200.262	210.521	215.704	60.948	73.244	81.208	7.945	14.084	18.638	23,0
Diksmuide	15.930	15.347	15.273	4.616	5.055	5.498	570	812	1.124	20,4
Houthulst	9.243	8.930	8.833	2.774	2.925	3.159	322	443	592	18,7
Koekelare	7.807	7.606	7.749	2.303	2.519	2.818	256	349	474	16,8
Kortemark	12.637	12.580	12.313	3.554	4.076	4.296	352	551	716	16,7
Lo-Reninge	3.574	3.217	3.141	1.028	1.041	1.099	128	174	230	20,9
Arr. Diksmuide	49.191	47.680	47.309	14.275	15.616	16.870	1.628	2.329	3.136	18,6
Heuvelland	9.042	8.540	8.514	2.693	2.790	3.014	364	473	631	20,9
Ieper	33.429	34.426	35.235	10.295	11.879	12.898	1.449	2.315	2.795	21,7
Langemark-Poelkapelle	7.437	7.097	7.364	2.174	2.341	2.620	235	335	434	16,6
Mesen	1.105	1.047	1.048	339	359	380	53	64	80	21,1
Poperinge	20.359	19.886	19.290	6.079	6.518	6.969	808	1.057	1.478	21,2
Vleteren	4.085	3.693	3.628	1.176	1.146	1.251	136	168	238	19,0
Wervik	18.556	18.086	17.986	5.874	6.327	6.660	726	1.027	1.316	19,8
Zonnebeke	11.201	11.118	11.001	3.359	3.627	3.966	345	476	674	17,0
Arr. Ieper	105.214	103.893	104.066	31.989	34.987	37.758	4.116	5.915	7.646	20,3
Anzegem	12.533	13.113	13.197	3.734	4.320	4.671	427	592	802	17,2
Avelgem	8.561	8.488	8.911	2.739	3.011	3.330	334	491	661	19,8
Deerlijk	10.166	10.792	11.262	2.998	3.523	3.968	225	442	605	15,2
Harelbeke	24.218	25.214	25.836	7.202	8.648	9.659	691	1.390	1.853	19,2
Kortrijk	77.271	75.917	76.141	24.316	26.811	30.090	3.350	5.374	8.455	28,1
Kuurne	11.388	12.554	12.610	3.298	4.048	4.599	270	516	852	18,5
Lendeledede	5.169	5.409	5.497	1.470	1.752	1.907	149	234	321	16,8
Menen	34.433	33.542	32.645	11.762	12.320	12.734	1.900	2.384	2.988	23,5
Spiere-Helkijn	1.858	1.887	1.797	620	683	713	95	119	190	26,6
Waregem	29.652	32.810	34.902	8.494	10.771	12.329	664	1.444	2.027	16,4
Wevelgem	26.762	29.019	30.566	8.113	9.621	10.800	843	1.347	1.814	16,8
Zwevegem	21.829	22.868	23.053	6.322	7.498	8.181	576	1.024	1.358	16,6
Arr. Kortrijk	263.840	271.613	276.417	81.068	93.006	102.981	9.524	15.357	21.926	21,3

Gemeente	Totale bevolking			Aantal private gezinnen			Aantal alleenwonenden			Aandeel van de alleenwonenden
	31 dec. 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	31 dec. 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	31 dec. 1970	1 maart 1981	1 maart 1991	1 maart 1991
Bredene	9.244	10.538	12.427	3.054	3.780	4.765	381	651	1.051	22,1
De Haan	7.226	8.655	10.389	2.404	3.154	4.178	377	633	1.121	26,8
Gistel	9.158	9.531	10.015	2.801	3.211	3.670	354	515	716	19,5
Ichtegem	11.852	12.259	12.872	3.619	4.166	4.653	380	536	767	16,5
Middelkerke	13.892	14.168	15.346	4.440	5.135	6.335	706	1.108	1.808	28,5
Oostende	71.227	68.915	68.500	26.328	28.582	31.673	6.096	8.649	12.034	38,0
Oudenburg	7.444	8.138	8.307	2.286	2.686	2.982	231	327	488	16,4
Arr. Oostende	130.043	132.204	137.856	44.932	50.714	58.256	8.525	12.419	17.985	30,9
Kustgemeenten	101.589	102.276	106.662	36.226	40.651	46.951	7.560	11.041	16.014	34,1
Overig arr. Oostende	28.454	29.928	31.194	8.706	10.063	11.305	965	1.378	1.971	17,4
Hooglede	8.749	9.008	9.188	2.438	2.788	3.075	216	338	418	13,6
Ingelmunster	10.245	10.434	10.407	3.138	3.529	3.702	298	520	605	16,3
Izegem	25.267	26.410	26.462	7.961	9.109	9.769	905	1.434	1.904	19,5
Ledegem	9.036	9.248	9.372	2.555	2.970	3.249	227	394	479	14,7
Lichtervelde	7.459	7.842	8.007	2.187	2.549	2.866	196	321	443	15,5
Moorslede	10.076	10.974	10.732	2.890	3.468	3.741	267	405	593	15,9
Roeselare	51.641	51.984	52.872	15.528	18.063	19.838	1.746	3.203	4.267	21,5
Staden	11.197	11.135	10.820	3.056	3.457	3.694	251	387	515	13,9
Arr. Roeselare	133.670	137.035	137.860	39.753	45.933	49.934	4.106	7.002	9.224	18,5
Ardoioe	9.239	9.458	9.672	2.618	3.020	3.327	226	372	511	15,4
Dentergem	7.006	7.304	7.559	2.012	2.299	2.569	222	309	420	16,3
Meulebeke	10.458	10.471	10.794	3.118	3.558	3.980	309	524	746	18,7
Oostrozebeke	6.431	6.705	6.940	1.839	2.111	2.418	157	249	373	15,4
Pittem	6.068	6.251	6.470	1.689	1.943	2.190	158	257	367	16,8
Ruiselede	5.017	5.026	4.933	1.436	1.633	1.742	159	232	313	18,0
Tielt	19.203	19.103	19.339	5.625	6.372	6.931	631	1.067	1.356	19,6
Wielsbeke	7.782	8.221	8.389	2.163	2.621	2.888	190	322	445	15,4
Wingene	12.441	12.188	11.949	3.565	3.946	4.311	316	470	707	16,4
Arr. Tielt	83.645	84.727	86.045	24.065	27.503	30.356	2.368	3.802	5.238	17,3
Alveringem	6.031	5.246	4.915	1.841	1.767	1.788	279	327	396	22,1
De Panne	9.562	9.507	9.717	3.379	3.653	4.264	695	942	1.412	33,1
Koksijde	11.560	13.679	17.804	3.873	5.143	7.290	630	1.174	1.956	26,8
Nieuwpoort	8.429	8.195	9.572	2.689	2.956	3.851	390	650	1.132	29,4
Veurne	11.433	11.253	11.175	3.459	3.760	3.962	495	685	812	20,5
Arr. Veurne	47.015	47.880	53.183	15.241	17.279	21.155	2.489	3.778	5.708	27,0
Kustgemeenten	29.551	31.381	37.093	9.941	11.752	15.405	1.715	2.766	4.500	29,2
Overig arr. Veurne	17.464	16.499	16.090	5.300	5.527	5.750	774	1.012	1.208	21,0
West-Vlaanderen	1.054.431	1.079.253	1.106.829	327.116	375.981	419.997	43.878	69.931	96.919	23,1

PUBLIKATIES WES 1992

De economische betekenis van het toerisme te Brugge

Het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) voerde in opdracht van het Stadsbestuur van Brugge een studie uit over het toerisme in de stad.

De resultaten van het onderzoek werden verwerkt in de studie 'De economische betekenis van het toerisme te Brugge', door het WES uitgegeven als nummer 37 in de reeks Facetten van West-Vlaanderen.

Deze studie stelt als basisobject de omvang, karakteristieken en de economische betekenis van zowel het dag- als verblijftoerisme te Brugge (inclusief Zeebrugge) grondig door te lichten.

De studie bestaat uit zeven delen:

In een eerste deel wordt het verblijftoerisme te Brugge ten gronde geanalyseerd. Hierbij wordt zowel aandacht gegeven aan de omvang en de karakteristieken van het logiesaanbod en zijn bezettingsgraad als aan de omvang en de karakteristieken van de verblijftoeristische vraag. Ook de totale bestedingen en de bestedingsstructuur van de verblijftoeristen te Brugge worden onderzocht.

Het tweede deel is integraal gewijd aan de omvang, karakteristieken en bestedingen van de dagtoeristen te Brugge. De raming van de totale omzet van het receptief toerisme te Brugge komt in het derde deel aan bod, met in het vierde deel de raming van de directe tewerkstelling als gevolg van het dag- en verblijftoerisme.

In het vijfde deel wordt onderzocht in welke mate de dag- en verblijftoeristen recreatief-kulturele attractiepunten bezoeken.

De rekonstruktie van het dagtoerisme en het reëel verblijftoerisme te Brugge over een periode van vijftien jaar wordt in het zesde deel weergegeven.

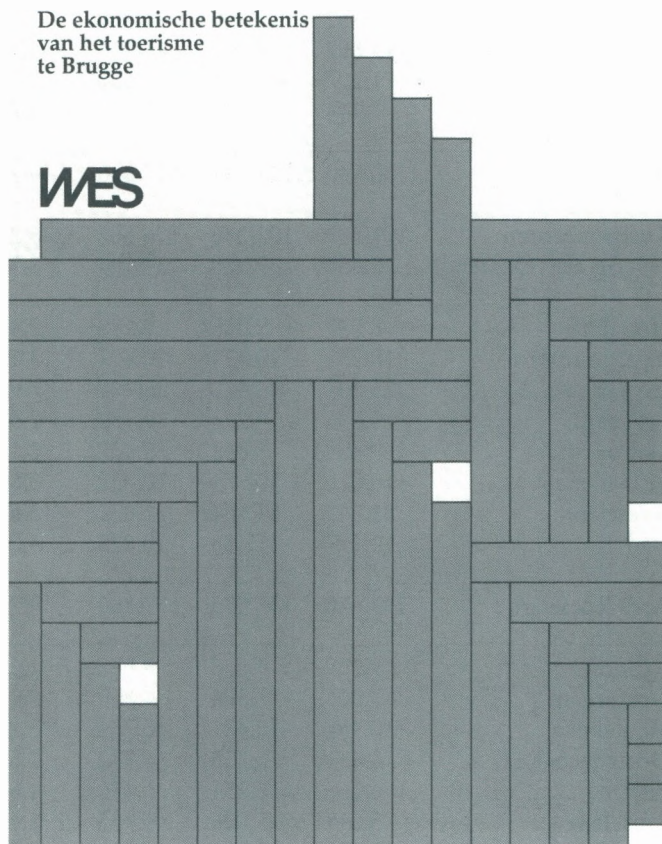
Finaal wordt in het zevende deel de syntese geleverd van de belangrijkste resultaten van dit onderzoek.

37

FACETTEN VAN WEST-VLAANDEREN

De economische betekenis van het toerisme te Brugge

WES

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

'West-Vlaanderen Werkt' beëindigde in 1992 zijn 34ste jaargang met 153 nummers sinds zijn ontstaan in april 1959.

In de jaargang 1992 kwamen twee speciale nummers voor;

In het tweede nummer verscheen het Overzicht. Het vijfde nummer, het Dossier, werd gewijd aan de Westvlaamse textiel- en konfektiesektor.

De nummers van de jaargang 1992 bevatten naast de hoofdartikelen ook de rubrieken Spektrum, Kort genoteerd, Technologieoverdracht, Nieuwe producten, Op de leestafel en Agenda.

Artikelen

Redactioneel: KMO-begeleiding in West-Vlaanderen: nieuwe aksenten

T. Vergeynst: De financiële toestand van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1981-1990

K. Astaes: Rationeler energiegebruik in de praktijk

F. Strobbe: Kwaliteitszorg en certificatie

Bevolkingsevolutie in West-Vlaanderen

Evolutie van de economische sectoren

Werkloosheid en grensarbeid

Zeehavenverkeer en luchtvaart

Huisvesting, ruimtelijke ordening en

infrastructuur

Jaarverslag GOM-West-Vlaanderen '91
Redactioneel: Honderdeenenvijftig

R. De Keyser: Het eendagstoerisme aan de Belgische Kust

N. Labeeuw: Tuinbouw in West-Vlaanderen - Een analyse

H. Baetens/P. Lonneux: Smalband ISDN in West-Vlaanderen

D. Franco/J. Hemschoote: De ontsluiting van de haven van Zeebrugge

Redactioneel: Bedrijfskreatie en -groei krijgen nieuwe kansen

P. Geldhof: Het Westvlaamse landschap als informele rekreatieruimte

ir. J. Carmeliet: Zuivelbedrijfsstructuren voor morgen

V. Demets: Vlaamse overheidssteun voor industrieel onderzoek

O. Vanneste: Textiel en konfektie: welke toekomst?

T. Vergeynst: De financiële toestand van de Westvlaamse textiel- en konfektiebedrijven

M. Vervaeke: Evolutie en toekomst van de textielindustrie in West-Vlaanderen

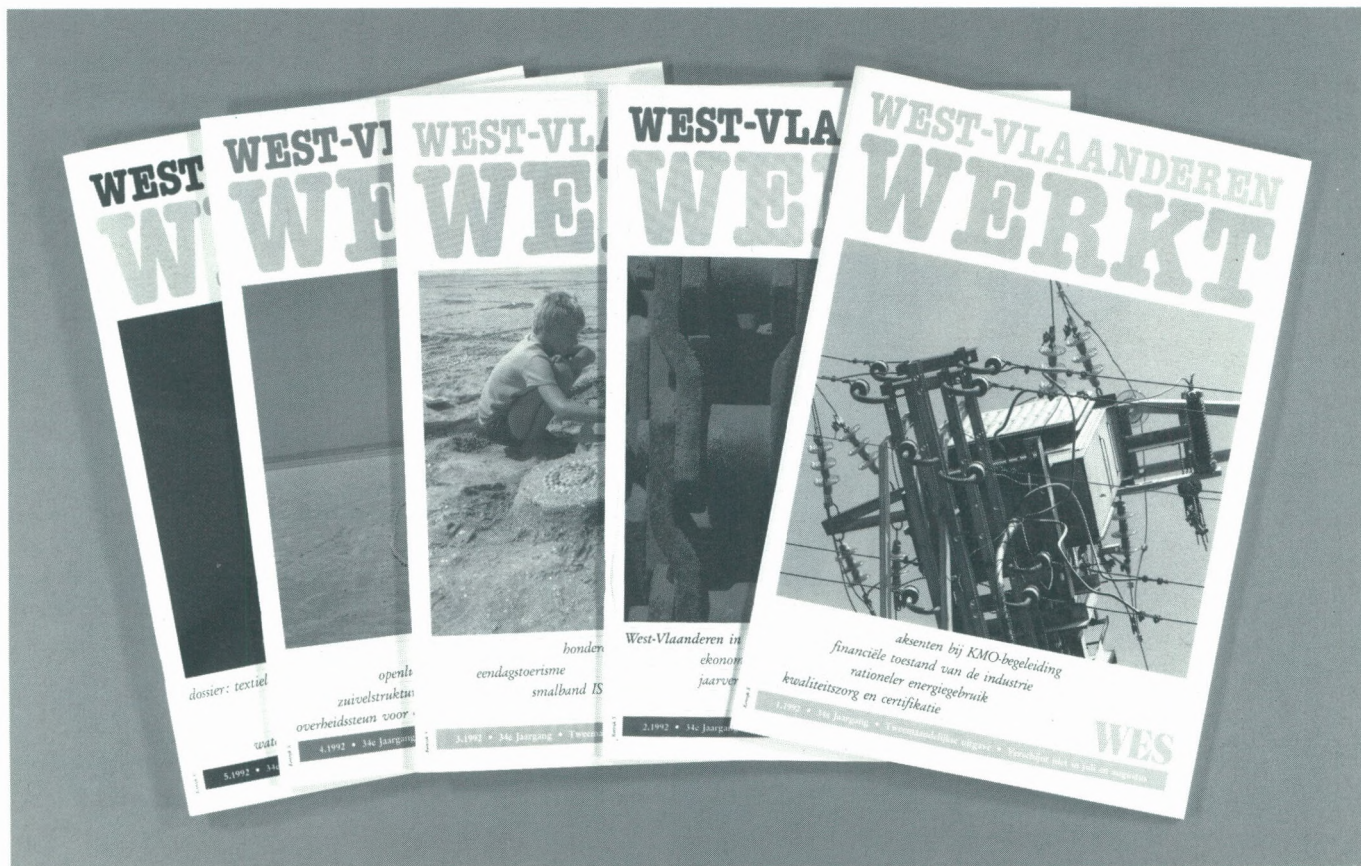
D. Sanders: De konfektienijverheid in West-Vlaanderen

P. Wierks: Een overzicht van de sektor Technisch Textiel

Ph. Tavernier/L. Bettens/M. Van den Bosch: De waterproblematiek in de Vlaamse textielindustrie

J. Demyttenaere: Mens en bedrijf in de Westvlaamse textielnijverheid

In jaargang 1992 van 'West-Vlaanderen Werkt' werden ook volgende tabellen opgenomen: 2 tabellen inzake de bezoldigde tewerkstelling in West-Vlaanderen 1989-90 en 1991 (1/92 - 5/92), tabel inzake inkomens 1989, aanslagjaar 1990 (3/92), tabel inzake Zelfstandige Verzekeringsplichtigen, 1990 (4/92) en drie tabellen inzake Nietwerkende werkzoekenden, Westvlaamse gemeenten, jaar 1991 (2/92).

Dr. N. Vanhove / Dr. J. Theys

West-Vlaanderen 2000

*Een strategie
voor
economische ontwikkeling*

Westvlaams Economisch Studiebureau

WES

Te bestellen bij WES, Baron Ruzettelaan 33, 8310 Brugge-Assebroek. Prijs: 1.020 fr.

Publikaties Wer/Wes/Gom - West-Vlaanderen

Tijdschrift 'West-Vlaanderen Werkt'

Abonnement 1993: 450 fr. (BTW en port inbegrepen).

Buitenland: 600 fr. (port en kosten inbegrepen).

Steunende leden ontvangen het tijdschrift en de andere publikaties van het jaar.

België 1992: 900 fr. (BTW inbegrepen).

Buitenland: 1.300 fr. (port en kosten inbegrepen).

Uitgaven Wer en Gom - West-Vlaanderen

O. Vanneste & G. Declercq, Kust en Hinterland, 1955.*

O. Vanneste & G. Declercq, Le Littoral et son Hinterland, 1955.*

G. Declercq & O. Vanneste, Structurele Werkloosheid in West-Vlaanderen, 1957.*

West-Vlaanderens economische groei, 1965, 172 blz.*

Adresboek van de Westvlaamse Industrie, 1978.*

Repertorium Toeleveranciers Kunststoffen en Rubber, 1991, 1.000 fr.

Repertorium Toeleveranciers Metaalsektor, 1990, 1.000 fr.

Repertorium Toeleveranciers Elektrotechniek, 1992, 1.200 fr.

Biotechnologisch Repertorium voor Vlaanderen, 1987, 400 fr.

Reeks Wes (BTW en port inbegrepen)

- 1 G. Declercq & O. Vanneste, Het Arrondissement Ieper, 1958, 207 blz.*
- 2 O. Vanneste & P. Hovart, De Belgische Zeevisserij, 1959, 358 blz.*
- 3 O. Vanneste & P. Hovart, La pêche Maritime Belge, 1959, 358 pp.*
- 4 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Brugge, 1961, 463 blz.*
- 5 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Oostende, 1962, 444 blz., 297 fr.
- 6 O. Vanneste & J. Theys, Menen, 1962, 256 blz.*
- 7 O. Vanneste, J. Theys & M. Zwaenepoel, Het Arrondissement Roeselare, 1963, 336 blz.*
- 8 J. Theys o.l.v. O. Vanneste, Westvlaamse grensarbeiders in Noord-Frankrijk, 1964, 144 blz., 184 fr.
- 9 J. Theys s.l.d. O. Vanneste, Les Frontaliers de la Flandre Occidentale dans le Nord de la France, 1964, 144 pp., 184 fr.
- 10 O. Vanneste & J. Theys, Veurne, 1964, 189 blz.*
- 11 M. Zwaenepoel & N. Vanhove, De landbouw in West-Vlaanderen, 1965, 352 blz.*
- 12 O. Vanneste, Het groeipoolconcept en de regionaal-economische politiek, 1967, 376 blz., 297 fr.
- 13 O. Vanneste & J. Theys, Het Arrondissement Tielt, 1968, 410 blz., 297 fr.
- 14 J. Theys, Een analyse van de Westvlaamse grensarbeid in Noord-Frankrijk, 1969, 248 blz., 297 fr.

- 15 M. Zwaenepoel, Vrije Tijd, 1969, 332 blz.*
- 16 N. Vanhove, Het vakantiepatroon en de toeristische bestedingen van de Belgische bevolking, 1969, 264 blz., 297 fr.
- 17 N. Vanhove, Structure des vacances et dépenses touristiques de la population belge, 1969, 264 pp., 297 fr.
- 18 J.M.I. Demeyere, Demografische facetstudies, 1969, 144 blz., 184 fr.
- 19 R. Branson, J. Theys, H. Van Reybrouck, o.l.v. N. Vanhove, Tertiaire sektor en verzorgende centra van West-Vlaanderen, 1971, 356 blz., 350 fr.
- 20 J. Hemschoote, Luchtverontreiniging in West-Vlaanderen, 1972, 209 blz., 290 fr.
- 21 N. Vanhove, Het Belgisch Kusttoerisme - Vandaag en Morgen, 1973, 520 blz., 509 fr.*
- 22 L. Schepens, Van Vlaskutser tot Franschman, 1973, 294 blz., 403 fr.
- 23 De Westvlaamse gemeenten in de Volkstelling 1970, 1974, 128 blz., 216 fr.
- 24 Symarindus. De energiefunctie van de Belgische Kust en de maritieme industrialisering, 1977, 448 blz., 682 fr.
- 25 P. van Outryve d'Ydewalle, Verzamelde toespraken, 1980, 816 blz., 910 fr.
- 26 West-Vlaanderen in kaart, 1981, 220 blz., 445 fr.
- 27 E. Omeij, De Zeevisserij, 1981, 256 blz., 500 fr.
- 28 Land- en tuinbouw in West-Vlaanderen, 1982, 400 blz., 774 fr.
- 29 E. Omeij, Kwalitatieve discrepanties in de arbeidsallokatie, 1985, 424 blz., 819 fr.
- 30 O. Vanneste, Verzamelde toespraken, 1980-1989, 1990, 520 blz., 1.060 fr.
- 31 N. Vanhove, J. Theys, West-Vlaanderen 2000 - Een strategie voor economische ontwikkeling, 1990, 468 blz., 1.020 fr.

Reeks facetten van West-Vlaanderen (BTW en port inbegrepen)

- 1 R. Simoen & O. Vanneste, De uitbouw van de haven van Zeebrugge, 1972, 48 blz.*
- 2 C. Vermeersch, Het recreatief buitenverblijf, 1973, 100 blz., 124 fr.
- 3 S. Beernaert, De Waterverontreiniging in het IJzerbekken, 1973, 124 blz., 158 fr.
- 4 Distributiebedrijven en handelscentra in West-Vlaanderen, 1974, 68 blz., 92 fr.
- 5 S. Beernaert, De waterverontreiniging van de binnenwaters van Midden- en Oostkust, 1974, 105 blz., 151 fr.
- 6 N. Vanhove, Vakantiespreiding, 1975, 56 blz., 103 fr.
- 7 S. Beernaert, De waterverontreiniging in het hydrografisch bekken van de Leie en de Schelde, 1975, 88 blz., 151 fr.
- 8 De Haven van Brugge-Zeebrugge na de chunnel, 1975, 80 blz., 151 fr.
- 9 P. Boerjan, De toeristische statistiek in België, 1976, 84 blz., 151 fr.
- 10 S. Beernaert e.a., Waterbeleid in West-Vlaanderen, 1976, 64 blz., 124 fr.
- 11 J. Theys, Evolutie van de werkloosheid in West-Vlaanderen, 1977, 104 blz., 177 fr.
- 12 S. Beernaert, De algemene waterbevoorrading van West-Vlaanderen, 1978, 40 blz., 82 fr.
- 13 Prognose van de bevolking en actieve bevolking in West-Vlaanderen, 1978, 48 blz., 105 fr.
- 14 P. Boerjan, De ontwikkeling van het vakantiegedrag van de Belgische bevolking, 1978, 124 blz., 255 fr.

- 15 Prognose van het aantal gezinnen en raming van de huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1979, 60 blz., 129 fr.
- 16 Terreinbehoeften voor Tewerkstelling, Toerisme en Rekreatie in West-Vlaanderen, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 17 Milieuzorg in West-Vlaanderen, 1979, 76 blz., 159 fr.
- 18 Infrastrukturele behoeften, 1979, 80 blz., 166 fr.
- 19 Struktuuranalyse van de textielnijverheid in West-Vlaanderen, 1980, 140 blz., 285 fr.
- 20 Zeebrugge en de maritimisering van zijn achterland, 1981, 120 blz., 248 fr.
- 21 Struktuuranalyse van de metaalnijverheid in West-Vlaanderen, 1982, 156 blz., 314 fr.
- 22 Struktuuranalyse van de voedingsnijverheid in West-Vlaanderen, 1983, 120 blz., 248 fr.
- 23 Onderzoek naar de mogelijkheden tot inbreiding in vijf Westvlaamse gemeenten, 1983, 104 blz., 211 fr.
- 24 Vakantie van de Belgen in 1982, 1984, 192 blz., 381 fr.
- 25 Financiële analyse van de Westvlaamse industriële ondernemingen, 1984, 56 blz., 124 fr.
- 26 Studie ter voorbereiding van een geïntegreerde actie voor de Westhoek, 1986, 116 blz., 280 fr.
- 27 Marktstrategie voor de Britse toeristische markt, 1986, 176 blz., 600 fr.
- 28 Huisvestingsbehoeften in West-Vlaanderen, 1985-95, 1987, 76 blz., 175 fr.
- 29 Het kanaal Zeebrugge-Merendree, Sociaal-economische verantwoording en milieueffectenrapportering, 1987, 112 blz., 250 fr.
- 30 Masterplan ter renovatie van de haven van Oostende, 1988, 36 blz., 95 fr.
- 31 Een vernieuwd toeristisch aanbodbeleid voor West-Vlaanderen, 1988, 32 blz., 85 fr.
- 32 Ready for the tunnel, 1988, 36 blz., 154 fr.
- 33 Hoevertoerisme in de Westhoek, 1989, 88 blz., 226 fr.
- 34 Telekommunikatie morgen - Telematicadiensten en ISDN-netwerk, 1990, 28 blz., 95 fr.
- 35 Strategisch marketingplan voor het toerisme te Knokke-Heist, een toeristisch beleidsactieplan, 1991, 32 blz., 95 fr.
- 36 Het vakantie- en korte-vakantiegedrag van de Belgen in de periode 1982-88, 1991, 44 blz., 136 fr.
- 37 De economische betekenis van het toerisme te Brugge, 1992, 96 blz., 260 fr.
- 38 Mogelijkheden voor het riviertoeerisme in West-Vlaanderen, 1993, 72 blz., 170 fr.

* Uitgeput

ZEEBRUGGE, een nieuwe haven voor Europa

**Havenbestuur Brugge-Zeebrugge (M.B.Z. NV)
Louis Coiseaukaai 2
8000 BRUGGE**

**Tel. 050/44.42.11
Fax 050/44.42.24
Tlx. 81.201**